

Orman ve Av

2022 | Ocak-Şubat | 1 | Cilt 100

ISSN: 1302-040X

PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU
1910-1983

ÖZEL
SAYI

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

TARAFINDAN İKİ AYDA BİR

YAYIMLANIR.

Yıl: 2022, Ocak-Şubat, Sayı:1 Cilt:100

ISSN 1302-040X

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA

SAHİBİ

GENEL BAŞKAN

Ahmet Hüsrev ÖZKARA

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Hüseyin AYTAÇ

EDİTÖR

Murat ALAN

muratalan@yahoo.com

ÖZEL SAYI EDİTÖRÜ

Dr. Adil ÇALIŞKAN

adilkan@iuc.edu.tr

YAYIN KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇALIŞKAN

Hayriye ERTUĞRUL

Dr. Öğr. Üyesi H. Batuhan GÜNŞEN

Doç. Dr. Mehmet ÖZALP

Öğr. Gör. Cansu ÖZTÜRK

Doç. Dr. Fatih TEMEL

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize

ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

TUNA CAD. NO: 5/8 06410 KIZILAY/ANKARA

TEL-FAKS

0312 433 84 13

www.ormancilardernegi.org

ormancilarder@ttmail.com

TASARIM / BASKI

Kuban Matbaacılık Yayıncılık

KAPAK FOTOĞRAFLARI

Ön Kapak

Prof. Dr. F. BOZKUŞ Arşivi

İç Kapak

Prof. Dr. M. BOYDAK Arşivi

İÇİNDEKİLER

Editörden	1
Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu'nun Emeklilik Töreninde Prof. Dr. İbrahim Atay'ın Konuşması	2
Emeklilik Töreninde Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu'nun Konuşması	5
Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu'nun Yayınları ve Bilimsel Çalışmaları Adil Çalışkan	7
Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu: Türkiye Ormancılığına Adanan Bir Ömür Melih Boydak	14
Türkiye Ormancılığının Dev Çınarı Saatçioğlu Hocamız H. Ferhat Bozkuş	24
Yaşadıklarım, Duyduklarım ve Okuduklarımla Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu Adil Çalışkan	34
Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu Anısına Cemil Ata	40
Hocaların Hocası Sn. Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu Zeki Yahyaoğlu	43
Prof. Dr. Kani Işık'tan Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu ile Anılar	45
Saatçioğlu Hocamızın Aziz Hatırasına Musa Genç	49
Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu Hocamızla Anılarım Yusuf Cengiz	52
Hocam Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu Burhanettin Seçkin	57
Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu Hocamızla Anılar Nurettin Elbir	61
Hocamız Prof. Dr. Saatçioğlu Aziz Bozatlı	63

EDITÖRDEN

Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇALIŞKAN

Çok Değerli Orman ve Av Okurları,

Cumhuriyetten sonraki ormancılık tarihimizde bazı uygulamaların (müteahhit işletmeciliği-devlet ormancılığı, çap-yaş sınıfları yöntemi, suni veya doğal gençleştirme, toplu üretim vb.) ve bu uygulamalara yön vermiş kişilerin ön plana çıktığı, o döneme damga vurduğu görülmüştür. Meslek camiasında bu uygulamalar ile söz konusu uygulamalara yön vermiş şahsiyetler çok tartışılmış ve o dönemi yaşamış meslektaşlarca halen tartışılmaktadır. Bu tartışmalar; bilimsel yayınların yanında, kuruluşu Cumhuriyet’le özdeşleşen Türkiye Ormancılar Derneği yayın organı olan Orman ve Av’da yer alan yazılarda da görülmektedir. Geçmişte hararetle savunulan bazı düşünce ve uygulamaların yanlış olduğu veya döneminde kabul görülmeyen fikirler ve uygulamalar hakkındaki görüşlerin de zaman içinde değiştiği bilinmektedir. Örneğin, meslek camiasında en çok tartışılan konuların başında yaş sınıfları yöntemine geçiş süreci ve uygulamaları gelmektedir.

Saatçioğlu Hocamız, 1948 yılında Orman Botaniği Kürsüsünden ayrılarak, bir oda, bir daktilo ve bir masa ile müstakil bir Silvikültür Kürsüsünü kurmuştur. Bir taraftan eğitim-öğretimi sürdürmeye yeni bilim adamları yetiştirmeye çalışırken, diğer taraftan da dönemin koşullarına göre bilimsel yayın ve mesleki tatbikatlara ağırlık vermiştir. Bizzat yöneterek katıldığı mesleki tatbikatların çokluğu dikkat çekicidir. Yaptığı bu mesleki tatbikatlar ile silvikültürel konuların uygulamaya yerleşmesini, uygulamacının tecrübe kazanıp üzerinden çekingenliği atmasını sağlamıştır. Hocamızın yazdığı Silvikültür kitaplarının özelliği, uygulamaya dönük bilgilerin yer alması ve uygulamacıya pratik bilgiler vermesidir. Yetiştirdiği bilim insanları ile birlikte çağrıldığı her yere gitmiş ve daima meslektaşının yanında yer almıştır.

Orta Avrupa Ormancılığında (Alman Ekolü) doğal gençleştirme süreci 150-200 yıllık geçmişe sahip olmasına karşın, Ülkemizde yaş sınıfları yöntemine bir hazırlık dönemi olmadan ani bir geçiş yapılmıştır.

1965 yılında yaş sınıfları yönteminin uygulamasına geçinceye kadar, uygulanan düzensiz seçme işletmesinde ormandaki gençleşme doğaya bırakıldığından, uygulamacı gençleştirme fikrinden uzak kalmıştır. Bu ani geçişte, işletme koşulları, tecrübe eksikliği ve ormancılığımızın teknik olarak buna hazır olmayışından kaynaklanan bazı başarısızlıklarla karşılaşmıştır. Saatçioğlu hocamız bu durumu, *“tekniki yeni, ormancılığı eski bir mesleğin mensuplarıyız”* diyerek özetlemiştir.

Yayın kurulu olarak ormancılığımıza damga vurmuş, yaptığı çalışmalar ve katkılar ile ön plana çıkmış şahsiyetleri hatırlamak, genç meslektaşlara tanıtmak amacıyla, daha önce örnekleri görülen özel sayılar çıkarılması, onlarla ilgili yazıların kaleme alınması kararlaştırılmıştır.

Bu amaçla, Türkiye Ormancılığına ve özellikle silvikültürel uygulamalara rehberlik etmiş ve yön vermiş Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu ile ilgili özel bir sayı hazırlanmıştır. Saatçioğlu hocamızın ormancılığımıza yaptığı katkılarının, onunla birlikte çalışan hocaların ve meslektaşların anılarından oluşan yazılar üzerinden daha iyi anlatılabileceği düşünülmüştür. Saatçioğlu, silvikültürel anlamda dönemindeki tüm orman mühendislerini şekillendirmiş, yazmış olduğu kitaplar, katıldığı uygulamalar (tatbikatlar) ve bir dönem yapmış olduğu Orman Bakanlığı ile Türkiye Ormancılığından bu anlamda etkilerini halen sürdüren bir bilim insanıdır. Yetiştirdiği bilim insanları ile hocaların hocası sıfatını kazanmıştır. Saatçioğlu, daha hayatta iken, meslektaşlarınca hüsnü kabul gösterilmiş ve onların saygı ve sevgisini kazanmış bir bilim insanıdır. Ölümünün üzerinden 39 yıl geçmiş olmasına rağmen anıları halen anlatılmaktadır.

Bu sayıyı büyük bilim insanına küçük bir armağan olarak gördüğümüzü belirtiyor, başta Saatçioğlu Hocamız olmak üzere, ebediyete intikal etmiş hocalarımıza ve meslektaşlarımıza rahmet, hayatta olanlara uzun ömür diliyoruz. İyi okumalar...

PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU'NUN EMEKLİLİK TÖRENİNDE PROF. DR. İBRAHİM ATAY'IN KONUŞMASI¹

Sayın misafirlerimiz,

Sayın hocalarım ve genç meslektaşlarım, sevgili öğrenciler,

Amacı daha önce açıklanmış bulunan bu toplantıda ben, kânni yaş haddini doldurmaları nedeniyle Fakültemizdeki resmi görevinden 13 Temmuz 1980'de ayrılan Kürsü Başkanım Değerli Hoca Sayın Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu hakkında konuşmak için, huzurunuzda çıktım. Heyecanlıyım ve hatta korkuluyum. Zira uzun yıllar insanüstü bir gayretle gerçekleştirdiği çok yönlü hizmetleri ile bir fani adını aşarak, daha hayatta iken, adeta müesseseseleşmiş bir ismi, Fikret Saatçioğlu'nu bir merasimin sınırlı süresi içinde tanıtmaya çalışmak kolay bir iş değildir. Fakat bu, aynı zamanda, kendilerine karşı beslediğimiz şükran duygularımızı dile getirmek için elde ettiğimiz bir fırsattır da.

Sayın Hocam Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu 1910 yılında Balıkesir'de doğmuştur. Babası Yüksek İnşaat Mühendisi Kemal Saatçioğlu'dur. İlk ve orta öğrenimini 1926 yılında Balıkesir'de bitiren Fikret Saatçioğlu, aynı yıl seçme sınavı ile Orman Mektebi Alisine (Yüksek Orman Mektebi) girmiş ve 1930 yılında, "Birinci Dere-

ceden" diploma almak suretiyle, mezun olmuştur. 27.10.1930 tarihinden 16.3.1931 tarihine kadar Muğla Orman İdaresi Mühendisi olarak çalışmış, aynı yıl İktisat Vekaleti Orman Umum Müdürlüğü tarafından açılan seçme sınavını kazanarak, Münih Üniversitesi'nde öğretim ve ihtisas yapmak üzere Almanya'ya gönderilmiştir. 1934 yılında Münih Üniversitesi İktisat Fakültesi Ormanlık Bölümü'nü "Peki" derece ile bitiren Saatçioğlu, aynı yıl Münih Üniversitesi Silvikültür Kürsüsü'nde Prof. Dr. Fabricius'un yanında doktora çalışmasına başlamış, Haziran 1935'te "Dr. oec. publ." unvanını kazanmıştır.

Doktorasını tamamladıktan sonra yurda dönen Saatçioğlu, kısa bir süre Orman Umum Müdürlüğünde amenajman başmühendisi olarak çalışmış ve 25.11.1935 tarihinde Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesine baş asistan tayin edilmiştir. Bu görevde iken 1.5.1936 tarihinden 31.10.1937 tarihine kadar askerlik görevini yapan Saatçioğlu dönüşünde, bağlı bulunduğu Silvikültür Kürsüsünün şef asistanlığına atanmış ve doçentlik imtihanının bütün aşamalarını başarı ile geçip 15.4.1940 tarihinde Doçent olmuştur. Bundan sonra 1 sene süre ile II. defa askerlik hizmeti yapmış olan Saatçioğlu 1941 kış sömestresinden itibaren Silvi-

kültür derslerini vermeye, tatbikatlarını yürütmeye başlamıştır. 15.6.1944 ile 30.7.1944 tarihleri arasında III. kez askerlik görevi yapmıştır. 20.12.1945 tarihinde Profesörlüğe terfi etmiş olan Saatçioğlu, Orman Fakültesinin İstanbul Üniversitesi camiasına katılmasından önce, 15.7.1948 tarihine kadar Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesi Dekanlığı yapmıştır. Orman Fakültesinin İstanbul Üniversitesine katılmasından hemen sonra da (16.7.1948) İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanlığına seçilmiş olan Saatçioğlu, bu görevde 2 devre kalmıştır.

Profesör Dr. Fikret Saatçioğlu, çeşitli tarihlerde 6 defa ikişer yıl süre ile Senatör olarak, Orman Fakültesini, Üniversite Senatosunda temsil etmiş ve 1972 yılında Üniversite Senatosu tarafından Atatürk Devrimleri Araştırma Enstitüsü Üyeliğine ve sonra da, Enstitü Genel Kurulu tarafından Yönetim Kurulu Üyeliğine seçilmiştir. Prof. Saatçioğlu, 1.Mart.1973 tarihinde Üniversite Senatosu tarafından Türkiye Bilimsel Teknik Araştırma Kurumuna 2 yıl süre ile İstanbul Üniversitesi temsilcisi ve aynı yıl yine Üniversite Senatosunca Üniversitelerarası Kurul Üyeliğine seçilmiş ve bu görevlere Orman Bakanı oluncaya kadar devam etmiştir.

¹ Bu konuşma 1982 yılında, İÜ Orman Fakültesinden emekliye ayrılan öğretim üyeleri için düzenlenen törende yapılmıştır. Metnin orijinal yazım diline (Orman Fakültesi Dekanlığı, Yayın No 332, 1983) sadık kalmıştır. Prof. Dr. İ. Atay, 26.07.2021 tarihinde vefa etmiştir.

Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu 17 Kasım 1974 ile 31 Mart 1975 tarihleri arasında Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak kabinesinde Orman Bakanı olarak görev yapmıştır. Bakanlığı sırasında İstanbul Orman Bölge Araştırma müessesesi müdürlüğünü kurmuş, sonra da gelişmesine Kürsü Başkanı olarak yardımcı olmuştur. Orman Bakanlığından sonra Fakülteye dönen Prof. Saatçioğlu emekli oluncaya kadar Kürsü Başkanlığı görevini sürdürmüştür.

Prof. Dr. F. Saatçioğlu, Uluslararası Ormancılık Kurumları Araştırma Birliği (IUFRO)'nin I. Seksiyonu, Türkiye Ormancılar Cemiyeti, Türkiye Orman Mühendisleri Odası, Türkiye Tabiatını Koruma Cemiyeti Üyesi, Türk Biyoloji Derneğinin Kurucu Üyesi, Türkiye'yi Yeşillendirme Derneği, Sosyal Araştırma ve Eğitim Yardım Vakfı Üyesi bulunmaktadır.

Prof. Dr. Saatçioğlu, yurt içinde FAO, Yakındoğu Ormancılık Komisyonu ve Orman Mühendisleri Odasının tertiplediği 4 kongreye, 1968-1972 yılları arasında DSİ ve Orman Bakanlığı elemanları için tertiplenen 5 seminere, tebliğ vermek suretiyle iştirak etmiştir. 1960 yılından bu yana birçok mesleki toplantılara katılmış, ayrıca çeşitli mesleki konular üzerine Ankara'da ve yurdun çeşitli bölgelerinde konferanslar vermiştir. 1956 yılından bu yana Türkiye'nin çeşitli orman mıntıklarında Orman Genel Müdürlüğü'nün ve mahalli teşkilatın her kademesinden birçok Orman Yüksek Mühendisinin katıldıkları 22 mesleki ekskürsiyon ve tatbikatı prog-

ramlaştırmış ve bu tatbikatların teknik ve ilmi yürütücülüğünü yapmıştır.

Prof. Saatçioğlu, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde 6 kongre, seminer ve sempozyuma katılmış, ayrıca eğitim, öğretim, araştırma alanlarında Almanya, Avusturya, Finlandiya, İsveç, İtalya ve İspanya Üniversiteleri Silvikültür Kürsüleri ile dış ilişkiler kurmuştur.

Prof. Saatçioğlu'nun, ders kitapları, orijinal araştırmaları dahil yayınlarının sayısı 111'dir. Bunlardan beşi tanınmış yabancı meslek dergilerinde yayınlanmıştır. Prof. Saatçioğlu bugüne kadar Silvikültürün değişik konularında 6 ders kitabı hazırlamış, bunların bir kısmı müteaddit defalar olmak üzere, tamamı basılmış, öğrencilerin ve meslektaşların istifadesine sunulmuştur. Ormancılık mesleğine yaptığı hizmetleri dikkatle değerlendiren organlarca, 1980 TÜBİTAK Bilim Ödülüne layık görülmüş ve ödül kendisine mutad törenle verilmiştir.

Sayın misafirler, Muhterem Hocam Saatçioğlu'nu önce öğrencisi olarak tanıdım ve kendilerinden feyz aldım. 1950 yılından bu yana da Kürsüsünde asistan, Doçent, Profesör, kısaca mesai arkadaşı olarak ve daima kendilerinden yeni şeyler öğrenmeye devam ederek, bilimsel yaşamının önemli bir bölümünü yakından izleme imkanı buldum. Engin meslek sevgisi ve ayrıca bizzat kendi bilgisine inanmanın verdiği cesaretle, problemleri ele almasını, nazari bilgileri pratikteki uygulamalara kaydırmadaki ustalığını hayranlıkla takip ettim.

Uzunca bir süreden beri sağlığı arazide yorucu dolaşmalara elverişli olmamasına rağmen, ormanları çoğunlukla yüksek dağlık arazide yer alan ülkemizde, pratikten gelen her yardım isteğine koşmuş, isabetli bilimsel önerileriyle yetinmeyip, bizzat mahallinde, ekskürsiyonlar tertipleyerek, uygulamaların nasıl yapılması gerektiğini teknik elemanlara ormanda göstermiş, sağlığını devamlı surette tehlikeye atmaktan çekinmemiştir. Kendilerinin meslek, meslektaş sevgisinin ve hizmet aşkının sönmediği ve sönmeyeceğine bir başka delil gördüğüm için, Fakülte Kurulunda yaptıkları veda konuşmasından not edebildiğim bir bölümü yüksek müsaadeleri ile aynen tekrar etmeye çalışacağım.

Sayın Hocam şöyle buyurdular *"...Arkadaşlar bir hususu önemle belirtmek isterim ki, Fakültemizdeki aktif ve resmi hizmetim sona ermekle beraber, bir yaşam boyu akademik ve idari çeşitli hizmetlerinde bulunduğum müessesemize, ormancılık mesleğine kalbi bağlılığım ve sorunlarına mümkün olduğu ölçüde fiili ilgim hayatım boyunca devam edecektir. Zira tahsil hayatım dahil maddi ve manevi bütün varlığımı, kazandığım bütün mevki ve rütbeleri Fakülteme borçluyum. Bu nedenle, huzuru kalp ve minnettarlık duyguları ile emeklilik hayatına giriyorum. Kapılarım bundan böyle de arzu eden meslektaşlarıma ve arkadaşlarıma daima açık kalacaktır... Emekliye atılan hocalarınızın birikmiş bilgi-görgü ve tecrübelerinden Fakültemizin türlü alanlardaki ça-*

lışmaları için istişari mahiyette yararlanmanın önemine işaret etmek isterim. Ben, şahsen, krsmn değerli elemanlarından bu imkanı gerçekleştirmek için gereken arzuyu ve ortamı bulmakla memnunluk ve kıvanç duymaktayım.” buyurmuşlardır. Gerçekten Sayın Hocamız, zaman zaman kürsüye teşrif edip odalarında çalışmalara devam etmişler, ayrıca uzun yıllar emek verdiği ve şekillendirdiği Belgrad Ormanının silvikültürel problemleri ile ilgilenmeye, tatbikatlara tavsiyelerde bulunmaya da keza devam etmektedirler.

Sayın Hocam, siz ve sizden önce emekli olmuş bulunan Sayın Hocalarımızın büyük çoğunluğu, belli kişilerin hocaları değil, Türkiye’deki tüm ormancılarnn, Türk Ormancılığının Hocalarınızdır. Sizin neslin hizmetlerini kelimelerle ifade cidden zordur. Hem ğretim kadrolarını yetiştirmede, hem pratik ormancılığın gelişmesinde hem de bugün zengin sayılabilecek bir ormancılık yayınının ortaya çıkmasındaki çok yönlü değerli hizmetlerden sonra, uzun yıllarınızı geçirdiğiniz ve adeta öz eviniz, içindeki bizleri öz evlatlarınız

saydığınız bu müesseseden ayrılırken, geride bıraktığınız eserleri devralan bizlerin onları muhafaza etmek, daha ileri götürmek gayreti içinde ve azminde olacağımıza inanmanızı dileriz.

Pek muhterem eşinizle birlikte size ve emekliye ayrılan diğer hocalarıma, bundan sonrası için sağlıklı, huzurlu, mutlu ve uzun bir ömür diliyor; şükranlarımızı sunuyorum.

Saygılarımla.

Silvikültür Anabilim Dalında yapılan bir doktora sınavı sonrasında, 2009. Soldan Sağa, Prof. Dr. . Saraçoğlu, Prof. Dr. C. Ata, Prof. Dr. G. zalp Alagöz, Prof. Dr. F. Bozkuş, Prof. Dr. İbrahim Atay (ayakta) ve Prof. Dr. M. Boydak. (F. Bozkuş arşivi)

EMEKLİLİK TÖRENİNDE PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU'NUN KONUŞMASI¹

Sayın Dekanlar, değerli Öğretim Üyeleri ve yardımcıları, sayın konuklar, sevgili öğrenciler,

72 yaşına ulaşmış bir emekli öğretim üyesi olarak güzide topluluğunuza hitap etmenin zevki ve heyecanı içindeyim. İleri yaşlarda düşünceler kısalan gelecekte ziyade çoğunlukla uzun sürmüş olan geçmiş üzerinde yoğunlaşıyor ve bu arada bazı duyguların dile getirilmesi ihtiyacı hissediliyor. Kanaatime göre, insan yaşantısında geçmiş hizmetlere, ilişkilere ve bağlan-tılara sırt çevirmek gibi bir ruh haleti içine girmek, kolaylıkla mümkün değil.

Değerli öğrencim ve çalışma arkadaşım sayın Prof. Dr. İbrahim Atay bu düşünceme tercüman olarak şahsım, özgeçmişim ve naçiz hizmetlerim hakkında bir az evvel yaptığı konuşma ile beni, hizmet hayatımın çok gerilerine götürmüş ve organik bir bağlantı içinde adım adım bu güne getirmiş oldu. Çalışmalarımı ve hizmetlerimi adeta sergileyen kadirşinas ifadeleri, titizlikle dile getirmek nezaketini gösterdiği içten duyguları, yarım yüzyıla yakın fiili hizmet hayatımın veda toplantısında beni ziyadesiyle duygulandırmıştır ve mutlu kılmıştır. Bunları, yürütmeğe çalıştığım idari ve akademik görevlerimin ve sorumlulu-

luklarımdan en değerli hatıraları olarak yaşıyorum boyunca daima zevkle ve heyecanla değerlendireceğime şüphe yoktur. Sayın Atay'a ve duygularına tercüman olduğu değerli mesai arkadaşlarıma şükranlarımı ifade ederim.

Bu vesile ile kendilerinden feyz aldığım yerli ve yabancı bütün hocalarımı ve bu arada değerli Silvikültür hocam ve doktora babam Münih Üniversitesi Silvikültür Kürsü Başkanı Geheimrat Dr. Fabricius'u şükran ve rahmetle anarım.

Fakülte kuruluna son olarak katıldığım günkü konuşmamda da belirttiğim gibi, bilimsel ve idari hizmetlerimde, terfi ve tefeyyüzümde nihayet kazandığım paye ve mevkilerde mensubu olmakla daima iftihar ettiğim değerli fakültemin benden esirgenmeyen yardımlarını da huzurunuzda tekrar şükranla kaydetmeyi görev sayıyorum. Bilim dalı mesai arkadaşlarımdan bu güne kadar gönülden bağlılık içinde örnek anlayış, saygı ve destek gördüm. Bu faziletli ve vefakâr davranışlarını takdirkâr duygularıyla huzurunuzda belirtmek ve kendilerine en iyi dileklerimi ve teşekkürlerimi sunmak görevimdir.

Silvikültürel bilgi ve tecrübe-lerimizin kitap sayfalarından mesleki uygulama alanlarına aktarılmasında kendileriyle bütünleşmeye çalıştığım her kademeden tüm tatbikatçı meslek-

taşlarımdan daima çok büyük ilgi ve hüsnü kabul gördüm. Zor koşullar içinde bulunmalarına rağmen önerilerimizi büyük bir şevkle yerine getirmeye çalışan ormancılık camiamızın değerli mensuplarına burada takdir ve teşekkürlerimi ifade etmeden geçemeyeceğim. Aktif hizmete gönül rahatlığı içinde veda ettiğimi burada büyük memnurlukla vurgulamak isterim. Gön-lüm arkada kalmadan ayrılmış bulunuyorum; bunun birçok nedenleri vardır ve üzerinde uzun konuşmalar yapılabilir. Fakat ben huzurunuzu fazla işgal etmemek için bunlardan sadece en önemli saydığım birkaçına değinmekle yetineceğim.

Ön planda belirtmeliyim ki, uzun yıllar temsil ettiğim Türkiye Silvikültür Bilim dalında yeterli sayıda ve üstün nitelikte mümtaz bir bilim kadrosu yetişmiş bulunmaktadır. Silvikültürün bütün konularındaki çalışma ve araştırmalarla birlikte lisans ve yüksek lisans öğretiminin bu değerli bilim kadrosu tarafından yıllardır en verimli biçimde yürütülmüş olmasını görerek ayrılmak, beni en geniş anlamda huzura ve mutluluğa eristirmiş bulunuyor.

Silvikültür dallarının çeşitli konularına ait meslek irfanına birçok yayınlarla altı müracaat ve ders kitabı kazandırmış olmanın gönül rahatlığı içinde bulunuyorum. Bu eserlerle, içinde

¹ Bu konuşma, 1982 yılında, İÜ Orman Fakültesi Emekliye ayrılan öğretim üyeleri için düzenlenen törende yapılmıştır. Metnin orijinal yazım diline (Orman Fakültesi Dekanlığı, Yayın No 332, 1983) sadık kalınmıştır.

bulduğum çalışma ve araştırma ortamında mütevazı bilgi ve gücümü bilime, öğretime ve tatbikata faydalı kılmaya çalıştım. Değerli çalışma arkadaşlarımla bu eserleri zamanla çok daha gelişmiş olarak gelecek kuşaklara devredeceklerine inanıyorum.

Yine memnurlukla ifade edeyim ki, Fakültemizin ve kısmen Üniversitemizin önemli dönemlerinde değerli hocalarım ve arkadaşlarımla birlikte idari ve akademik sorumluluklara hasbeler aktif mahiyette katılmış bir öğretim üyesi olarak üzerime aldığım vazifelerin hizmetkâr olmuş bulunmamı inançını, mutluluğunu ve huzurunu taşıyorum.

Bugün orman idaresinin çeşitli mevkilerinde hizmet veren bütün meslektaşlarımla hocası durumunda olmam, bana onur veren bir başka mutlu hadisedir. **Fakültemizde de sayın öğretim üyelerinin hemen hepsinin hocası olmanın manevi değerini, öğretim hayatımın şerefli bir sonucu ve kaderin bana layık gördüğü büyük mükâfatlardan biri olarak telakki ediyorum.**

Üniversitemizin ve Fakültemizin sayın mensupları, değerli konuklar ve sevgili öğrenciler!

Emeklilik törenlerinin yarattığı duygusal ortamlarda emekli hocaların genç kuşaklara içten gelen öğütlerde bulunmaları geleneği vardır. Bu güzel geleneği bizden önceki dönemde emekli

olan bazı değerli öğretim üyelerimiz anlamlı ve veciz biçimde yerine getirmişlerdir. Ben yaptığım kısa veda konuşmama sadece şu samimi dileklerle son vermek istiyorum; kanaatıma ve duygularıma göre, **emeklilik yaşamına huzur ve her bakımdan tatminkâr bir ruh haleti içinde sağlıklı, refahlı ve zinde olarak erişmiş olmak, hayır ile anılmak, memleketine feragatle hizmet etmiş her fani için en büyük nimet ve mutluluktur.** Hepinizin üstün başarılı bir hizmet hayatı sonunda her yönüyle bu nimet ve mutluluğa erişmenizi candan diliyorum. Bu töreni tertiplemek lütfunda bulunan fakülteme şükranlarımı ifade ederim. Sayın dinleyicilerime saygılar ve sevgiler sunarım.

1960'lı yıllarda yaş sınıfları ile ilgili olarak yapılan bir tatbikat. Ortada fötr şapkalı F. Saatçioğlu (Y. Cengiz arşivi).

PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU'NUN YAYINLARI VE BİLİMSEL ÇALIŞMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇALIŞKAN - İÜ-C Orman Fakültesi Öğretim Üyesi, adilkan@iuc.edu.tr

I. Araştırma ve Makaleler

1. Ladin ve Kayının karışık meşceredeki karşılıklı tecessüm münasebetleri (Das gegenseitige Wuchsverhalten von Fichte und Buche im Mischbestand). Doktora Tezi. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü (YZE) Çalışmaları, No. 47 Ankara, **1938**.
2. Belgrad Ormanı'nda Meşenin Silvikültürce tabi tutulacağı muamele, Ekolojik esaslar, Teknik teklifler. (Grundlagen und Technik der 'Waldbaulichen Behandlung der Eichen des turhischen Lehrforstes Belgrader - Wald). Doçentlik Tezi. Ankara YZE Çalışmaları No. 125, Ankara, **1940**.
3. Yerli ve yabancı sarıçam (*Pinus silvestris* L.) tohumlarıyla yapılan denemeler ve şimdiye kadar alman sonuçlar. YZE Dergisi, Sayı 2, **1944**.
4. Uludağ'ın orman rejyonları (Düşey Orman Zonları), YZE Dergisi, Sayı 10, **1946**.
5. Ormancılık tohum kontrol istasyonları, YZE Dergisi, Sayı 11, **1946**.
6. Sinop civarında Aksaz bataklığında Okaliptüs yetiştirilmesine ait incelemeler, YZE Dergisi, Sayı 12, **1946**.
7. Ein Provenienzversuch mit Kiefern (*Pinus silvestris* L.) verschiedener Herkunft in der Türkei. Zeitschrift für Weltforstwirtschaft 14, (6), **1951**.
8. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, tarihçe, öğretim organizasyonu. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 1 A, S. 1, Türkçe ve Almanca, **1951**.
9. Finlandiya'nın orman ve ormancılık durumu, orman mahsullerinin bu memleketin milli ekonomisindeki önemi. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt I B, S. 1, **1951**.

Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu¹
(Hizmet süresi 27.10.1930-13.07.1980)

10. Finlandiya'da ekimle orman yetiştirmede kullanılan özel bir ocak ekimi metodu, ocakta çizgi ekimi. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt I B, S. 1, **1951**.
11. Bahçeköy Örnek Orman İşletmesinde kurulmuş olan orman ağacı tohumları kontrol istasyonu ve çalışma esasları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt I B, S. 2, **1951**.
12. Ein Provenienzversuch mit Kiefern (*Pinus silvestris* L.) verschiedener Herkunft in der Türkei. Zeitschrift für Weltforstwirtschaft 14, (6), **1951**.

¹ Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu'nun 1945 yılı Aralık ayından önceki yayınlarında soyadı Vural'dır

13. Importance and methods of afforestation in Turkey. A general view. Contributions of the professor and docents in the Faculty of Forestry at the University of İstanbul. İstanbul, **1952**.
14. Türkiyede ağaçlandırmanın önemine ve problemlerine toplu bakış. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt II B, S. 2, **1952**.
15. Topraklı fidan dikimi ve tekniğindeki gelişmeler. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt II B, S. 2, **1952**.
16. Fidanlıkta Huş (*Betula*) yetiştirilmesi, tohumun tedariki ve ekim. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt II B, S. 1, **1952**.
17. Türkiye'de ağaçlandırmanın önemine ve problemlerine toplu bir bakış. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt II A, S. 1, **1952**.
18. Ayancık mıntıkası Çangal ormanlarında yapılan Silvikültür ekskürsyonuna ait notlar. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt III B, S. 1 - 2, **1953**.
19. Trakya ve Kocaeli'nde Kavak yetiştirilmesi imkanları üzerine araştırmalar. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt II B, S. 1-2, **1953**.
20. Die Bedeutung des Pappelholzes und über Anbauversuche mit raschwüchsigen Pappelbastarden in der Türkei. Schw. Zeitschrift für Forstwesen, 104. Jahrgang, Nummer 7/8 Juli/August, **1953**.
21. Almanya'da harp sonrası orman yetiştirme çalışmaları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt IV B, S. 2, **1954**.
22. Eine neue Varietät von Pinus nigra Arnold (*Pinus nigra* Arnold var. *Şeneriana* Saatçioğlu var. nov.). Zeitschrift für Weltforstwirtschaft. 18 (1), **1955**.
23. Antalya mıntıkası ormanlarında yapılan tatbikatların ana neticeleri. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt V B, S. 2, **1955**.
24. Lubnan Sedinin (*Cedrus libani* Barr.) tohumu üzerine araştırmalar. (İ. Atay ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt VI A, S. 1, **1956**.
25. Bozkavak (*Populus canescens* Smith.) Melezinin suni çaprazlama metodu ile elde edilmesi. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt VI A, S. 2, **1956**.
26. Türkiye bakımından ağaçlandırmanın önemi ve ekonomik zaruretleri. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt IV B, S. 2, **1956**.
27. Orman ağaçlarında aşı metotlarının uygulanması. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt VII B, S. 2, **1957**.
28. Meşe ve Kayın elit ağaçları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt VII B, S. 2, **1957**.
29. Karadeniz ormanlarının şuceyrat problemi. Ayancık - Çangal bölgesinde mekanik metotla yapılan şuceyrat mücadelesine ait 12 yıllık tecrübe neticeleri. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt VII A, S. 1, **1957**.
30. Türkiye'de ağaçlandırma çalışmalarının planlanması problemleri, I. Genel Ağaçlandırma Planlaması. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt VII B, S. 1, **1957**.
31. Orman ağaçlarında aşı metotlarının uygulanması. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt VII B, S. 2, **1957**.
32. Türkiye'de ağaçlandırma çalışmalarının planlanması problemleri. II. özel ağaçlandırma planlaması. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt VII B, S. 2, **1957**.
33. Kitaplar (J. Krah - Urban'ın Die Eichen adlı kitabının tanıtımı) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt IX B, S. 2, **1959**.
34. 20 ans de boisement d'Eucalyptus a Karabucak, pres Tarsus (B. Pamay ile ortak), Revue Forrestiere Francaise, Nr. 6, Juin. **1959**.
35. Orman Fakültesi (Bahçeköy) Meteoroloji istasyonunun 11 yıllık iklim rasat kıymetleri ve bunlara ait neticeler. (B. Pamay ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt IX B, S. 1, **1959**.
36. Türkiye'nin madendireği ihtiyacının karşılanması problemi. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt IX B, S. 2, **1959**.
37. Doğu Kayını (*Fagus orientalis* Lipsky) tohumlarının çimlendirilmesinde soğuk-ıslak işlemin etkileri üzerine araştırmalar. (S. Ürgenç ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt X A, S. 2, **1960**.

38. Türkiye’de Örnek Devlet Orman İşletmesi olabilecek vasıfları haiz ormanın tefrikine ve teşkilatlandırılmasına ait incelemeler. (G. Acatay, S. Huş, İ. Eraslan ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt X B, S. 2, **1960**.
39. Belgrad Ormanında çeşitli aletlerle yapılan Meşe dikimlerine ait denemeler ve sonuçları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt X A, S. 1, **1960**.
40. En önemli Silvikültürel ve estetik özellikleriyle şehir ve yol ağaçları. (İ. Atay ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt X B, S. 2, **1960**.
41. Türkiye’de orman davası ve bazı memleketlerin ağaçlandırma çalışmaları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XI A, S. 2, **1961**.
42. Belgrad Ormanında Euramerik Karakavak (*Populus euroamericana* Dode Guinler) melezleriyle yapılan plantasyon denemeleri ve 10 yıllık sonuçları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XII A, S. 2, **1962**.
43. Adana (Cukurova) bölgesinin kalkınmasında Okalipthus kültürlerinin önemi. (B. Pamay ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XII A, S. 2, **1962**.
44. Adana bölgesinin kalkınmasında Kızılcam (*Pinus brutia*) nin önemi ve Silvikültürü. (B. Pamay ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XII A, S. 2, **1962**.
45. Küçük orman fidanlarının soğuk hava deposunda saklanması problemleri. (B. Pamay ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XIII A, S. 2, **1963**.
46. Ankara’da kurulmasına karar verilen orman tohumları tedariki, kontrolü ve ambarlama işleri müessesesinin amaç, plan ve cihazlandırılmasına ait teklifler. (S. Ürgenç ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XIII B, S. 2, **1963**.
47. Bahçeköy Örnek Orman İşletmesi Belgrad Orm. ekskursiyon rehberi. II. Roto baskısı, **1964**.
48. Results of the 25 Years Provenance Experiment established by using 16 Scotch Pine of European and Native Provenances in Turkey, *Silvae Genetica*, 16, Heft 5 - 6 (Sep. Des.), **1967**.
49. Türkiye’de 16 yabancı, 1 yerli Sarıçam (*Pinus silvestris* L.) orijiniyle yapılan orijin denemesinin 25 yıllık sonuçları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XVII A, S. 1, **1967**.
50. Belgrad Ormanında Meşe gençliğinin biyolojisi ve tabii gençleştirme problemi. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XVII A, S. 1, **1967**.
51. Yabancı memleketler, özellikle İspanya ve Britanya’daki hidrolojik ve endüstriyel ağaçlandırmaya çalışmaları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XVIII B, S. 1, **1968**.
52. Belgrad Ormanında Kayının (*Fagus orientalis* Lipsky) büyük miktarda siper metodu ile tabii olarak gençleştirilmesi üzerine yapılan deney ve araştırmaların on yıllık (1959-1969) sonuçları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XX A, S. 2, **1971**.
53. Tıraşlama işletmesi ve Türkiye ormanlarında uygulanması imkanları. Orman Mühendisliği Dergisi, S. 1, **1971**.
54. Türkiye Silvikültüründe hızlı gelişen türler, ekotik ağaç türleri sorunu ve önemi. Orman Genel Müdürlüğü, Teknik Haberler Bülteni, Mart S. 4, **1972**.
55. Orman kaynaklarımızdan optimal faydalanmaya ilişkin Silvikültürel temel sorunlar. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 22 B, S.1, **1972**.
56. Orman kaynaklarımızdan optimal faydalanma bakımından üretimin artırılmasına ilişkin Silvikültürel tedbirler ve imkanlar. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 22 B, S.1, **1972**.
57. Akdeniz-Subtropikal Bölgede Orman Gençleştirme Sorunları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi Cilt 24 A, S. 2, **1975**.
58. Türkiye’de Orman Gençleşmesinin karakteristiği. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 24 A, S. 2, **1975**.
59. Türkiye ormancılığının bazı güncel sorunları. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 19 B, S. 2, **1979**.
60. Türkiye ormancılığında bakım sorunları, bazı doğal ve yapay Kızılcam meşcerelerinde yapılan bakım müdahalelerine ait bulgular. (T. Odabaşı ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 19 B, S. 2, **1979**.

61. Demirköy orman işletmesi mntıkasında Silvikültür tatbikatı. (T. Odabaşı ile ortak) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 31 B, S 1, **1981**.
62. Orman ekosistemi ve çevresine yaptığı etkiler. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 31 B, S. 1, **1972**.
63. Kurzer überblick über die Waldbaulichen verhältnisse in der Türkei. Centralblatt für die gesamte Fortwesen, 99. Jahrgang/Heft, **1982**.

II. Ders Kitapları

64. Suni Orman Gençleştirilmesi ve Ağaçlandırma Tekniği. Hüsnütabiat Matbaası, İstanbul, **1946**
65. Orman Bakımı. İbrahim Horoz Matbaası, İstanbul, **1954**
66. Orman Ağacı Tohumları. İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No. 66, **1961**.
67. Orman Bakımı (genişletilmiş 2. Baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 74, **1961**.
68. Suni Orman Gençleştirilmesi ve Ağaçlandırma Tekniği (yeniden işlenen ve genişletilen ikinci baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 99, **1964**.
69. Orman Bakımı (genişletilmiş üçüncü baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 108, **1966**.
70. Orman Ağacı Tohumları (yeniden işlenen ikinci baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 109, **1967**.
71. Silvikültür I (Silvikültürün biyolojik esasları ve prensipleri). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No. 138, **1969**.
72. Suni Orman Gençleştirilmesi ve Ağaçlandırma Tekniği (yeniden işlenen ve genişletilen üçüncü baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No. 152, **1970**.
73. Silvikültürün Tekniği II. İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No. 172, **1971**.
74. Orman Bakımı (bazı değişikliklerle genişletilen 4. Baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 160, **1971**.
75. Orman Ağacı Tohumları (yeniden işlenen 3. Baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 173, **1971**.
76. Silvikültür I (ikinci baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 222, **1976**.
77. Fidanlık Tekniği, İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 223, **1976**.
78. Silvikültürün Tekniği II (genişletilmiş ikinci baskı). İ.Ü Orman Fakültesi Yayın No 268, 1979.

III. Diğer kitaplar

79. Doğu Karadeniz Ladin mntıkasında *Ips sexdentatus* Boerner kabuk böceğinin hayat tarzı ve mücadelesi tedbirleri (Schmitschek'ten tercüme) OGM yayını, S. 31, **1940**.
80. Fransa ormanları, Orman Genel Müdürlüğü yayını No 77, **1948**.
81. Kavak (*Populus*) üretme ve yetiştirme tekniği, İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul, **1948**.
82. Belgrad Ormanında ve Ayancık-Çangal ormanlarında yapılan tatbikatlar, Kutulmuş Matbaası, İstanbul, **1954**.
83. Kavak kitabı. (A. Irmak, G. Acatay, A. Berkel ile ortak) Kutulmuş Matbaası, İstanbul, **1956**.
84. Tarsus - Karabucak mntıkasında Okalıptüs tesis çalışmalarının 20 yıllık neticeleri üzerine silvikültürel araştırmalar. (B. Pamay ile ortak) Kutulmuş Matbaası, İstanbul, **1958**.
85. Devlet Su İşleri (DSİ) Çubuk, İrfanlı, Damsa, Gebere, Ayrancı, Apa, May, Altmapa, Sille, Kemmer, Demirköprü ve Porsuk barajlarıyla Isparta - Gölcük, Bursa - Gölbaşı gölleri, Ereğli, Çumra, Antalya regülatörleri üzerine etüdler. (B. Pamay ile ortak) DSİ matbaası, DSİ Genel Müdürlüğü Yayın No. 124, Ankara, **1960**.
86. Britanya Ormancılığı. Orman Genel Müdürlüğü yayınları, Sıra No 336, Seri No 30, **1962**.
87. Yirce-Bürmece-Kömursu ormanlarında yapılan Silvikültür tatbikatı (Ekskürsiyon konuları), Orman Genel Müdürlüğü Yayını, Sıra No 340, Seri No 32, **1962**.
88. Ayrancı fidanlığının tesis yetiştirme ve çalışma esasları, rapor ve planlar. (B. Pamay ile ortak) DSİ Genel Müdürlüğü Yayını Yayın No. 3 89/V -20, Ankara, **1962**.
89. Türkiye'de Mazı meşesinden (*Quercus infectoria*) elde edilen Mazı üzerine araştırmalar. (A. Berkel, G. Acatay, S. Huş ile ortak) Kutulmuş Matbaası, İstanbul, **1964**.
90. Ağaçlandırma Planlama-Etüd ve Proje Semineri. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayın No 141. **1968**.

91. Terkos Gölünü tehdit eden büyük kumulun tesbiti ve ıslahına matuf ağaçlandırmaların emniyeti ve geliştirilmesi üzerine araştırmalar. (İ. Atay - R. Açıkbaş - N. Özman) TÜBİTAK projesi, TÜBİTAK Yayınları No. 393, Ankara, **1974**.

IV. Bildiriler

92. Orman istihsalatının ıslahı, kalite ve kantite bakımından artırılması, (FAO Ormancılık Politikası Semineri), **1954**.
93. Türkiye'nin ağaçlandırma problemleri ve prensipleri çerçevesi içinde genel planlama (Türkiye Orman Mühendisliği I. Teknik Kongresi), **1966**.
94. Türkiye'nin ağaçlandırılmasında hızlı büyüyen yerli ve yabancı türler çerçevesi içinde Kızılcam ve tesisi problemleri (Orman Mühendisliği I. Teknik Kongresi), **1966**.
95. Türkiye'de ağaçlandırmanın önemi (Türkiye Orman Mühendisleri I. Teknik Kongresi), **1966**.
96. Ağaçlandırmada başarıyı etkileyen önemli faktör olarak özel planlama (Kültür Planlaması); (Türkiye Orman Mühendisliği I. Teknik Kongresi), **1966**.
97. Zamanımızın ileri Silvikültür anlayışı, Amnajman ve Silvikültür arasındaki ilişkiler (Türkiye Orman Mühendisliği II. Teknik Kongresine sunulmuştur), **1968**.
98. Aynı yaşlı ve muhtelif yaşlı ormanlarda tatbik edilecek Silvikültür metotlarına kritiği (Türkiye Orman Mühendisliği II. Teknik Kongresine), **1968**.
99. Türkiye ormanlarında tatbik edilecek bakım metotları ve kritiği (Türkiye Orman Mühendisliği II. Teknik Kongresi), **1968**.
100. Türkiye ormanlarında tatbik edilecek tabii gençleştirme metotları ve kritiği (Türkiye Orman Mühendisliği III. Teknik Kongresi), **1968**.
101. Allgemeine Charekteristiken der Waldverjungung in der Turkei. "International Union of Forestry Research Organisations Division. IUFRO I. Cevre ve Silvikültür Toplantısı 1975 Türkiye" adlı eserde S. 11 - 29. ve ayrıca Almanca ve İngilizce metin olarak İ.Ü. Orman Fakültesi dergisinde yayınlanmıştır (Cilt XXIV, Seri A, Sayı 2, **1975**.

102. Probleme der Waldverjungung in Meditteranen und in Subtropischen Gebieten "International Union of Forestry Research Organisations Division. IUFRO I. Cevre ve Silvikültür Toplantısı 1975 Türkiye" adlı eserde S. 124 -148. ve ayrıca Almanca ve İngilizce metin olarak İ.Ü. Orman Fak. Dergisinde Yayınlanmıştır Cilt XXIV A, S. 42, **1975**.

V. Telif ve İnceleme Yazıları

103. Ormanlarda reçine intifai. Orman ve Av Dergisi, S. 2, **1937**.
104. Bir tatbikat seyahati. Orman ve Av Dergisi, S. 0 -8, **1938**.
105. İstanbul civarında ağaç, çalı ve orman (Tercüme). Orman ve Av Dergisi, S. 9-10, **1938**.
106. Tabii tensilin ekolojik şartları. Orman ve Av Dergisi, S. 8, **1940**.
107. Belgrad Ormanı ve bentler. Orman ve Av Dergisi, S. 1, **1941**.
108. Akasya ve baltalığı. Orman ve Av Dergisi, S. 3 -5, **1942**.
109. Ormanlarımızda kesim ve tensil meselesi. Orman ve Av Dergisi, S. 3, **1943**.
110. H. Louis'e göre Anadolu'nun vejetasyon formasyonları, tabii step mntıkları. Orman ve Av Dergisi, S. 11, **1944**.
111. Dağlarda deniz iklimi ve örtüsü. (L. Tschermak'dan) YZE Dergisi, S. 1, **1944**.
112. Kavak yetiştirme usulleri. Orman ve Av Dergisi, S. 5, **1944**.
113. Devlet orman işletmeciliğinde orman yetiştirme davasının önemi. (İktisadi Yürüyüş) Özel Sayı, **1945**.
114. Ağaçlandırma işlerinde tohum tedariki meselesi. Orman ve Av Dergisi, S. 1, **1945**.
115. Kozalaklardan tohum çıkarmanın şartları ve tekniğindeki gelişmeler. Orman ve Av, S. 7, **1945**.
116. Bibliyografya, Silvikültür I. Orman ve Av Dergisi, S. 7, **1945**.
117. İsveç'in orman servetleri. Orman ve Av Dergisi, S. 12, **1945**.

118. Türkiye’de orman gençleştirme tekniği. Orman ve Av Dergisi, S. 8, **1946**.
119. III. Dünya Ormancılık Kongresi. Orman ve Av Dergisi, S. 8-10, **1950**.
120. Orman, Türkiye’nin orman durumu ve ormanın faydaları, Biyoloji Dergisi, S. 3, **1950**.
121. Dağ köylerimizin sıkıntılı hali ve iç iskân meselesi. Yeni İstanbul, 15-16 Haziran, **1950**.
122. Memleketimizde ziraatle orman arasındaki mücadele ve iç iskân zarureti orman davamının çeşitli yönlerine dair ilmi görüşler, Ankara, **1951**.
123. Uludağ turistik evsafını kaybediyor. Yeni İstanbul, 8 Haziran, **1951**.
124. Orman yangınları ve sel felaketleri. Yeni İstanbul, 10 Nisan, **1952**.
125. Türkiye’de orman davası. Biyoloji Dergisi, S. 1, **1951**.
126. Doğu Anadolu’nun orman ve ormancılık durumu Doğu Üniversitesi hakkında rapor, **1952**.
127. Polen analizinin mahiyeti ve önemi. Biyoloji Dergisi, S. 2, **1953**.
128. Türkiye’nin ağaçlandırılması davası. Cumhuriyet Gazetesi, 22 Kasım, **1957**.
129. Ormanın hizmetleri. (Üniversite haftası konferansı) İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XV B, S. 1, **1965**.
130. Türkiye orman kaynaklarından optimal faydalanma (Orman Kaynaklarımızdan Optimal Faydalanma Semineri, 6-11 Mart 1972, Orman Bakanlığı, Ankara). Orman Mühendisliği Dergisi, S. 4, **1972**.
131. Atatürk’ün orman görüşü ve Türkiye ormancılığı hakkındaki direktifleri. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 17 B, S. 2, **1974**.
- VI. Katıldığı (yönettiği) ekskürsion, tatbikatlar ile seminer ve toplantılar**
1. **1949:** III. Dünya Ormancılık kongresi. 10.07-20.07.1949, Helsinki, Finlandiya.
2. **1953:** İstanbul Belgrad Ormanı’nda Fakülte, Orman Genel Müdürlüğü ve Fen Heyeti mensupları ile yapılan ekskürsion.
3. **1956:** Antalya Başmüdürlüğü (Alanya, Elmalı, Burdur, Çığlıkara) mıntıklarında ekskürsion.
4. **1961:** Demirköy-Longos bataklık ormanında yapılan tatbikat.
5. **1961:** Demirköy İşletmesi ormanlarında Silvikültür ekskürsionu.
6. **1961:** Yırce-Bürmece-Kömürsü ormanlarında Silvikültür ve bakım konularında ekskürsion.
7. **1962:** FAO’nun II. Kavak konferansına katılan delegelerle Belgrad Ormanı’nda yapılan ekskürsion.
8. **1962:** Ayancık ormanlarında yapılan Silvikültür tatbikatı.
9. **1963:** Ağaç Islahı ve Orman Genetiği kongresi. Stockholm, İsveç.
10. **1963:** Bavyera Ormancılar cemiyetinin yıllık kongresi. Münih, Almanya.
11. **1964:** İstanbul Başmüdürlüğü elemanlarına, Silvikültür Kürsüsünce tesis edilen Kayın tabii gençleştirme tecrübe sahalarında tatbikat.
12. **1964:** Antalya-Düzlerçamı Örnek Devlet Orman İşletmesi’nin Silvikültür tatbikatı.
13. **1965:** Bursa-İnegöl ormanlarında Kayının tabii gençleşmesi üzerine yapılan tatbikat.
14. **1965:** Antalya Orman Başmüdürlüğü mıntıkasında yapılan Silvikültür ekskürsionu.
15. **1966:** Bursa-Keles, İnegöl Orman işletme Müdürlüğü ormanları mıntıkasında Karaçam ve Kayın meşcerelerinde Silvikültür tatbikatı.
16. **1966:** Belgrad Ormanı’nda Meşe ve Kayının gençleştirme problemi üzerine tatbikat.
17. **1967:** Akdeniz Bölgesi’nde ağaçlandırma deneme sahalarında tatbikat.
18. **1968:** Ağaçlandırma Planlama-Etüd ve Proje Semineri 24.04-18.05.1968, Silvikültür Kürsüsü.
19. **1968:** Ağaçlandırma seminerine katılan teknik elemanlarla İstanbul, Çanakkale, Balıkesir ve Bursa Başmüdürlüğü mıntıklarında yapılan ekskürsion.
20. **1969:** Çanakkale, Bursa Başmüdürlükleri mıntıkasında endüstriyel ve hidrolojik ağaçlandırma sahalarında ekskürsion.

21. **1970:** IUFRO 23. Seksiyon silvikültür tatbikatı. Yugoslavya.
 22. **1970:** Antalya Başmüdürlüğü mntıkasında yapılan Silvikültür ve Amenajman tatbikatı.
 23. **1970:** Bursa Başmüdürlüğü ormanlarında yapılan Ağaçlandırma tatbikatı.
 24. **1970:** Belgrad Ormanı'nda Bavyera Ormancılar Cemiyeti'nden bir grupla yapılan ekskürsiyon.
 25. **1970:** İstanbul Başmüdürlüğü ormanlarında Amenajman heyetleri için yapılan ekskürsiyon.
 26. **1970:** Aberdeen Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı Prof. Mathews'in de iştiraki ile Fener ağaçlandırma sahası, Belgrad Ormanı Kayın tabii gençleştirme sahaları ve tohum bahçelerinde yapılan ekskürsiyon.
 27. **1971:** Eskişehir-Çatacık mntıkası ormanlarında yapılan tatbikat.
 28. **1971:** Eskişehir mntıkasında yapılan mesleki ekskürsiyon.
 29. **1971:** Karabük mntıkası ormanlarında Kayın tabii gençleştirme ekskürsiyonu.
 30. **1972:** Bursa Orman Başmüdürlüğü yöresindeki ekskürsiyon.
 31. **1972:** Karabük yöresinde Kayının tabii gençleştirilmesi ile ilgili ekskürsiyon.
 32. **1973:** Trakya yöresinde öğrenci ekskürsiyonu.
 33. **1974:** İzmir Orman Başmüdürlüğü yörelerinde yapılan mesleki ekskürsiyon.
 34. **1975:** Antalya yöresinde yapılan IUFRO ekskürsiyonu.
 35. **1975:** Trakya ve Demirköy yöresinde öğrenci ekskürsiyonu.
 36. **1978:** Belgrad Ormanı'nda OGM elemanları için yapılan ekskürsiyon.
 37. **1978:** Kefken-Işıktepe'de AGM elemanlarıyla yapılan Hızlı gelişen türlerle ağaçlandırma eks.
 38. **1978:** Düzlerçamı ve Bük Ormanlarında O.A. Enstitüsü elemanları için yapılan bakım tatbikatı.
 39. **1978:** Büyük İstanbul'un Yeşil Alan sorunları Ulusal Sempozyumu. 22-24 Kasım 1978, İstanbul.
 40. **1979:** Belgrad Ormanı'nda yeni tensil alanlarının tayini için yapılan ekskürsiyon.
 41. **1979:** Belgrad Ormanı'nda Meşenin doğal ve yapay yolla gençleştirilmesi ekskürsiyonu.
 42. **1980:** Demirköy yöresinde birçok OGM elemanı için yapılan kapsamlı ekskürsiyon.
 43. **1981:** Belgrad Ormanı'nda gençleştirme çalışmalarının değerlendirilmesi ekskürsiyonu.
 44. **1982:** Belgrad Ormanı'nda gençleştirme çalışmalarının değerlendirilmesi ekskürsiyonu.
- ### Kaynaklar
- Atay, İ. 1983. Değerli Hocamız Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu'nun ardından. Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 33, Sayı 2.
 - Atay, İ. 1981. Değerli Hocamız Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu (bilim yaşamı ve eserleri). Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 31, Sayı 1.
 - Çepel, N. - Özhan, S. - Görcelioğlu, E. 1984. Türkiye'de Ormancılık Öğretiminin Gelişimi ve İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Öğretim Birimlerinin Kuruluş ve Çalışmaları. Orman Fakültesi Yayın No 345, İstanbul.
 - Çepel, N. 1988. İÜ Orman Fakültesi Yayınları Bibliyografyası (1892-1987). Orman Fakültesi Yayın No 396.
 - Pamay, B. 1968. İÜ Orman Fakültesi Yayın Kataloğu (1931-1967). Orman Fakültesi. Yayın No 127.
 - Pamay, B.-Çanakçioğlu, H.-Özdönmez, M.-İstambul, T. 1973. Türkiye'de Ormancılık eğitimi ve eğitimin gelişimi ile İÜ Orman Fakültesi kürsü kuruluşları ve çalışmaları. Orman Fakültesi Yayın No 1886.

PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU: TÜRKİYE ORMANCILIĞINA ADANAN BİR ÖMÜR

Prof. Dr. Melih BOYDAK - Emekli Öğretim Üyesi, melih.boydak@gmail.com

Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu İstanbul Üniversitesi (İÜ) Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsü'nün ve ülkemizdeki bilimsel silvikültürün kurucusudur. Yaşamını Türkiye ormancılığına adanmış Saatçioğlu hocamız, ülkemiz ağaçlarının silvikültürel özelliklerinin belirlenmesi ve Türkiye'ye özgü silvikültürün kurulması için büyük çaba harcadı. Ülkemizi uluslararası bilim dünyasında en iyi şekilde temsil etti ve uluslararası önemli silvikültürcüler arasında yerini aldı. Bu makalede Aksakal (Duayen) Fikret Saatçioğlu hocamızın bilimsel, yönetsel ve sosyal yönlerini sınırlı sayfalar içinde özetlemeye çalışacağım. Ayrıca, Fikret Saatçioğlu hocamızla yaşadığımız bazı kısa anılara yer vereceğim.

Bilimsel çalışmaları, yayınları, araştırma kurumlarına desteği

Ülkemizde orman fakültelerinde silvikültür (orman kurma) bilim alanında okutulan ders kitaplarının hemen tamamını, ilk kez Fikret Saatçioğlu yazmıştır. Başka bir deyişle; günümüzde öğretim üyeleri tarafından silvikültür-ağaçlandırma konularında yazılan ders kitaplarının büyük çoğunluğuna Saatçioğlu'nun kitapları esin kaynağı olmuş ve/veya Saatçioğlu'nun kitapları üzerine bina edilmiştir. Böylece hocamız ülkemizde-

ki modern silvikültürün eğitim, öğretim ve uygulama açılımlarının kaynağı olmuştur.

Fikret Saatçioğlu'nun doğal gençleştirme konulu ilk yayını "Orman Yetiştirme Kılavuzu-Ta-bii Gençleştirme Usulleri (1946)" kitabıdır. Bu kitabı daha sonra genişleterek "Silvikültürün Biyolojik Esasları ve Prensipleri (Silvikültür I) (1969, 1976)", "Silvikültür Tekniği (Silvikültür II) (1971, 1979)" adlarında iki kitaba dönüştürdü. Türkiye'de ilk ağaçlandırma ders kitabı 1927 yılında "Teşcir-i Sunni" (Yapay Gençleştirme) adıyla Müderris Neşet bey tarafından yazılmıştır. Bu yayını Fikret Saatçioğlu tarafından yazılan "Sun'i Orman Gençleştirme ve Ağaçlandırma Tekniği (1946, 1964, 1971)" kitabı izlemiştir. Orman Ağacı Tohumları (1961, 1967, 1971), Orman Bakımı (1954, 1961, 1966, 1971), Fidanlık Tekniği (1976) yazdığı diğer ders kitaplarını oluşturmaktadır. Hocamızın önem verdiği ve yönettiği ekskürsiyonların bir kısmı da kitap olarak basılmıştır. Kavak konusunda Türkiye'deki ilk kitap da "Kavak (*Populus*) Üretme ve Yetiştirme Tekniği (1948)" Saatçioğlu hocamız tarafından yazılmıştır.

Saatçioğlu hocamızın 6 adet ders kitabı ile birlikte 4 adedi kişisel, 6 adedi çok yazarlı olmak üzere toplam kitap sayısı

16 adettir. Ayrıca 2 çeviri kitabı bulunmaktadır. Araştırma ve inceleme olarak bilimsel makale sayısı, 2 çeviri makalesi ile birlikte 97 adettir. Kitaplarla birlikte toplam 115 yayını bulunmaktadır. Yayınlarında yer alan analiz, sentez ve öneriler anlamca derin, ufuk açan ve yönlendirici bilgilerle yüklüdür.

Saatçioğlu hocamız bilimsel araştırmalara ve bilimsel gezilere (ekskürsiyon) önem verirdi. Belgrad Ormanı'nda kurduğu kayın, meşe doğal gençleştirme ve melez kavak araştırmaları, Fakülte yerleşkesinde kurduğu uluslararası sarıçam orijin denemesi, alanlarında ülkemizdeki ilk araştırmalardı. Bu çalışmalar öğrenciler için uygulama objesi, meslektaşlarımız ve yabancı araştırmacılar için ekskürsiyon noktaları oldu (Fotoğraf 1). Daha sonra Terkos kumul alanında yaptıkları bir kumul ağaçlandırması araştırması da (F. Saatçioğlu, İ. Atay, R. Açıkbaş ve N. Özman, 1974) ekskürsiyon noktalarına katıldı. Saatçioğlu hocamız ayrıca, değişik türlerin silvikültürel ve ağaçlandırma sorunlarına yerinde çözüm üretmek amacıyla çok sayıda bilimsel gezi düzenledi. Çağrıldığı her toplantıya, ekskürsiyona ve öğrenci ekskürsiyonlarına katıldı (Fotoğraf 2).

Fotoğraf 1: Belgrad Ormanı'nda Saatçioğlu tarafından kurulan doğu kayını araştırma alanında yapılan bir ekskürsion (Soldan sağa; Ekrem Özdemirden (Bahçeköy Or. İş. Md.), **Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu**, Prof. Dr. Matthews (Aberdeen Üniversitesi), Ord. Prof. Dr. Asaf Irmak, Prof. Dr. İbrahim Atay (arkada).

Bilimsel gezilerinde, genelde kürsü öğretim elemanları da hocamıza eşlik ederdi. Özellikle genç asistanları yetiştirmeleri için birlikte götürürdü (Fotoğraf 3). Hocamızın yönettiği ekskürsionlar disiplinli, zamanın iyi kullanıldığı, isteyen her meslektaşın düşüncesini açıkladığı, notların tutulduğu bir okul gibiydi. Bazı bilimsel gezilerde konuşmalar banda da alınır-
dı (Fotoğraf 4). Ekskürsionlar meslektaş gözlemleri ve birikimlerinin de değerlendirildiği ortamlardı. Bu bilimsel geziler, ülke silvikültürünün oluşturulmasına ve yerel sorunların çözümüne değerli katkılar yaptı. Hocamız kuramsal bilgilerin uygulamaya aktarılmasında yetenekli, cesur ve özgüvene sahipti.

Fotoğraf 2: Saatçioğlu'nun yönettiği bir öğrenci ekskürsionuna katılan öğretim elemanları ve meslektaşlar dinlenme anında.

Soldan sağa; Dr. Asistan Gökhan Eliçin, Asistan Melih Boydak, **Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu**, Orhan Saatçioğlu (Bursa Orman Başmüdürü), Prof. Dr. İsmail Eraslan, Prof. Dr. Necdet Tunçdilek ve meslektaşlar (1972, Bursa-Keles Orman İşletmesi).

Fotoğraf 3: Keşan kızılçam ağaçlandırma alanlarında Fikret Saatçioğlu'nun yönettiği bir ekskürsiyon (1969). Soldan sağa; Erhan Pilavcıoğlu (Keşan Orm. İş. Md. Yd.), Prof. Dr. İbrahim Atay, Sebahattin Taştan (Keşan Orm. İşletme Müdürü), **Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu**, Satılmış Çavuş (ağaçlandırma memuru), Musa Kesici (Çanakale Orman Başmüdürü), Yüksel Güvenç (Malkara Or. Böl. Şefi), Asistan Melih Boydak, Muammer Candaş (Çanakale Ağaçlandırma Grup Md.), Şerafettin Başaran (Ağaçlandırma Müh.), Burhanettin Sızinkan (Keşan Orm. İş.-Müh. Mu.), Sait Çakırlı (Enez Or. Böl. Şefi), İrfan İnal (Ağaçlandırma Müh.-Orm. Tek.).

Fotoğraf 4: Bazı ekskürsiyonlarda Saatçioğlu hocamızın konuşmaları meslektaşlar tarafından banda alınırdı (1972, Bursa-Keles Orman İşletmesi).

Fikret Saatçioğlu bir yandan araştırmalar yaparken, bir yandan da doktora düzeyinde verdiği çok sayıda araştırmayla akademisyen ve araştırmacıların yetişmesini ve bu bağlamda öncelikli silvikültürel sorunların çözümünü amaçladı. Ülkemizdeki araştırma kurumlarının kurulmasına, yapılmasına ve gelişmesine de kürsüdeki diğer öğretim üyeleri ile birlikte önemli katkılar yaptı. Bakanlığının sırasında "İstanbul Ormancılık Araştırma Enstitüsü"nü kurdu ve gelişmesi için çaba harcadı. Suad Ürgenç hocamızla birlikte "Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Enstitüsü"nü kuruluşuna ve gelişmesine katkı yaptı. Benzer destek diğer kürsü hocalarıyla birlikte "Kavak ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Enstitüsü"ne de verildi.

"Türkiye'nin ormancılık davası bir ağaçlandırma davasıdır" özdeyişi ile hocamız Türkiye'nin ağaçlandırma gereksinimini ve ağaçlandırmaların ülkemiz ekolojik koşullarındaki güçlüklerini öne çıkarmış, ağaçlandırmaları silvikültürel çalışmalarda odak noktası olarak kabul etmişti. Doğal ağaç ve ağaçlık türlerimizin tohum, fidanlık ve ağaçlandırma sorunlarının çözümünü için araştırmalar yaparken veya yaptırırken, kavak ve hızlı gelişen yerli ve yabancı iğne yapraklı ve yapraklı türlerin yetiştirilmesine ve ithal denemelerine de önem verdi (Fotoğraf 5). Bu bağlamda 1969 yılında kurulan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nün çalışmalarını destekledi. Kısa bir sürede ağaçlandırmaları ülke bazında planlayıp projelendiren

Genel Müdürlük, ağaçlandırma-
ların nicelik ve nitelik olarak bü-
yük çapta artmasını sağladı. Ge-
nel Müdürlüğün kapatılması ve
etkin bir ağaçlandırma yapılan-
masından yoksun oluşumuzun,
bilgi birikiminin yitirilmesine ve
ağaçlandırmaların gerilemesine
neden olduğunu belirtmeliyim.

Yönetmel görevleri ve ödülleri

Saatçioğlu hocamız yönetmel
çalışmalarıyla da Fakülteye,
ormancılığa ve mesleğe değer-
li katkılar yaptı. Yüksek Ziraat
Enstitüsü (YZE) Orman Fakül-
tesi (1946-1948) Dekanlığı ve
Fakültenin İÜ'ye bağlanmasın-
dan sonra da (1948) İÜ Orman
Fakültesi Dekanlığı görevinde
bulunmuştur (1948-1950). Altı
kez İÜ Senatosu Üyeliği, İÜ tem-
silcisi olarak Üniversitelerara-

sı Kurul Üyeliği (1973), Atatürk
Devrimleri Araştırma Enstitüsü
Yönetim Kurulu Üyeliği (1972)
ve TÜBİTAK Danışma Kurulu
Üyeliği (1973-1974) görevlerinde
bulundu. Emekli oluncaya kadar
Silvikültür Kürsüsü Başkanlığı
görevini yürüttü. Ord. Prof. Dr.
Sadi Irmak hükümetinde (Ka-
sım 1974-Mart 1975) Orman Ba-
kanlığı yaptı.

Özgün araştırmaları, bilime ve
ormancılığa yaptığı katkılar ne-
deniyle TÜBİTAK'ın 1980 yılı
Hizmet Ödülüne layık görüldü.
Viyana Toprak Kültürleri Üni-
versitesi tarafından da Fahri
Doktora unvanı verildi (4 Hazi-
ran 1982).

Kişisel özellikleri

Fikret Saatçioğlu hocamız Ata-
türk ilkelerine ve Cumhuriyet

değerlerine sıkı sıkıya bağlıydı.
Çevresindekileri etkileyen bir ki-
şiliğe, liderlik ve temsil yetene-
ğine sahipti. Özgüveni yüksekti.
Ciddi ve ağırbaşlı bir yapısı var-
dı. Özgüvenli ve ağırbaşlı görü-
nümü arkasında babacan dav-
ranışları vardı (Fotoğraf 6). Arap-
ça ve Farsça kelime hazinesi
zengindi. Etkili hitabete ve güç-
lü bir yazım yeteneğine sahip-
ti. Duru bir Türkçe kullanmaya
özen gösteriyordu. Sık giyinirdi.
Geçirmiş olduğu kalp rahatsız-
lığının da etkisiyle yiyecekleri-
ne dikkat eder, düzenli olarak
günlük yürüyüşlerini yapardı.
Çalışkan insanları sever ve de-
ğer verirdi. Kürsüde bir baba gi-
biydi. Olaylara yaklaşımda "iyi
niyetli" olmayı değişik ortamlar-
da vurgulardı. Hocanın "şekilde
nezaket, esasta metanet" sözü,
benim için de yol gösterici oldu.

Fotoğraf 5: Saatçioğlu hocamız ve
danışmanlığını yaptığı bir melez
kavak ağaçlandırması
(1973, Adapazarı Potbaşı Kav kibrit
fabrikası kavaklığı).

Fotoğraf 6: Elazığ gelenekleri ve halk oyunlarıyla başlayan
düğünümüzde, Saatçioğlu hocam "Çaydaçıra" oyununda (1970).

Bayramlarda ilk gün hocanın evinde toplanmak bir gelenektir. Saatçioğlu hocamız da eşi Hadiye hanımla, tüm öğretim elemanlarını bayram içinde muhakkak ziyaret ederek karşılık verirdi. İngilizce öğretmeni olan Hadiye Hanım kültürlü, hoşsohbet ve alçak gönüllüydü. Saygın bir kişiliğe sahipti. Kalp rahat-sızlığı olan hocamızın sağlığına özen gösterirdi.

Fikret Saatçioğlu'nun Doğal Türlerimizin Silvikültürüne ve Yaş Sınıfları Yönteminin (YSY) Silvikültürel Uygulamalarına Katkıları

YZE Orman Fakültesi ve devamı olan İÜ Orman Fakültesi'nin eğitim öğretiminin şekillenmesinde Orta Avrupa, özellikle Alman ormancılığı etkili oldu. Cumhuriyet döneminde Orta Avrupa ülkelerinden birçok akademisyen ülkemizin ormancılık eğitim öğretiminde yer aldı. Ayrıca fakültemizin kuruluşu sırasında görev alan Türk hocaların hemen tamamı, lisans ve/veya doktora çalışmalarını başta Almanya olmak üzere, Avusturya ve Fransa'da tamamlamıştı. Yukarıda belirttiğim gibi, Saatçioğlu hocamız da lisans ve doktora öğrenimini Almanya'da yapmıştı. Öğrencilik yıllarımda bu kuşak hocaların birçoğundan ders aldım (1960-1964).

Türkiye ormancılığı 1963 yılında Hufnagle yöntemini uygulamaya başladı. Bir süre sonra da "Seçme İşletme Yöntemi" terkedilerek, göknar türleri ve bazı karışık ormanlar dışında "Yaş Sınıfları Yöntemi"ne (YSY) geçti. YSY'nin silvikültürel uygula-

masının başarısı doğal ağaç ve ağaççık türlerimizin silvikültürel özelliklerinin belirlenmesini, özellikle doğal gençleştirme ve ağaçlandırma sorunlarının çözümünü gerektiriyordu. Fikret Saatçioğlu hocamızın bilimsel yaşamında önemli bir yer tuttugundan, bu çalışmalara kısaca değineceğim.

Genelde Saatçioğlu hocamızla başlayan türlerimizin silvikültürel özelliklerini tanıma süreci, doktora düzeyinde veya diğer araştırmalar ile meslektaş deneyimleri ortamında gelişti. Bazı türlerin silvikültürel özelliklerinin belirlenmesi halen devam etmektedir. Ülkemizdeki ağaç türlerinin zenginliği nedeniyle süreç zaman almaktadır. Konuya türler açısından baktığımızda; yayılışları Avrupa ülkelerinde de bulunan sançam, karaçam, bazı meşe türlerinin, silvikültürel özellikleri Avrupa ülkelerinde çalışılmış olduğundan, YSY'ne uyum daha kolay oldu. Ancak kızılçam, sedir, doğu ladini, doğu kayını, Toros göknarı gibi yayılışlarını genelde ülkemizde yapan türlerde, silvikültürel özelliklerinin ve gençleştirme yöntemlerinin belirlenmesi ve yaş sınıfları yöntemine uyum daha çok araştırmayı zorunlu kıldı ve daha fazla zaman aldı.

YSY'nin ağaç türlerimizde özellikle kızılçam türünde silvikültürel açıdan başarıya ulaşması için Saatçioğlu hocamızın öncülüğünde akademisyen, araştırmacı ve uygulamacılar tarafından, 1960'lı yılların ikinci yarısı ve 1970'li yıllarda adeta bir seferberlik başlatılmıştı. Kürsünün diğer öğretim üyele-

ri Besalet Pamay, İbrahim Atay, Suad Ürgenç, Tolgay Odabaşı, Hüseyin Aksoy hocalarımız da araştırmalar yaparak ve ekskürsiyonlara katılarak katkı yapıyorlardı. Kürsüde asistan olarak göreve başladığım 1968 yılından sonra ben de sürece katıldım.

Antalya Orman Bölge Müdürü Mehmet Yalçın, Balıkesir ve daha sonra Bursa Orman Bölge Müdürü Orhan Saatçioğlu (hocamızın kardeşi olur), Çanakkale Orman Bölge Müdürü Musa Kesici ve diğer Orman Bölge Müdürleri Fikret hocayı sık sık ekskürsiyonlara davet ediyorlardı. Saatçioğlu hocamız, bir yandan bu gezilere katılıyor, kendisi bilimsel geziler düzenliyor, bir yandan da araştırmalara ağırlık veriyordu. Kızılçam ve Toros sediri konularında düzenlenen bilimsel geziler daha yoğundu.

Saatçioğlu hocamız belirlediği öncelikler ile ekskürsiyonlarda ortaya çıkan sorunları dikkate alarak araştırma konuları belirler, uzun soluklu sorunlara da doktora tezleri yaptırarak çözüm arardı. Doğal gençleştirme ve ağaçlandırma çalışmalarının temelinde tohum yer aldığından, başlangıçta kendisi kayın, meşe, sedir (İ. Atay'la birlikte) ve diğer türlerin tohumlarıyla ilgili araştırmalar yaparken tohum araştırmalarını yaygınlaştırdı. Besalet Pamay doçentlik tezini sançamın doğal gençleştirme konusunda yaptı. İbrahim Atay'a karaçam kozalak ve tohumu, Suad Ürgenç'e doğu ladini kozalak ve tohumu üzerine doktora tezleri yaptırdı.

Besalet Pamay hocamız tarafından yazılan "Türkiye'de yaş sınıf-

ları metodunun uygulanmasından doğan gençleştirme problemleri (silvikültürel planlama), 1966" başlıklı kitap, gençleştirme yöntemlerinin açıklanması bakımından önemli bir rehberdi. Saatçioğlu hocamız öncelik verilen kızılçam bağlamında; Yavuz Şefik'e kızılçamın tohum fizyolojisi ve teknolojisi, Turan Özdemir'e Antalya yöresinde kızılçamın doğal gençleştirme yöntemleri konularında doktora tezleri verdi. Ürgenç hocam, kızılçamın tohum verimi ve yıl içindeki dökümü araştırmasını tamamladı. Peşinden Suad Ürgenç, Turan Özdemir, Burhan Ceylan ve Ünal Eler'le birlikte kapsam ve işlemleri genişleterek yeni bir kızılçam tohum verimi araştırması yürüttük. Kızılçam ağaçlandırmalarında dikim aralıkları, doçentlik tezi olarak tarafımdan araştırıldı. Saatçioğlu araştırmaları Akdeniz ekosisteminde yer alan diğer türlerimize de yaygınlaştırdı. Tolgay Odabaşı'na Toros sedirinin tohum verimi, tohum fizyolojisi ve teknolojisi, Ferhat Bozkuş'a Toros göknarının silvikültürü ve gençleştirilmesi, Cemil Ata'ya Kazdağı göknarının silvikültürü konularında doktora tez konuları verdi. Antalya Ormanlık Araştırma Enstitüsü ve Ankara Ormanlık Araştırma Enstitüsü araştırmacıları da kızılçam araştırmalarına ağırlık veriyordu. Başta kızılçam olmak üzere Akdeniz ekosistemlerindeki ve diğer doğal türlerimizde silvikültürel çalışmalar aralıksız sürüyordu. Örneğin, Artok Suner'e de kayın gençleştirilmesi konusunu doktora tezi olarak verdi.

Saatçioğlu hocamızın danışmanı olduğu Turan Özdemir, doktora çalışmasıyla kızılçamın doğal gençleştirilmesi konusunda bazı yenilikler ortaya kondu. Tezde Büyük Alan Siper Yöntemi (BASY) ve Etek Şeridi Tıraşlama Yöntemi (EŞTY) yöntemlerinin uygulamasında izlenecek ayrıntılar tartışıldı. Yükseltilere bağlı çimlenme zamanları, ölü örtüye ve toprağa uygulanacak işlemlere yer verildi. 600 m yükseltinin altında, doğal gençleştirme yapılabileceği, ancak bazı koşulların yerine getirilememesi durumunda dikim yapılması önerildi. Tezin tamamlandığı 1976 yılı sonrasında yapılan meslek içi eğitimlerde doktora çalışması etrafındaki tartışmalar ve bilgi alış veriş yoğunlaştı. Turan Özdemir'in tezi çevresindeki tartışmaların, kızılçamın doğal gençleştirmesindeki işlemlerde düşünce, tartışma ve açılımlara önemli katkılar yaptığı inancındayım. Ayrıca çok sayıda orman bölge şefinin uygulamalarındaki başarılı veya başarısız işlemlerin de sürece önemli katkısı oldu.

1960'lı yılların ikinci yarısı ve 1970'li yıllarda kızılçam gençleştirme çalışmalarında iki ekol dikkat çekiyordu. "Antalya ekolu" gençleştirme çalışmalarında denetimli yakmaların silvikültürel bir araç olarak kullanılması üzerinde duruyordu. Bu bağlamda Mehmet Yalçiner ve Mustafa Çürek kızılçamın gençleştirme çalışmalarına yoğun emek verdiler. Tuncay Neyişçi kızılçamın yangına uyum özellikleri konularında araştırmalar yaptı. Ancak, düşüncede denetimli yakma olsa da yönetmelikler çerçevesinde Antalya'da

denetimli yakma yapmadan yöntem arayışları ağırlık taşıyordu. "Muğla ekolu" ise denetimli yakma yapmadan gençleştirme çalışmalarında başarıya ulaşmaya çalışıyordu. İki ekolün de başarısının merkezinde kızılçamın tohum özellikleri; verimi, dökümün seyri, biyolojisi, çimlenmesi, ekolojisi, tepe tohum bankası ve diğer bazı bilgilerin elde edilmesi yer alıyordu.

Araştırma, gözlem ve tartışmalar 1980'li yıllarda da sürdü. 1980'li yıllarda orman bölge müdürlüklerinde birikimli silvikültür şube müdürleri veya yöneticiler inceleme, gözlem ve araştırmaların ışığında orman bölge şeflerinin çalışmalarını yönlendiriyordu. Sürecin bütünlüğü açısından 1980'li yıllardaki çalışmaları da kısaca açıklayacağım.

Saatçioğlu hocamızın 13.07.1980 tarihinde yaş sınırı nedeniyle emekliye ayrılmasından sonra, bayrağı hocamdan teslim aldım: Akdeniz ekosistemlerinde akademisyen, araştırmacı ve meslektaş birlikteliği içinde 1980'li yıllarda da devam eden sürece yoğun olarak katıldım. Birikimli silvikültür şube müdürleri, bölge şefleri ve yöneticilerle sıkı temas içinde Muğla'dan Kahramanmaraş'a kadar yıllarca gelişmeleri gözlemledim ve meslektaşlarla tartıştım¹. Araştırmalar yaptım. Bir yandan da yerli ve yabancı kaynakları taramdım. Bu dönemde Mehmet Yaka (Muğla) ve başlangıçta "Muğla

¹ Yazmakta olduğum anılarımda, kızılçam ve Toros sedirinin gençleştirilmesi süreçleri, katkı yapan diğer meslektaşların adlarını da içerecek şekilde, daha geniş olarak yer aldı.

ekolü" içinde olan Şevket Ayhan, yeni atandığı (Mersin) orman başmüdürlüklerinde denetimli yakma yapmadan yönlendirdikleri doğal gençleştirme sürecine etkin katkılar yaptı. Şevket Ayhan 1983 yılında çalışmalarını tohum ekolojisi yönüyle yorumlayan kıymetli bir makale yayınladı. Tolgay Odabaşı da aynı yıl Mehmet Yaka'nın gözlemlerini değerlendiren değerli bir makale yayınladı (1983). İzleyen yıllarda Hanifi Avcı (Mersin), Hanifi Narlıoğlu (Kahramanmaraş) ve Ergin Dumlu (Balıkesir) çalıştıkları orman başmüdürlüklerinde çalışmalarını yönlendirerek katkı yaptılar. Adlarını sayamadığım orman bölge şefleri ile diğer bazı meslektaşlarımız da sürecin odak noktasındaydı. Ayrıca çok sayıda araştırmacı tarafından da araştırmalar tamamlandı. Emekli olmasına karşın 1980'li yıllarda da Mehmet Yalçiner'le Antalya'da bazı kızılçam ve sedir gençleştirme örneklerini gördük. Kızılçam doğal gençleştirmesinde denetimli yakmadan yararlanmayı hararetle öneriyordu.

Hocamızla başlayan ve önemli aşamalar yapılan çalışmalar, kazanılan ivme ile 1980'li yılların sonunda doğal gençleştirme uygulamalarının daha da netleşmesiyle başarıya ulaşıldı. Başanda yaygınlaşan araştırmaların katkısı da büyük oldu. Gelişmeler içinde BASY ve EŞTY'leri yanında "Kozalak Ekimine Dayalı Büyük Alan Tıraşlama Yöntemi (BATY)"'i de kızılçamda bir gençleştirme yöntemi olarak benimsendi. En önemli gelişme ise; araştırma ve gözlemlerle bu yöntem ile BASY ve EŞTY'leri-

nin uygulanmasında başarı için gerekli koşul ve ayrıntıların belirlenmesiydi. Bunlar içinde ana etken olan tohum özellikleri; verimi, dökümün seyri, biyolojisi, çimlenmesi, ekolojisi, tepe tohum bankası ve benzeri bilgiler aydınlatıldı. Ayrıca yükselti ve yerel iklim koşullarına göre çimlenme zamanları, kesim ve tomruklama işlemlerinin bitirilmesi zamanı, ölü örtünün inceltilmesindeki ölçüt, kozalaklı dal serme ve tohum takviyesindeki ayrıntılar netleştirildi.

Uluslararası Kızılçam Sempozyumu'na bazı meslektaşlar ve tarafımdan ayrı ayrı sunulan bildirilerde "Kozalak Ekimine Dayalı BATY" kızılçam için uygulanabilecek bir yöntem olarak açıklandı (Marmaris, 1993). Daha sonra bu yöntem Prof. Dr. Necmettin Çepel ve Dr. Osman Taşkın'la birlikte Türkçe ve İngilizce olarak hazırladığımız "Uluslararası Kızılçam Sempozyumu Sonuç Bildirisi"nde (1995) de; eğitim derecesi ve yetiştirme ortamı özelliklerine göre alan büyüklüğü sınırlandırılmak koşuluyla yer aldı. Ancak yöntem OGM tarafından biraz gecikmeli olarak, 2006 yılında yayınlanan yönetmelikle yasal olarak uygulamaya girdi.

Konuyu önemli gördüğüm bir noktaya daha değinerek tamamlayacağım. Türk ormancısı akademisyen, araştırmacı ve meslektaş birlikteliği içinde, kızılçamda denetimli yakma yapmadan başarıyla uygulanan gençleştirme yöntemlerini belirledi ve bu çalışmalarını sürdürmektedir. Toplumsal duyarlılık ve yangının diğer ormanlara sıçra-

ması olasılığı nedenleriyle, günümüzde denetimli yakmanın kızılçamın gençleştirilmesinde silvikültürel bir araç olarak kullanılmaması uygundur. Ancak, kendisini yangına uyarlamış olan kızılçam, geçmişte yeni generasyonlarını genelde yangınlardan sonra oluşturmuştur. Bu nedenlerle, günümüz koşullarında önermesek de kızılçamda denetimli yakma yapılarak da kolayca başarılı gençleştirme çalışmaları yapabileceğini belirtmek uygun olur.

Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu ve Prof. Dr. Suad Ürgenç Bilimsel Önderlerim Oldu

Silvikültür dersini üçüncü sınıfta Besalet Pamay hocamdan aldım (1963). Fikret Saatçioğlu hocam, ertesi yıl bahar döneminde ilk ağaçlandırma dersimize İbrahim Atay hoca ile birlikte girdi (Mart 1964). Saatçioğlu hocamız ilk dersi sandalyede oturarak verdi. Sonraki derse yalnız olarak giren İbrahim Atay hocamız, Saatçioğlu hocamızın bir süre önce kalp krizi (Kasım 1962) geçirmiş olması nedeniyle derslere kendisinin devam edeceğini söyledi. Atay hoca, Saatçioğlu hocamızın ormancılıktaki değerini ve engin bilgisini içeren bir konuşma yaptıktan sonra dersi anlatmaya başladı.

Saatçioğlu hocamdan 1964 yılında dinleyemediğim derslerini, 1968 yılı sonbaharında ve sonrasında asistanı olarak silvikültür derslerine katılarak dinleme şansına ulaştım. Hocamın derin bilgisi ve özgün anlatımı hala belleğimde. Asistanlığa başladığım zaman "Silvikültü-

rün Biyolojik Esasları ve Prensipleri (Silvikültür I)” kitabını yazıyordu. Hocamıza asistanı olarak yardımcı oluyordum. Yaz aylarında kitap yazımını Anadolu Hisarı-Dolaybağ’daki yazlık evinde sürdürüyordu. Yazlık ev doyumsuz bir boğaz manzarasına sahipti. Eşi Hadiye Hanım, kitabını okurken, Boğazın güzelliğini izliyor, zaman zaman da hoca ile kitap yazımı konusundaki söyleşilerimize katılıyordu. Önerilere ve düşüncelere açık olan hocam, yazım sırasında başlangıçta çekinerek yaptığım önerileri dikkatle dinliyor ve değerlendiriyordu. Asistanlığımın ilk aylarında kitap yazımı ortamında bulunmakla şanslıydım. Hocanın kitap yazımına yaklaşımı, kaynak inceleme ve alıntı yapma, analiz ve değerlendirme, bölümler arası ilişkiler; kısacası basım dahil, kitap yazmanın aşamalarını yaşayarak öğrenme ortamı buldum. Ayrıca hocanın bilimsel birikimini ve özellikle-rini yakından tanıma olanağım oldu.

1968 yılında asistan olduktan sonra doktora danışmanım (o yıllarda “Doktora Babası” deniyordu) Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu hocamdı. Prof. Dr. Suad Ürgenç hocam eş danışman konumundaydı. Tezle ilgili tüm gelişmeleri Saatçioğlu ve Suad hocalarımın ikisi ile de paylaşıyordum. Doktora konusunu o sırada Finlandiya’dan dönen Suad hocamla birlikte belirledik. Suad hocanın Finlandiya’dan sağladığı gereçler ve yayınlar deneme alanlarının kurulması ve doktora çalışmamın çerçevesini belirlemede temel oluşturdu. Çatacık’a yaptığım ilk geziye, daha önce orada

bilimsel çalışmalar yapmış olan Suad Ürgenç hocam katıldı. Deneme alanlarını kurduktan sonra da Saatçioğlu hocamla Çatacık’a gittik ve deneme alanları ile tesisleri tek tek gördü (Fotoğraf 7). Doktora çalışmamda tohum verimi yanında polen dağılımı, polen çimlendirmesi ve ağaç ıslahı konuları da kapsamlı olarak yer aldığından, tezin yazım aşamasında danışmanlığımı Suad Ürgenç hocama devretti.

Kitap yazımında yaklaşımları, bilimsel çalışma sonuçlarının uygulamaya aktarılmasında güveni ve alan çalışmalarına katılmayı Fikret Saatçioğlu hocamdan öğrendim. Bilimsel araştırmada yaklaşımları, dikkatli ve ölçülü davranmayı (ihtiyatı), bilimsel toplantılara önem vermeyi ve meslektaşların çağırıldığı yerde bulunmayı Saatçioğlu ve

Suad Ürgenç Hocalarımdan öğrendim.

Akademik çalışmalarımı yönlendiren ve birlikte yürüttüğüm Fikret Saatçioğlu ve Suad Ürgenç hocalarım bilimsel önderlerim oldu. Kürsümüzün diğer hocaları da yetiştirmeye katkı yaptılar. Kendilerini minnet ve şükranla anıyorum.

Ormancılık kamuoyuna ilk kez yazılı olarak açıklıyorum: Bilimsel yaşamımla hocam Fikret Saatçioğlu’na benzetilmemden dolayı, Prof. Dr. Nihat Balcı tarafından bana “junior Saatçioğlu” (Küçük Saatçioğlu) sanı takıldı. Fakülte içinde ve bazı meslektaşlar tarafından “Küçük Saatçioğlu” adı kullanılmaya başlandı. Doktora çalışmamı Fikret Saatçioğlu hocamın yanında yapmak bir ayrıcalıktı. Bilimsel önderim

Fotoğraf 7: Saatçioğlu hocamızın doktora tezi ile ilgili deneme alanlarını görmek üzere geldiği Çatacık Orman İşletmesi’nde meslektaşlarla bir arada. Soldan sağa: Mehmet Ali Yücesan (Çatacık Orm. İş. Md. Yard.), Mehmet Tokmak (Yük. Orman Müh.) Mehmet Lüle (Orm. Böl. Şefi), Korkut Toker (Çatacık Orm. İş. Müdürü), Faruk Yetiş (Eskişehir Orman Başmüdürü), **Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu**, Yusuf Tultay (Orm. Böl. Şefi), Cevat Acara (Orm. Böl. Şefi), İlhan Arpınar (Orm. Böl. Şefi), Erkan Alpacar (Orm. Böl. Şefi), Asistan Melih Boydak (1971, Eskişehir-Çatacık)

olan hocam bir deniz bense ancak bir gölüm. Bununla birlikte, hocama benzetilmekten büyük onur duyduğumu belirtmeliyim.

Saatçioğlu hocam emekliye ayrılmasından kısa bir süre önce, kürsüdeki hocalarımızla birlikte, Belgrad Ormanı'nda hocanın araştırma alanlarını da kapsayan bilimsel bir gezi yaptık (Fotoğraf 8). Hocamızın yaklaşık yarım asır öncesine giden araştırmaları, araştırma ve öğretimi huzur içinde teslim ettiği mesai arkadaşları, önderliğini yaptığı ekskursiyonları bu bilimsel gezide bütünlüştü.

Hocamız ülke ormancılığına adanmış bir yaşamın; gerçekleştirdiği yapıtların, yetiştirdiği ve güvendiği öğretim kadrosunun huzuru içindeydi. Hocamızın yüzüne mutlu bir duygusallığın yansıdığı hissediyordu. Hocamız emekliye ayrıldıktan sonra da sık sık fakülteyi ziyaret etti. Odasında bizlerle engin bilgilerini paylaştığı bilimsel söyleşilere devam etti. Kendisini 1983 yılında sonsuzluğa uğurladığımız güne kadar bizlere destek

oldu. Türkiye silvikültürünün kurucusu olan Fikret Saatçioğlu hocamız çalışmaları ve özgün yapıtları ile uluslararası bilim dünyasında da seçkin silvikültürcüler arasında yerini aldı.

HOCAM FİKRET SAATÇIOĞLU İLE YAŞADIĞIM BAZI ANILAR

Melih Bey, Ferhat Beyin Diliyle de İlgilenelim

Sadi Irmak Hükümetinde Orman Bakanı olarak görev yapan Fikret Saatçioğlu hocamız Bakanlık görevinden Fakülteye yeni dönmüştü. O günler sınavda başarılı olan Hasbi Ferhat Bozkuş Bey yeni asistanımız olarak aramıza katıldı. Doktora çalışmalarımın içindeydim. Yasa kapsamında kürsü mutemetlik görevini de yürütüyordum. Ferhat Bozkuş için, gelmesinden önce, hocanın isteği üzerine, gerekli eşyaları satın alarak bir oda hazırlamıştık.

Ferhat Bozkuş aramıza katılmak üzere fakülteye geldi. Heyecanlı bir yapısı vardı. Biraz sonra hoca kendisini odasına çağırdı.

Bir süre sonra beni de çağırdı. Odaya girdim. Ferhat Bey oldukça heyecanlı görünüyordu. Hoca bana dönerek:

- Melih Bey, Ferhat beyin odasını hazırlayalım. Gerekli eşyaları tamamlayalım.

- Hocam, Ferhat beyin odası ve eşyalarını hazır duruma getirdik, deyince memnun oldu.

Odadan çıkarken de bana:

- Melih Bey, Ferhat beyin diliyle de ilgilenelim!

- Olur, hocam, dedim. Ancak Ferhat beyin dil sorunun ne olduğunu biliyordum.

Hocanın odasından çıkıp benim odama geçtik. Hala heyecanı süren Ferhat Beye sordum:

- Hayırdır Ferhat Bey bu dil sorunu nedir?

Ferhat Bey anlatmaya başladı:

Melih abi, Ankara'ya Orman Genel Müdürlüğü'ne fakülteye geçiş işlemlerimi tamamlamak üzere gitmiştim. Bana Genel Müdürlükteki bir yetkili:

- Sen nasıl bir hocanın yanına gittiğini biliyor musun? Bakanlığında sırasında odasına milletvekilleri çekinerek girerdi, dedi.

Bu sözden çok etkilendim ve hocanın odasına girdiğimde dilim tutuldu. Hoca bir şeyler sordu, ben:

- Bıp, bıp, bıp diyorum ve cümleleri tamamlayamıyorum.

Hoca:

- Oğlum senin dilinde bir rekâket mi var? Yoksa benim karşımda mı heyecanlandın?

- Ho, Ho, Hocam, si... si... sizin karşınızda heyecanlandım.

Diyebildim.

Fotoğraf 8: Emekli olmasından kısa bir süre önce, Saatçioğlu hocamızla kürsü hocaları, Belgrad Ormanı'nda hocanın araştırma alanlarını da kapsayan bir bilimsel gezi yaptı. Soldan sağa; **Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu**, Prof. Dr. Suad Ürgenç, Doç. Dr. Hüseyin Aksoy, Prof. Dr. İbrahim Atay, Doç. Dr. Melih Boydak (1980).

Hoca bu cümlem üzerine tebesüm ederek koltuğuna yaslandı. Sorduğu soruları yanıtladım.

Ferhat Bey'le hayli gülüştük. Kendisine:

- Ferhat Bey, hoca ciddi ve ağırbaşlıdır. Ancak kürsüde bir baba gibidir. Çalışanı çok sever. Rahat ol dedim. Ferhat Bey kısmen rahatladı. Ancak heyecanı akademik yaşamı süresince de devam etti.

Melih Bey Buna Almanya da Dahil

Alman Ormancılar Derneği'nden bir grup ormancı, Türkiye ormanlarında bilimsel bir gezi yapmak üzere gelmişti. Türkiye'deki bilimsel gezi programlarının bir günü Belgrad Ormanı'nda, Fikret Saatçioğlu hocamızın başkanlığında yapılacak ekskürsiyona ayrılmıştı. Kürsümüzün hocaları da ekskürsiyona katıldı. O tarihte en genç asistan olmam nedeniyle, kürsünün kapalı kalmaması için fakültede kaldım.

Saat 16:00 dolayında hocalarımız fakülteye döndü. Hüseyin Aksoy ağabey bana; Alman Ormancılar Derneği Başkanı'nın ekskürsiyon programı sonunda yaptığı konuşmada, beğenisini şu tümcelerle belirttiğini ifade etti:

- Almanya dışında zamana uyum, düzen ve bilimsel yönü bu kadar özenle hazırlanmış ve bu kadar güzel Almanca ile yönetilen bir ekskürsiyonda bulunmadım.

Aksoy ağabey; Başkanın konuşmasından Fikret hocanın çok memnun olduğunu da ekledi.

Biraz sonra Saatçioğlu hocam bir nedenle beni odasına çağırdı.

Görüşürken, bir ara koltuğuna yaslanarak:

- Melih Bey bugün çok güzel bir ekskürsiyon yaptık, dedi.

- Hocam Hüseyin ağabeyden dinledim ve gururlandım. Alman Ormancılar Derneği Başkanı yaptığı konuşmada; Almanya dışında zamana uyum, düzen ve bilimsel yönü bu kadar özenli olan ve bu kadar güzel Almanca ile yönetilen bir ekskürsiyon görmediğini belirtmiş.

Hoca her zamanki özgüveni ile bana:

- Melih Bey buna Almanya da dahil. Sadece Almanya dışı değil.

Aferin akıllı (akıllı) çocuksun

Bir gün öğle yemeğinden sonra Fikret hoca odama geldi. Asistan arkadaşlarım Ertuğrul Görceli-oğlu, Bülent Ö. Seçkin ve Ferhat Bozkuş'la söyleşi yapıyorduk. Fikret hocanın da katıldığı söyleşi iki saate yakın sürdü. Hoca zevkle dinlediğimiz anılarından söz etti. Anlattığı kısa öyküleri dinlerken bazılarındaki düşüncelere daldık, bazı anılarını dinlerken birlikte güldük. Fikret hocanın, fakültemizin Orman Botaniği Kürsüsü hocalarından Ord. Prof. Dr. Esat Muhlis Oksal ile ilgili bir anısını paylaşacağım.

Esat Muhlis Oksal hoca öğrencilik yıllarımda emekliydi. Ancak Almanca derslerine giriyordu. Asistanlığımın ilk yıllarında da Almanca derslerini vermeye devam etti. Alanında bilgili, çok sayıda dil bilen, yüksek sesle espiyer yapan, renkli bir kişiliği vardı.

Esat Muhlis hoca, Fikret Saatçioğlu hocadan önce silvikültür dersini de veriyormuş. Fikret hoca Doçent olunca, fakülte yönetimi silvikültür dersini Fikret

hocanın vermesine karar vermiş. Ancak Esat Muhlis hoca bu karara karşın dersi bırakmıyor ve devam ediyor. Fikret hoca da olay çıkmasın diye bekliyor. Yönetimin ısrarı üzerine Saatçioğlu hoca bir gün derse girmiş. Derse devam ederken, birden kapı açılıyor ve Esat Muhlis hoca hışımla içeri giriyor. Durumu gören Fikret hoca ders notlarını topluyor ve öğrencilere:

- Çocuklar hocanız geciktiği için derse ben girdim. Hocanız geldi dersi kendisine bırakıyorum.

Fikret hoca, Esat hocaya selam verip çıkarken, Esat hoca Fikret hocanın çıkışını izleyerek:

- Aferin akıllı çocuksun, diyor ve dersi vermek üzere kürsüye geçiyor.

Fikret hoca bize: Esat Muhlis hoca kavgaya hazır gelmişti (Fikret Saatçioğlu hocamız, Esat Muhlis Oksal hocamızdan 22 yaş daha gençti). Eğer dersi bırakıp çıkmasaydım, öğrenci önünde tatsız olaylar olabilecekti.

Saygı, minnet ve şükran duygularım

Yazımı sonuçlandırırken, son suza uğurladığımız Türkiye silvikültürünün kurucusu Aksakal (Duayen) Fikret Saatçioğlu hocamız ile ülke silvikültürüne katkı yapan diğer hocalarımızı, adlarını saydığım veya sayamadığım araştırmacıları, meslektaşları ve ormancı çalışanları saygı, minnet ve şükranla anıyorum. Işıklar içinde yatsınlar. Hayatta olan Hüseyin Aksoy ağabeye ve adlarını yazdığım veya yazamadığım araştırmacılara, meslektaşlara ve ormancı çalışanlara da sağlıklı bir yaşam diliyorum.

TÜRKİYE ORMANCILIĞININ DEV ÇINARI SAATÇIOĞLU HOCAMIZ

Prof. Dr. H. Ferhat BOZKUŞ - Emekli Öğretim Üyesi

Giriş

Bu makale, bilimsel ve teknik Türkiye silvikültürünün, teorik ve pratik anlamda kurucusu ve yürütücüsü, bu nedenle bütün Türk ormancılarında müteselsil hakkı ve emeği bulunan, aziz hatırası önünde daima özlem, hürmet ve minnetle eğildiğim, “modern ve ilmi Türk ormancılığı” denince ilk akla gelen, değerli bilim adamı, ormancılığımızın dev çınarı, hocaların hocası muhterem Saatçioğlu Hocamı son asistanı olarak kendi pence-remden arz etmek için kaleme alınmıştır.

Hocamızın özgeçmişi, başta yetiştirdiği akademisyen ve meslektaşlar olmak üzere eserleri, kitapları öncü, önder ve örnek olduğu doğal ve yapay gençleştirme çalışmaları (Belgrad Ormanı’ndaki kayın ve meşe doğal gençleştirme örnekleri, alt tesis uygulamaları, Keşan-Korudağ ağaçlandırmaları, Balıkesir-Değirmenboğazı ağaçlandırmaları vb.) bütün meslek camiamız tarafından bilinmekte ve hatırlanmaktadır. Esasen bu çalışmaların çoğu hocamız tarafından yazılıp yayınlanarak kayıt altına alınmış bulunmaktadır. Bu nedenledir ki bu makalede hocamızın yukarıda işaret edilen yönlerinden ziyade, yakinen tanıma ve kendisiyle çalışma fırsatı bulduğum 1969-1983 yılları

arasında tarafımdan şahit olunan, gözlemlenen ve tespit olunan bazı ilginç olayların bir kısmı özetlenerek nakledilecektir.

Hocamla ilk ders

Fakülte 3. sınıfta okutulan “Silvikültürün Biyolojik Esasları ve Prensipleri (Silvikültür-I)” der- si için meşhur çıkıntılı sınıfta heyecanla dersin başlamasını bekliyorduk. Sınıfın hocalara ait kapısından birden boylu boslu, uyumlu ve şık giyinmiş, sakın, vakur, ciddi ve ahenkli adımlarla bize göre oldukça yaşlı, ak saçlı, tam bir İstanbul beyefendisi sınıfı girdi. Bizleri kadife gibi bir ses tonuyla selamladıktan ve kendisini tanıttıktan sonra edebi ve şiirimsi ifade tarzıyla ve kürsüdeki düzgün adımlarıyla ilk derse başlamış oldu. Kürsüde ders kitabı bulunduğu halde, o dersini büyük bir vukuf ve irticalen anlatıyordu. Söylediği her söz ve kurduğu her cümle bizi çekimi içine alıyor ve bu derse olan ilgimizi giderek arttırıyordu.

“Amenajman, silvikültüre dar bir ceket giydiremez! Diğer bir tabirle amenajman silvikültürü cendereye sokmaya mezun değildir! Amenajmanla silvikültürü, görevler ve yetkiler yönünden sınırlandırmak ancak pratik solüsyonların vazifesidir. Şayan-ı şükran bir durumdaki

bu görüşümüz, son zamanlarda akademisyen amenajmancılar tarafından da kabul görür olmuştur.”

Ders bu eksen üzerinde sürüp giderken, sınıfta sanki hafif bir gürültü oldu. Hocamız ders anlatmayı keserek kürsüye kadar geldi. Dirseğini kürsüye, elini şakağına koydu. Sınıfa doğru hafif eğilmiş vaziyette “İçinizde bazı arkadaşlar bu dersi kimden dinleme mazhariyetine eriştiklerinin farkında değiller galiba. Bu arkadaşlar, etraflarına bir so-ruverirlerse bir daha gürültü yapacaklarını sanmıyorum” dedi ve dersine devam etti. Hocamızın bundan sonraki derslerinde herhangi bir gürültü olduğunu hatırlamıyorum. Hocamız silvikültürün biyolojik prensiplerini tamamladıktan sonra dersin anlatımını İbrahim Atay hocamıza bırakarak bize veda etmiş oldu. Bir sonraki sömestrde “Silvikültür Tekniği (Silvikültür-II)” dersinin açılışını yine Saatçioğlu hocamız yapmış ve dersin devamını Besalet Pamay hocamıza bırakmıştır.

Asistan oluşum ve hocamla yoğun rahle-i tedris dönemi

1974-1975 yıllarında Karadeniz Ereğlisi, Alaplı merkezli Kocaman Orman Bölge Şefi iken Silvikültür kürsümüzün açtığı asistanlık sınavını kazanmıştım.

Hocam da Sadi Irmak hükümetindeki bakanlık görevini tamamlamak ve kürsüye dönmek üzereydi. Benimle aynı dönemde sınava giren ve kazanan diğer kürsülerdeki arkadaşlar 1975 yılının ilk aylarında bir ay içinde göreve başladıkları halde benim mecburi hizmet sorunu olduğu için OGM'den muvafakat alamamıştım. OGM "Üniversite, mecburi hizmetin kalan kısmını kabul etsin.", diyordu. Üniversite "Biz 1 yıllık sözleşmeli asistan alıyoruz. Nasıl kabul ederiz?", diyordu. Bu durum 17 Mayıs 1975'e kadar sürdü.

Bu meselenin çözümü için uğraşırken 17 Mayıs 1975 günü İstanbul Üniversitesi'ne ve Silvikültür Kürsüsü'ne uğramıştım. Hocam da kürsüye dönmüş ve görevine başlamış. Güzel bir tesadüfle karşılaştık. "Evladım, niçin asistanlık görevine başlamıyorsun?", diye sordu. Ben de OGM'den muvafakat alamadığımı arz ettim. Bu yüz yüze ilk görüşmemiz sırasında büyük bir heyecan ve telaş içindeydim. Hocam bana memleketim, görev yerim, mezuniyet yılım ve mezuniyet derecem gibi sorular yöneltiyordu. Bir ara bana "Evladım, senin lisansında rekâket mi var yoksa benim karşımda mı böylesin?", diye sordu. Ben rekâketin ne anlama geldiğini bilmediğim halde iyi bir şey olmadığını fark ederek "Hocam sizin karşınızda böyleyim.", dedim. Hocam "Pekala.", diyerek bir kartvizit çıkardı. Arkasına zamanın OGM yardımcılarından Mesut Özbil'e hitaben "Ferhat Bozkuş asistanım olacak. Kendisine müzahir olunuz.", diye kısa bir not yazdı ve imzalayıp bana verdi.

Bu arada fakülte öğrenci işlerini telefonla arayarak "H. Ferhat Bozkuş'u Demirköy Ekskürsiyon Grubu'na kaydediniz. Savni Huş'un asistanını da benim grubaya yazınız, o akıllı çocuk.", diye talimat verdi. Sonra bana dönerek "Şimdi bu kart ile OGM'ye git ve işini tamamla.", dedi. Ertesi gün 18 Mayıs idi ve mesai saat 13:00'te bitiyor, 19 Mayıs tatili başlıyordu. Hocamızın odasından ayrılacağım sırada zile bastı. Birkaç saniye sonra sekreteri rahmetli Keriman Hanım "Buyurun hocam", diyerek sekreteryaya kapısından içeri girdi. "Keriman Hanım, söyleyin Dr. Boydak bana kadar gelsin.", dedi. Az sonra ileride çok iyi ve örnek ağabey-kardeş olacağım ve omuz omuza vererek birlikte birçok hizmetlere imza atacağımız Dr. Melih Boydak saygılı bir duruşla "Buyurunuz hocam, beni emretmişsiniz.", diyerek personel kapısından içeri girdi. Hocam, "Melih Bey, arkadaşımıza bir oda tahsis edelim. Masası, koltuğu da olsun. Gardırobu da bulunsun tabi.", dedi. Dr. Boydak "Baş üstüne hocam, peki hocam.", diyerek cevap veriyordu. Boydak ile birlikte hocamızın odasından tam çıkıyorduk ki hocam "Haaa... Melih Bey, arkadaşımızın lisansı ile de meşgul olunuz. Bir hafta içinde düzelsin.", diyerek talimatlarını tamamladı. Boydak, bu isteğe de "Baş üstüne hocam.", diyerek cevapladı.

Ben 18 Mayıs sabahı saat 09:00'da Ankara'da ve OGM'nin meşhur eski binasındaydım. Hocamızın kartını personel daireesine verdim. "Sen burada bekle, biz haber veriz.", dediler. Saat 12:00'ye doğru bir görevli elin-

de muvafakat evrakları olduğu halde bana geldi ve "Sen öyle bir hocanın yanına gidiyorsun ki, bakanlığı sırasında uygunsuz istekle gelen birçok milletvekilini buradan kovdu.", dedi. 5 aydır alamadığım muvafakatı hocamızın kartı sayesinde birkaç saat içinde almıştım.

Göreve başlama ve hocamla ilk ekskürsiyon

Büyük bir sevinç, heyecan ve bir bakıma rahatlamayla muvafakat evraklarını üniversiteye getirdim. Alaplı-Kocaman Bölge Şefliği görevimi bırakarak, 25.05.1975 tarihi itibarıyla Silvikültür Kürsüsü'nde asistanlık görevime başladım. Bundan bir hafta sonra 2 Haziranda, Saatçioğlu hocamın başkanlığındaki Demirköy ekskürsiyonuna katıldım. Bu sırada hocamızın rahmetli kardeşi Orhan Saatçioğlu da İstanbul Orman Baş Müdürü idi. Ekskürsiyon grubundaki yaşlı hocalar, Saatçioğlu, A. Acatay, F. Tavşanoğlu ve A. Berkel önden Demirköy'e gittiler. Biz öğrenciler ile birlikte Dr. Kantarcı başkanlığında, asistanlar, Süleyman Özhan, Erol Göksal ve ben otobüsle Demirköy'e hareket ederek, öğleden sonra Demirköy'e ulaştık ve yerleştik.

Ertesi sabah erken saatlerde kahvaltıdaydık. Yaşlı hocalarımız bizden 50 m kadar ötede ayrı bir masada kahvaltı yapıyorlardı. Benim içim içime sığmıyordu. Hocamla biran evvel görüşüp tekmil vermek istiyordum. Kahvaltımı hemen tamamladım ve hoca beni kolayca fark etsin diye gruptan ayrılarak gezinmeye başladım. Kısa zaman sonra

maksadıma ulaştım ve hocam bana doğru dönerek “Hey genç asistan! Gel bakalım.”, dedi. Koşarak hocamın yanına gittim, “Buyurunuz hocam.”, dedim. “O gün ayrıldıktan sonra neler yaptın bakayım.”, dedi. Ben de olup biteni özetledim ve kendisine teşekkür ettim.

Tam yanından ayrılacakken “Haydi bu bıyıkları da kes bakalım, ileride ilim adamı olunca istersen yine bırakırsın.”, dedi. Hiç beklemediğim bu talimata “Baş üstüne hocam.”, diyerek cevapladım. Bütün gün bu bıyık kesme işini düşündüm. Akşam oldu. Herkes yattı. Ben kendi kendime “Daha ilk günden hocamla ters düşmek olmaz.”, dedim. Herkes yattıktan sonra bıyıklarımı kestim. Ekskürsiyonun üçüncü gününde, ekskürsiyon noktalarında hocam meşcere ve orman tabloları karşısında büyük bir vecd, edebi bir lisan, derin bir ilmi ve teknik vukuf-la çözüm reçeteleri sunuyordu. Hocam konuşurken bilimsel ve teknik bir konuyu mu anlatıyor yoksa meftun olunan bir sevgiliye destan mı düzüyor, ayırt edemiyorduk.

Saat 12:00’ye doğru öğleden öncesinin son ekskürsiyon noktasında, hocamız yine edebi ve ilmi bir eda ve kıyafet içinde görüşlerini açıkladı ve “Bu meşcere tablosunun reçetesi de budur.”, diyerek sözlerini tamamladı. Hemen bana dönerek, gayet memnun ve mütebessim “Aferin sana. Bak yüzün açılıvermiş. 10 yıl daha gençleşmişsin.”, diyerek iltifat etti ve “Haydi şimdi yemeğe.”, dedi.

Saatçioğlu hocamdan, akademik anlamdaki ilk rahle-i tedrisim, öğrenimim ve tecrübem, ayağımın tozuyla katıldığım bu ekskürsiyon olmuştur.

İlk günlerde ilk tembih

Kürsüye uyum sağlama ve alışma dönemindeydim. Hocam beni çağırdı. Uzun yıllar kulağıma küpe olan şu sözleri söyledi: “Evladım, sen benim son yıllarıma denk geldin. Seninle çok fazla zaman geçiremeyeceğiz. Diğer kürsü elemanlarına verdiğim zamanı sana veremeyeceğim. Şimdi sen bir elinde kalem, diğer elinde defter benden her işittiğini “mal bulmuş mağribi” gibi kaydet. Benden azami derecede istifade etmeye çalış. Bunun ömrün boyunca yararını göreceksin.”. Hocamın demek istediklerini çok iyi kavramış ve beraber çalıştığımız süre içinde hep gereğini yapmışım.

1975 IUFRO Türkiye Toplantısı

Alaplı-Kocaman Orman Bölge Şefliği’nden Silvikültür Kürsüsü’ne geçtikten ve ayağımın tozuyla Demirköy ekskürsiyonunu tamamladıktan sonra kendimi Dr. Boydak hocamla birlikte Saatçioğlu başkanlığında Eylül 1975’te yapılacak IUFRO kongresinin yoğun hazırlıkları içinde buldum. Hocam bize görevler ve ödevler veriyor ve biz bunları gece yarlarına kadar kürsüde çalışarak tamamlıyorduk. Yerli bütün katılımcıların mumlu kağıda yazılmış tebliğleri bize geliyor, biz bunları istenen sayıda teksir ediyorduk.

Hocamın bana verdiği bir görev de Belgrad Ormanı’nın toprak

profili çizimi idi. Hocamın verdiği süre içinde ve elimden gelen tüm titizliği göstererek çizimi tamamladım. Profili hocama takdim ettiğimde “Bunu bir de Çepel’e gösterelim.”, dedi. Ben içimden Çepel’i telefonla çağırmanın sık ve uygun olmayacağını düşünerek hemen ayağa kalktım. Aklımca Çepel hocamızın ayağına ben gidecek ve onu kürsüye davet edecektim. Böylece yeni profesör olmuş bir hocamız daha sık bir şekilde kürsüye davet edilmiş olacaktı. Hocam içimden geçenleri anlamış olmalı ki, bana “Sen otur evladım.”, dedi. Telefona doğru uzandı ve Çepel’in numarasını çevirmeye başladı. Ben hala içimden Çepel’i telefonla çağırmanın pek sık ve hoş olmadığını düşünüyordum. Hocam “Necmettin, evladım seni çok özledim. Yanaklarından öpmek istiyorum.”, dedi. Ben telefonla yapılan bu çok zarif ve onurlandırıcı davet karşısında az önceki bütün düşüncelerimi terk ettim ve adeta kendimden geçtim. Az sonra içeriye büyük bir şevk ve heyecan içinde Çepel hocamızın girdiğini gördüm. Çepel, tatlı bir tebessüm ile hocama doğru yürüdü. Hocam ayağa kalkarak ve kollarını şefkatle açarak kendisine doğru gelen Çepel hocamızı sevgi ile kucakladı. Saygı ve sevgi dolu bu çok samimi kucaklaşmayı büyük bir keyifle seyrettim. Hocam hal hatır sorduktan sonra “Necmettin, bizim Ferhat Belgrad Ormanı’nın toprak profilini çizmiş, bir bakar mısınız, tamam mı?”, dedi. Çepel hocam, profili inceledikten sonra “Hocam tamam, olmuş.”, dedi.

Sonrasında Tarabya Otelinde anında tercümelikli sunumlarıyla başlayan IUFRO Kongresi, Belgrad Ormanı'nda hocamız tarafından tesis olunan objeler üzerinde devam etti. Bundan sonra Antalya ve Zonguldak gruplarına ayrılarak devam etti. Gerek Tarabya Otelindeki açılış ve tebliğ sunumları sırasında, gerekse Belgrad Ormanı'ndaki ekskürsion noktalarında Avrupa ve Balkanlardan gelen yabancı profesörler ve delegelerin hocama büyük bir saygı gösterdiklerine ve dikkatle dinlediklerine şahit oldum. Özellikle IUFRO Bölüm I Başkanı Yugoslav Profesör **D. Mlinsek**'in adeta "esas duruş" gösteren saygısı dikkatimi çekti.

Antalya grubuna katılan arkadaşlardan daha sonra öğrendim ki hocamız ekskürsion boyunca bir devlet başkanı gibi karşılanmış ve itibar görmüştü (Fotoğraf 1). Yabancı hocaların ve Prof. Dr. D. Mlinsek'in saygılı hareketleri onların da dikkatini çekmiş. Onlar dayanamamış, Mlinsek'e sormuşlar: "Sayın Mlinsek, Saatçioğlu bizim hocamız. Kendisinden ders gördük. Hala da görüyoruz. İşini iyi ve ciddi yapar. Gevşekliği sevmez. Biz bunun için kendisine karşı dikkatli ve saygılı hareket ediyoruz. Ancak görüyoruz ki hocamızla eşit konumda bir profesör olduğunuz halde siz de bizim gibi davranıyor ve onunla muhatap olurken esas duruş gösteriyorsunuz. Bunun sebebini anlayamadık". Mlinsek şu cevabı vermiş: "Sebebini ben de bilmiyorum. Ancak bu hocaya karşı içimden saygı göstermek geliyor.", demiş.

Fotoğraf 1: IUFRO Antalya grubu sedir mıntıkasında bir ekskürsion noktası, 1975. (Y. Cengiz arşivi)

Hocamızın işini çok sevmesi, ciddiyeti, vakarı, ilmi vukfu, yüksek temsil kabiliyeti ve diğer erdemleri çevresi üzerinde daima saygı telkin etmiştir. Her makamdaki talebeleri ve meslektaşları; gerek kürsü ziyaretlerinde ve gerekse orman mıntıkalarındaki çalışmalarda hocamızla karşılaşır ve vedalaşırken elini öperlerdi. O, elini tokalaşmak için uzattığı halde, öğrencileri o eli çoğu zaman öperlerdi. Hocamızın eli, öpülecek ender ellerdendi...

Büyük İstanbul'un Çevre Sorunları Sempozyumu

Takiben zamanda, hocamızın başkanlığında ve kendi yetiştirdiği Besalet Pamay hocamızın koordinatörlüğünde "Büyük İstanbul'un Çevre Sorunları Sempozyumu" gerçekleştirildi. İTÜ'nün Taşkışla binalarında yapılan sempozyum, hocamızı

zın çok edebi bir lisanla yaptığı müthiş konuşmayla açıldı. İlçin Aslanboğa'da Pamay hocamızın asistanlığını yaptığı için beraberdik. Hocam, konuşmasını yaparken, diğer fakültelerden gelen hocaların kendi aralarında **"Orman Fakültesi'nde böyle hocalar mı varmış?"** diyerek hayranlık ve şaşkınlık gösterdiklerine şahit olduk.

Hocamdan doktora talebim

Kürsüdeki asistanlığımın ilk yılını tamamlamıştım. Bazı arkadaşlarımla da etkisiyle bir gün hocamın karşısına çıktım ve bir maruzatım olduğunu söyledim. "Nedir evladım?", dedi. Ben asistanlıkta bir yılımı doldurduğumu doktora konumun belirlenmesini istediğimi söyledim. Benim bu tavımdan pek hoşlanmadığını yüz ifadesinden hemen anladım. Hocam bana dedi ki "Vakti zamanı gelince

bunu ben takdir ederim. Siz işinizle meşgul olunuz efendim". Bu sözler bende bir daha doktora konusunu açacak gayret bırakmamıştı. Bu konuşmanın üzerinden çok zaman geçmeden hocam beni odasına çağırdı. "Hadi bakalım, lisan sınavına hazırlan. Sana Toros göknarının silvikültürü üzerine bir doktora tezi vereceğim." dedi. "Ama unutma, sen genç ve şahlanıp duran bir küheylan, bense çok usta bir süvariym. Bu işi en güzel şekilde tamamlayacağız". Birden büyük bir sevinç ve mutluluk fırtınasına tutulduğumu hatırlıyorum. Hocamız gerektiğinde, naif bir şekilde insanın gönlünü almasını da bilirdi.

Doktoranın arazi çalışmalarını yaptığım 1976-1980 yılları arasında gerçekten hocamın yakın alakasını, desteğini, her engeli aştıran müzahir oluşunu ve nefesini hep arkamda ve ensemde hissettim. Her yıl hem OGM'ye hem de Antalya, Mersin, Adana, Konya ve Kahramanmaraş Bölge Müdürlüklerine önceden gönderilen yazılar, ayrıca hocamın Antalya ziyaretlerinde ilgililere asistanını övmesi ve yardımcı olunmasını istemesi, çalışmalarım sırasında her engeli ortadan kaldırmıştır. Ben de Antalya-Bucak hattından Kahramanmaraş-Öksüz ve Binboğa Dağları ile Amanoslardaki (Yüksek Toroslar) arazi çalışmalarımda sanki hocam gelip yaptıklarımı soracakmış gibi duyarlı, ciddi ve dikkatli hareket ettim.

Doktora yazım aşamasında bazı şahsi sıkıntılarımdan ötürü akşama olunca hocam beni evine çağırdı. "Bak evladım, sen müte-

deyyin bir insansın. Hoca hakkı nedir, bilirsin. Eğer doktoranı bitirmezsen sana hocalık hakkımı helal etmem" dedi. Ben "Hocam geçici sıkıntılarımdı oldu. Size söz veriyorum, bitireceğim.", deyince hocamızın memnun olduğunu ve rahatladığını fark ettim.

Hocamızla ilgili diğer bazı ilginç olaylar

Hocamızın sandalyesinin taşınması

Hocamız ömrünün son gününe kadar meşcere ve ormandan kopmamıştı. Eğer 6 gün daha yaşasaydı, yüksek lisans öğrencileri için düzenlediğimiz "Meşe Doğal Gençleştirme Tatbikatına" da katılacaktı. Biz hocamızın son yıllarında (1977-1980) görevliye sandalye taşıtır ve meşcere içinde sandalyesini koyar, oturarak anlatmasını sağladık (Fotoğraf 2).

Antalya-Bük Araştırma Ormanı'nda da meslektaşlarımız, hocamızın koltuğunu taşıması ve yakınında bulunması talimatı vererek bir memur görevlendirmişler. Bir müddet sonra elinde sandalye olan görevli yuvarlanır ve sandalye bir tarafa kendisi bir tarafa düşer. Bunu fark eden hocamız bombayı patlatır: "Birisi şu çocuğa göz kulak olsun...".

Küçük Saatçioğlu ne yapıyor?

1975-1980 yılları arasında bir gün kürsüden çıktım. Merdivenlerden indiğim sırada Öznur Bülent Seçkin Bey ile karşılaştım. Kendisi hal hatır sorduktan sonra "Küçük Saatçioğlu ne yapıyor?" diye sordu. Bir an için duraladım ve şaşaladım. "Yahu Boydak'ı soruyorum.", dedi. Bu yaklaşım hem Boydak hocamızın Saatçioğlu'nun yolundan gittiğini ve hem de hocamızın herkesin gözünde "büyük" olduğunu gösteriyordu.

Fotoğraf 2: Demirköy'de yapılan silvikültür tatbikatında, Saatçioğlu Hocamız sandalyede oturarak konuşmaları dinliyor ve anlatıyor (1980).

Silvikültür Kürsüsünün Kuruluğu

Hocamız zaman zaman kürsüden ve diğerk kürsülerden genç arkadaşlarla öğle tatilinde bir araya gelir ve çeşitli konu ve olaylar hakkında (geziler, ekskürsiyonlar, 3 kez yapılan askerlik vb.) bilgiler verirdi. Yine bir gün böyle bir toplantı sırasında söz silvikültür kürsüsünün botanikten ayrılmasına geldi. Hocamız “Arkadaşlar, 1948 yılında bu kürsü kurulduğunda kürsü bu odadan, Erica daktilo makinasından ve benden ibaretti. Önce Pamay’ı sonra Atay’ı, sonra Ürgenç’i Odabaşı’nı, Aksoy’u, Boydak’ı ve Bozkuş’u yetiştirerek kürsüyü geliştirdim ve bu günlere getirdim.”, demişti.

1975 Mayıs Keşan-Korudağı Mekanik Aralamaları

1963 yılında hocamız tarafından büyük mücadele ve çalışmalar sonunda başlatılan Korudağı kızılçam ağaçlandırmaları, aralama çağına gelmişti. Bu bölgedeki ilk kızılçam ağaçlandırma alanlarında Türkiye’nin ilk mekanik (şematik=geometrik) aralamalarının başlatılması gerekiyordu. Zamanın Çanakkale Orman Baş Müdürü Sabahattin Taştan, hocamıza müracaat ederek rehber ve önder olmasını istedi. 31 Temmuz 1975’de hocamız ve Odabaşı ile birlikte Korudağı’ndaydık (Fotoğraf 3). Toplantıya Bursa Orman Başmüdürü A. Soymay’da katılmıştı. Hocamız bir konuşma ile toplantıyı başlattı. “Arkadaşlar ben zaman zaman vicdan muhasebesi yaparım. Şayan-ı şükran bir durumdaki bu muhasebenin sonucu çoğu

zaman memnuniyet verici olur. Bugün yine böyle bir muhasebe ve memnuniyet içerisindeyim. 1962 senesinde İsmail Eraslan ile bu sahalara geldik. Alanın hemen tamamı çok bozuk kızılçam meşcereleri ile kaplıydı. Kapalılık tamamen kaybolmuştu. Alanda doğru dürüst tohum ağacı bile yoktu. Kızılçamların tıraşlama kesilerek dikimle meşcere kurulması gerekiyordu. Genel müdürlükte birçok yetkili bu işe karşıydı. Dikimle meşcere kurulacağına inanmıyor ve boşuna masraf edileceğini düşünüyorlardı. Fakat düşüncemize samimiyetle destek olanlar da vardı. Tahsisat çıkarabilmek için o yıllarda çok ihtiyaç duyulan “maden direği” nedeniyle kısa idare müddeti ile (40 yıl) maden direği üretmek üzere kızılçam ağaçlandırması yapacağımız dedik. Böylece tahsisat çıktı ve 1963 yılında Korudağı kızılçam ağaçlandırmaları başladı. Son-

raki yıllarda bu ağaçlandırmalar düzenli olarak devam etti. Çünkü başarılı olunduğu görülmüştü. Bugün bu meşcereleri maden direği yetiştirmek üzere işletmeyi düşünemeyiz. Normal idare süresi (80 yıl) dolduktan sonra doğal gençleştirmeye sokularak meşcereler olarak değerlendirmek gerekir” dedi.

Daha sonra bu meşcerelerde Türkiye’nin ilk mekanik (sistematik=geometrik) aralama teknikleri tartışılarak uygulamalara geçilmiştir. Değişik entansitedeki mekanik aralamaların ortaya çıkardığı meşcere tablolarına göre sonuca gidilmiş ve ilk planda kullanılacak uygulama teknikleri belirlenmiştir. Hocamız diğer taraftan Tolgay Odabaşı hocamızı değişik aralık-mesafelerde uygulanması gereken mekanik aralama tekniklerini ortaya çıkarmak üzere alanda araştırma görevi vermiştir. Sonuçlar, Odabaşı hocamız

Fotoğraf 3: Keşan gezisinde T. Odabaşı hocamız ile birlikte (1975).

tarafından yayınlanmıştır. Yine aynı yörede kızılçamda uygulanması gereken en uygun aralık-mesafeler konusu da Boydak Hocamız tarafından araştırılmış ve yayınlanmıştır.

Anadolu Hisarı (Dolaybağı) günlerinden

O yıllarda çalışma günleri pazar-teden cumartesi 13:00'e kadar devam ediyordu. Özellikle hocamız kitap yazarken Pazar günleri de Anadolu Hisarı- Dolaybağı'ndaki yazlık evine gider ve orada çalışmalara devam ederdik. Hocamızın son yazdığı kitaplarda ben başyardımcısıydım. Bir Pazar Dr. Boydak ve beni Anadolu Hisarı'na çağırır. Gittiğimizde doktorasını tamamlamak üzere olan Cemil Ata'nın da orada olduğunu gördük. Hocamız üç asistanına aynı anda değişik görevler veriyordu. Adeta nefes almada saatlerce çalıştık. Esasen hocamız kime ne görev vereceğini çok iyi bilir ve işleri buna göre planlardı. Dolaybağı'nda geçen o çok yoğun çalışma saatlerini hep hatırlarım.

Hocamızın bize devrettiği bayrak

Hocam, emekli olduktan yaklaşık üç yıl sonra 3 Mayıs 1983 günü saat 20:00'de vefat ederek bizi derin üzüntülere gark etti. 5 Mayıs 1983 günü İstanbul Üniversitesi merkez binasında yapılan törenden sonra Zincirlikuyu'daki ebedi istirahatgahına tevdi ettik (Fotoğraf 4).

Öncesinde, 22-31 Mayıs tarihleri arasında Bursa Orman Bölge Müdürlüğü mntukasında Yüksek Lisans ekskürsiyonu

planlanmıştı. Hocamızın bize devrettiği bayrağı, onun aziz ruhunu şad edecek şekilde dalgalandırmak gerekiyordu. Yüksek lisans öğrencileri ve kürsü öğretim elemanları ile İstanbul'dan yola çıktık. Bursa Orman Bölge Müdürlüğü mntukasında ilk ekskürsiyon noktası olan bir ağaçlandırma sahasına götürdüler. Sahada civar köylüler üç adet kurbanı yatırmış bizi bekliyorlardı. En yaşlısı söz alarak dedi ki: 25 yıl önce bu alanlar çıplaktı. Köyümüz sel baskını ve taş yuvarlanmaları altındaydı. Birgün Aksağılı hocalar (Fikret Saatçioğlu ve Orhan Saatçioğlu) buraya geldiler. Biz buraları ağaçlandıracağız dediler. Siz sel baskını ve kaya yuvarlanmalarından kurtulacak, ayrıca ileride bu ormanlarda çalışarak ekmeğini kazanacaksınız dediler. Biz bu hocalar kitap okuya okuya bunamış, ot gibi fidanlar dikilerek orman olurmu demistik. Buralar ağaçlandırıldı. 10-15 sene sonra orman oldu. Biz bu fela-

ketlerden kurtulduğumuz gibi, şimdi de bu ormanlarda kesim (aralama) yaparak ekmek paramızı kazanıyoruz. Sizin için kurban keseceğiz dediler. Söz konusu ağaçlandırma noktasında; hocamızın engin ufkunu, bilgisini, yol göstericiliğini, cesaretini ve ustalığını bir kez daha anlamış olduk.

İtalyan Prof. R. Morandini Saatçioğlu'nu soruyor

INRA tarafından 11-15 Haziran 1990 tarihleri arasında Fransa-Avignon'da "Mediterranen Firs" sempozyumuna Cemil Ata ve Gülen Özalp ile birlikte ekip olarak katılmıştık. Bu günlerde Prof. Dr. Morandini yanımıza geldi. Tanışma faslından sonra ilk sorusu, "Saatçioğlu nasıl?" oldu. O zata hocamızın vefat ettiğini söylemek bize gerçekten çok zor geldi. Fakat hocamızın yurt dışında tanınıyor olması bizim için hem teselli, hem de övünç vesilesi olmuştu.

Fotoğraf 4: F. Saatçioğlu Hocamızın Zincirlikuyu'daki mezarı.

Son söz olarak; bu yazının sınırlı sayfaları içinde Saatçioğlu hocamızı tam olarak takdim etmek mümkün değildir. Yine de hocamızın bazı ilginç özellik ve yönlerinden bahsedebildiğimi düşünüyorum. Her şeye rağmen hocamızın yüksek mesuliyet duygusunu, yorulmaz çalışkanlığını, işindeki ciddiyetini,

mesleki saygınlığını, ilmi ufuk ve vukufunu, hocalığı temsil kabiliyetini, adam yetiştirme maharetini, meslektaşlara önder ve örnek olarak cesaretlendirme istek ve özlemini ve nihayet sonsuz orman ve ormancı sevgisini kısmen de olsa yansıtabildiğim kanaatindeyim (Ek-1 ve Ek-2).

Tekrar etmek isterim ki, hocamız modern Türkiye silvikültürünün teorik ve pratik anlamda kurucusu ve yürütücüsüdür. Bütün Türk ormancılarında müteselsil hakkı ve emeği bulunmaktadır. Esasen hocamızın evlatları, ormanlar ve ormancılar idi. Aziz hatırası önünde hürmet ve minnetle eğiliyorum.

Ek-1: Ormancılık Araştırma Enstitüsü Şube Müdürü Turgut Beşkök'ün Prof. Dr. F. Saatçioğlu'na yazmış olduğu mektup.

Muhterem Hocam,

9.5.1966 tarihli mektubunuzu Cumartesi günü geç vakit aldım. Rahatsızlığım konusunda gösterdiğiniz yakın ilgiye ve izhar buyurduğunuz sağlık temennilerine çok teşekkür ederim. İstirahat ve tedavi süresini tamamlamış ve sıhhatimi hemen tamamen yeniden kazanmış bulunuyorum. Emir buyurduğunuz gibi, İzmir - Söke gezimizi Mayıs ayının sonlarında tahakkuk ettirmemiz için bu bakımdan herhangi bir engel kalmamış olduğunu arz etmekten memnunluk duymaktayım.

Tatil günleri dolayısıyla, gideceğimiz yerlerde vasıta bulma bakımından güçlüklerle karşılaşılmasa hususunun göz önünde tutularak, 22 Mayıs Pazar günü akşam üzeri Balıkesire muvassalat etmeyi ve onu takip eden 23 Mayıs Pazartesi günü sabahından itibaren Balıkesir Orman Başmüdürlüğü binasında, mülaki olmak üzere Zatialinizi beklemeyi düşünüyorum.

İzmir Orman Başmüdürlüğündeki arkadaşlara bir mektup yazarak, 23 Mayıs Pazartesi günü bizleri vakitlice alıp İzmir'e ulaştırmak üzere bir vasıtayı Balıkesirde bulundurmalarını rica edeceğim. Öyle ümit ediyorum ki bu hususta bir aksaklıkla karşılaşmayız.

24 Mayıs Salı günü İzmirden hareket ederek Söke yakınındaki Ovacık ağaçlandırma sahasında bulunan denemelerimizi görebiliriz. Aynı gün içinde, mezkur sahada Muğla Orman Başmüdürlüğünce yapılmakta olan ağaçlandırma çalışmalarını da tetkik buyurmanız için kafi zamanımız kalacağını tahmin ediyorum. Bundan sonraki günlerimizi, tensip buyuracağınız bir program dairesinde Muğla ve İzmir Orman Başmüdürlükleri mintakalarındaki tetkik ve etüdlerinize ayırmamız mümkün olabilecektir. Gerek Muğla ve gerekse İzmir Orman Başmüdürlüklerinde Ağaçlandırma Grubu Müdürü olan arkadaşlarımıza mintakalarına yapacağımız seyahatin günlerini bildiren ve kendilerinin de bizlere iltihaklarını rica eden birer mektup gönderdim, ayrıca yatılacak yerler için gerekli tedbirleri almalarını da istirham ettim.

Yukarıda arzettiğim seyahat günlerinde bir değişikliği arzu buyurduğunuz takdirde emirlerinizi beklerim. Zatialinizde bir işar vakı olmasa, programı muvafık bulduğunuz anı anlayacak ve yola çıkışımı ona göre tanzim edeceğim.

En derin hürmetlerimin kabulünü istirham ederim, muhterem Hocam.

16.5.1966

Turgut Beşkök

Ek-2: Prof. Dr. F. Saatçioğlu'nun emekliye ayrıldıktan sonra, Orman Genel Müdürü Musa Kesici'ye yazmış olduğu cevabi mektup

İstanbul-Levent, 10.12.1981

Sayın

Or. Yüksek Mühendisi Musa Kesici
Orman Genel Müdürü

Ankara

Değerli Öğrencim Musa Bey,

18 Kasım tarihli mektubunuzu aldım. Hakkımda dile getirmek nezaketini gösterdiğiniz kadirşinas ifadeleriniz, beni duygulandırmıştır. Bu nedenle size içtenlikle teşekkürü bir borç sayarım. Ayrıca Türkiye Ormancılığının ve devamlılık prensibimizin en önemli tatbiki konularını teşkil eden Tabii gençleştirme (doğal gençleştirme) ve Bakım sorunlarına yaklaşım sağlamaya ve çözüm geliştirmeye getirmeye yönelik kapsamlı bir simpozyumun gerçekleştirilmesi hususundaki girişiminizi de, memleket ormancılığı adına büyük memnurlukla karşıladığımı belirtmek isterim.

Simpozyumun, sizin de yazınızda belirttiğiniz üzere Fakültemiz Silvikültür Kürsüsünün önderliği ve rehberliği altında organize edilmesi ve yürütülmesi öngörülmektedir. Bu vesileden yararlanarak iftiharla belirtmek isterim ki, Kürsünün ileri düzeyde yetişmiş aktif eleman kadrosu, öngörülen simpozyum mesaisini tüm yönleriyle en yararlı olacak bir muhteva ve mükemmeliyette yürütmek yeteneğinde ve kendileriyle yıllarca gerek ders salonlarında, gerekse arazi-de iş birliği yaptığım değerli arkadaşlardan oluşmaktadır. Esasen Türkiye'de tabii gençleştirme, Orman bakımı ve sorunları Simpozyumunun tertiplenmesi fikri ve teklifi de, bilindiği gibi, bu değerli kadro tarafından ortaya atılmış bulunuyor. Bu itibarla simpozyuma ait hazırlık, teknik ve ilmi rehberlik ve bu arada Genel Müdürlüğünüzün yetkili elemanları, Başmüdür ve işletmelerle temas görevleri, kanaatıma göre, büyük ölçüde bu değerli arkadaşlara teveccüh etmektedir. Burada açıklıkla ifade edeyim ki, simpozyum hazırlık çalışmalarına, tatbikatlarına ve aktüel sorunlarının çözümüne yar-

dımcı olmak ve katkıda bulunmak hususunda benden beklenen görevleri ve hizmetleri, sağlığımın müsaadesi oranında yerine getirmeye çalışacağıma şüphe yoktur. Esasen bu kabil çalışmalarda aktif hizmet dönemlerimde yaptığım gibi, bu günde mesai arkadaşlarımla ve tatbikatçılarımızın yanında ve yardımında olmayı, mesleki ve şerefli bir görev telakki etmekteyim.

Simpozyum Silvikültür Kürsüsünün ilmi ve teknik rehberliği altında yapılacağına göre, bu hususta Umum Müdürlüğünüz tarafından İ.Ü. Orman Fakültesi Dekanlığına resmi bir yazının gönderilmesini, işlerin selametle yürütülmesi bakımından zaruri görürüm. Bu zaruretin mümkün merteye kısa bir zaman içinde yerine getirilmesi uygun olur. Böylece Simpozyumun yapılması hususundaki Silvikültür Kürsüsü teklifi resmîyet kazanmış ve bu hususta mesaisi rica edilen Kürsü elemanları bilgi edinmiş olacak ve gerekli idari, ilmi, teknik esasların tesbiti ve organize edilmeleri çalışmalarına başlanabilecektir. Zira istihbaratıma göre, teklifin yapıldığı tarihten bu yana Fakülteye herhangi bir resmî müracaat yapılmamış, sadece Silvikültür Daire Başkanı Sayın Sait Kurtuluş İstanbul'da Sayın Prof. Dr. İbrahim Atay ile kısa bir görüşme yapmıştır.

Değerli meslektaşım Musa Bey,

Bu Simpozyumun başarıyla sonuçlandırılmasının, Türkiye Silvikültürüne yeni bir görüş kazandırmak suretiyle teknik ve bilimsel bakımından büyük yararlar sağlayacağı ve bunların ötesinde birçok yanlış görüş ve tatbikatları düzeltereği inancındayım. Ayrıca simpozyum temasları, idari mercilerle Silvikültür kürsüsü arasındaki teşriki mesaiyi de güçlendirmiş olacaktır. Değerli mesai arkadaşlarımla yani Silvikültür Kürsüsü elemanlarının bu konularda ve benzeri diğer çalışmalarda ellerinden gelen çabayı göstereceklerine şüphem yoktur.

Bu duygular ve başarı dileklerimle gözlerinizden öperim.

Prof. Dr. Fikret SAATÇIOĞLU

YAŞADIKLARIM, DUYDUKLARIM VE OKUDUKLARIMLA PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇALIŞKAN - İÜ-C Orman Fakültesi Silvikültür ABD, adilkan@iuc.edu.tr

“İnsanoğlu gölgesinde büyüdüğü Çınarın azametini çoğu zaman bilmezmiş.”

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi 1980-Haziran mezunuyum. Öğrencilik yıllarımı da dahil edersek 46 yıldır aynı fakültedeyim. Çalışma hayatımın ilk iki yılı Silvikültür Anabilim Dalında (ABD) Teknik Asistanlık (o yıllarda yapılan bir uygulama olup, kadrosu OGM’de olmak üzere Fakültede çalışma) ile geçti. Bu sürede Silvikültür Yüksek Lisans eğitimini tamamladıktan sonra, 1982 yılı Ekim ayında Silvikültür ABD’de asistan olarak atandım ve halen aynı ABD’de görev yapmaktayım.

Silvikültür Kürsüsünün kurucusu Saatçioğlu, 50 yıllık çalışma hayatından sonra 70 yaşında 13.07.1980 tarihinde (yaş haddinden) emekliye ayrılmıştı. Derslerimizde silvikültür hocalarımız kendisinden övgüyle söz ederlerdi. Kendisiyle tanışma şerefine erişmem, ancak Teknik Asistanlığım devresinde kürsüye geliş gidişleri sırasında oldu. Hocamız emekliye ayrıldıktan sonra birçok kez kürsü ziyaretleri yapmıştı. Çoğu kez Fırat binası merdivenlerinde karşılanır ve giderken arabaya kadar yolcu edilirdi. Saatçioğlu hocamız, şık giyinen, özgüvenli ve vakur bir duruşa sahipti.

Çalışma hayatı süresince, yaşamını orman ve ormancılığa vakfetmiş bir bilim adamıydı. Emekliye ayrılması onu, orman ve ormancılıktan ayırmamıştı. 1980, 1981 ve 1982 yıllarında Bahçeköy Orman işletmesi ve kürsü elemanları ile Belgrad Ormanında günlük tatbikatlar yapmıştı. 1982 yılı sonbaharında yapılan silvikültür tatbikatına ben de katıldım. Hocamızı ormanda silvikültürel değerlendirmeler yaparken de dinleme şansım oldu. 1940 yılından beri Belgrad Ormanı, hocamızın deneme ve araştırma alanı olmuş, yaptığı birçok çalışma ve uygulama, öğrencilere ve meslektaşlara gösterilen objeler haline gelmişti. Hocamızın 1959 yılında başlattığı kayın doğal gençleştirme alanı bugün de farklı amaçla gösterilen (yüksek aralama ve gelecek ağacı seçimi) bir tatbikat sahası olarak kullanılmaktadır.

3 Mayıs 1983 tarihinde hocamız vefat etmiş, 5 Mayıs’ta İÜ Merkez Binasında yapılan törenin ardından Zincirlikuyu Mezarlığına defnedilmişti. Uzunca bir süre kürsü elemanları ile Hocamızın ölüm yıldönümü haftasında mezarı ziyaret edildi. Mezar ziyareti sonrası, Hocamızın Eşi Hadiye Hanımın sağlık durumuna göre Levent’teki evine uğranılırdı. Kürsüce düzenlenen birkaç yemeğe de katılmışım.

Bu ziyaret ve yemeklerde, Hocamız ile ilgili anılar anlatılır ve yâd edilirdi. 1941 yılında hocamız ile evlenen Hadiye Hanım İngilizce öğretmeni olup, Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü, birçok ilimizde Valilik yapan ve Atatürk’ün Emniyet Genel Müdürü olarak da anılan Tefik Hadi Baysal’ın kızıdır. Vefatından sonra, Hadiye Hanım da Hocamızın yanına defnedilmişti (ruhları şad olsun).

1941 yılından itibaren doçent olarak silvikültür derslerini vermeye başlayan Hocamız Saatçioğlu, 1963 yılına kadar (1962 Kasım ayında ağır bir kalp krizi geçirmiştir) bizzat dersleri kendisi vermişti. Eserlerine baktığımızda, bunların dönemin koşullarına ve ihtiyaçlarına göre şekillendiği görülür.

1940-1950 döneminde; ormanlarımız, henüz el değmemiş doğal orman alanlarına ulaşımın mümkün olmadığı, geçmişte yerleşim yerlerine yakın ormanlar yok olmuş veya oldukça tahrip edilmiş bir yapıya sahipti. Bu dönemde, Hocamız, ağaçlandırmayı (suni gençleştirme, tohum, fidanlık) Türkiye ormancılığı için milli bir dava olarak görmüş, eserleri ve çalışmaları bu yönde olmuştur. Suni Gençleştirme ve Ağaçlandırma, bu nedenle ilk temel kitaplarından olmuştur.

1950-1960 döneminde; Orman teşkilatının gelişmesi ve olanakların biraz daha iyileşmesi (orman yol ağının gelişmeye başlaması ve motorlu vasıtaların çoğalması) ile ağaçlandırma yanında orman bakımı ile ilgili konuların ağırlık kazandığı görülür. Bu dönemde birçok yörede orman bakımına ve mahalli ihtiyaçlara dönük gezi, inceleme ve tatbikatlar yapmış, bu konuların teşkilatta yaygınlaşmasına katkı sağlamış ve bunları yayın haline getirmiştir (Fotoğraf 1).

1960-1970 döneminde ise, uygulamadaki gelişmeleri takip ederek, yazmış olduğu kitapları güncellemiştir. Türkiye Ormancılığında yapılmış önemli bir dönüşüm olan “yaş sınıfları yöntemi”nin ilk uygulamalarında ve yerleşmesinde, rehberlik etmiş ve orman teşkilatının yanında olmuştur (Prof. Dr. B. Pamay hocamızın da ilk uygulamalarda yoğun şekilde katkısı bulunmaktadır). Yaş sınıfları yönteminin ilk uygulaması Düzlerçamı ve Çıglıkara Örnek Orman İşletmelerinde başlamış, ancak sonuçlar alınmadan kızılçam ormanlarına sahip başmüdürlüklerde de uygulamasına geçilmiştir. İlk uygulamaların yapıldığı Antalya Orman Başmüdürlüğü mıntıkasında, 1970 yılında yapılan geniş katılımlı bir tatbikatta, Başmüdür Mehmet Yalçiner, “hocalar bizim rehberimiz, biz hocaların neferleriyiz” diyerek hoca-meslektaş ilişkisini özetlemiştir. Ancak yapılan ilk uygulamalarda kızılçamın silvikültürel özelliklerinin yeteri düzeyde bilinmemesi ve gençleştirme konusunda mesleki tecrübesizlik nedeniyle istenilen başarı

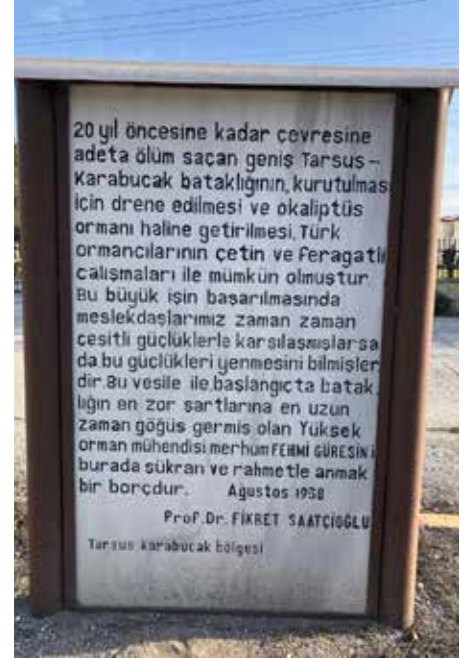
Fotoğraf 1: 1955 yılında Antalya Düzlerçamı'nda yaptığı bir gezi. (İÜ-C Orman Fakültesi, Silvikültür ABD arşivi)

yakalanamamıştır. Zaman içinde, Mehmet Yaka başta olmak üzere bazı meslektaşlarımızın başarılı çalışmaları (Şevket Ayhan ve diğer ismi bilinmeyen birçok meslektaşımız), uygulamada kazanılan tecrübe, yapılan araştırmalar (başta Turan Özdemir'in doktora çalışması) sonucu elde edilen bilgiler, OGM meslek içi silvikültür seminerleri aracılığıyla bilginin yaygınlaşması ve uygulamacı-araştırmacı-akademisyen iş birliğiyle bu sorunlar da çözülmüştür.

Kendisi ve yetiştirdiği hocalar bu dönemde daha çok gençleştirme ve bakım konuları üzerine tatbikat ve uygulamalar yapmışlardır. Bu dönemde verdiği doktora tezleri, temel ağaç türlerinin doğal gençleştirilmesi üzerine olmuştur. Dönemin koşullarını ve ihtiyacını dikkate alarak, silvikültürel uygulamaların yerleşmesi amacıyla çok sayıda mesleki tatbikat (bun-

lardan birçoğu OGM'nin talebi üzerine) yapmış ve daha fazla meslektaşının faydalanmasına sunmak amacıyla bunların bir kısmını kitap haline getirmiştir (Ek Rapor). Başkanlığını yapmış olduğu tatbikatların diğer bir özelliği ise geniş katılımlı olması ve kayıt altına alınmasıdır.

1970-1980 dönemi; Hocamızın, silvikültürün bütün konuları ile uğraştığı ve temel kitaplarını güncellediği bir dönemdir. Saatçioğlu'nun eserlerinde göze çarpan ilk özelliği, faydalandığı kaynakların çeşitliliğidir. Bir diğer husus ise kitaplarının sadece teorik bilgiler içeren kitaplar olmadığı, uygulamaya ışık tutacak bilgilerin yer aldığı bir rehber kitap niteliğinde olduğudur. Kitaplarını, 4-5 yılda bir, yeni bilgiler ve uygulamada yenilikler ile güncelleyerek, öğrencilerin ve meslektaşların faydalanmasına sunmuştur. Çalışkan ve başarılı meslektaşlarını her zaman

Fotoğraf 2: Saatçioğlu¹ hocamızın, 1945 yılında, Bursa Orman Okulu Müdürü Öğretmen Ahmet Berkel tarafından yazılan Silvikültür I kitabı için yazdığı tanıtım yazısı (solda) ve Tarsus Karabucak Okaliptüs Ormanı Bölge Şefi Fehmi Güresin'in çalışmalarını öven yazısı (sağda).

övmüş ve eserlerinde bunları dile getirmekten kaçınmamıştır (Fotoğraf 2).

Hocamız ülke dışında da, özellikle Avrupa ülkelerinde tanınan ve saygınlığı olan bir bilim adamıydı. 1948 yılından itibaren, Avrupa ülkelerinde düzenlenen ormancılıkla ilgili pek çok toplantı, sempozyum ve kongrelere, bilim adamı sıfatıyla veya ülkemizi temsilen katılmıştı. 1975 yılında XI. si düzenlenen ve başkanlığını yaptığı IUFRO I. Sektör toplantısına 22 ülkeden 80 bilim adamı gelmişti. Toplantıya katılan bilim adamları ve IUFRO yöneticilerinin yazmış olduğu mektuplarda; toplantı ve ekskürsiyonlardan övgü ile söz edildiği birçok yayında dile getirilmişti.

¹ Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu'nun, 1945 yılı Aralık ayından önceki yayınlarında soyadı **Vural**'dır.

Yazmış olduğu eserlerin dışında, 1960 yılından sonra Saatçioğlu Hocamızın ülke ormancılığında birçok olayda rehberlik ettiği ve yön verdiği görülmektedir (Örneğin Orman İşletmeleri, Orman Ağacı Tohum ve Islah Enstitüsü, Kavakçılık, AGM, OGM Silvikültür Şubesi Müdürlüğü, İstanbul Araştırma Enstitüsü'nün kurulmasında büyük hizmetleri vardır). Ormancılığımızı ilgilendiren önemli meselelerde görüş bildirmiş, kurulan komisyonlarda başkan ve üye olarak yer almıştır. Bunların yanında birçok idari görevlerde bulunmuş (dekanlık, senatörlük vb.), Bakanlık yapmış ve TÜBİTAK Bilim Ödülü almıştır. Emeklilikten sonra da 1982 yılında Viyana Toprak Kültürleri Üniversitesinden Fahri Doktorluk unvanı verilmiştir.

Ders vermeye başladığı 1941 yılından, ikinci bir Orman Fakül-

tesinin (Karadeniz Teknik Üniversitesi) ilk mezunlarını verdiği 1975 yılına kadar, yetiştirmiş olduğu hocalar ve Orman Yüksek Mühendisleri onun doğrudan öğrencisi olmuştur. 2-3 senede bir yapılan mesleki tatbikatlarla orman teşkilatında ve taşrada, Fakültenin görünen yüzlerinden birisi olmuştur. Bu tatbikatlarda meslektaşlarla beraber olması, aynı zamanda hocamız ile ilgili anıların çoğalmasını sağlamıştır. **Hocamızın büyüklüğünden olsa gerek**, bu yaşanan olaylar/anılar zaman geçtikçe, ortama/anlatanın maharetine göre süslenerek hikayeleşmiş ve efsaneleşmiştir.

Kürsüdeki bize göre daha deneyimli hocalardan ve öğrenci ekskürsiyonlarında/mesleki tatbikatlarda meslektaşlardan duyduğum birkaç anıyı/hikaye-yi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sarı (Saçlı) Asistan

Kürsü hocalarından dinlediğim bu anı, ülkemiz ormancılığının ve özellikle suni gençleştirme ve ağaçlandırmanın gelişimini, nereden nereye geldiğini anlatan güzel bir örnektir. Saatçioğlu doktorasını tamamlayıp, İÜ Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsüne baş asistan olarak atandıktan sonra (1935), Fakülte fidanlığında fidan yetiştirmek amacıyla bazı denemelere girişmiş. Hocanın gıyabında memurlar kendi aralarındaki sohbetlerde; “Almanya’dan sarı (saçlı) bir asistan gelmiş, ormandan tohum toplayıp fidan yetiştirecekmış ve daha sonra da bu fidanlarla orman kuracakmış” diye anlatır, inanmadıkları bu olaya gülerlermiş.

Balıkesir’de Bir Tatbikat

Bu anıyı Toprak ve Ekoloji Anabilim Dalındaki bir hocamızdan duymuştum (1982-1984 yılları arasında Balıkesir mıntkasında araştırma yaparken duyduğunu aktarmıştı). Hocamızın samimi arkadaşlarından birisi de Ord. Prof. Dr. Asaf Irmak’tı (1943 yı-

lına kadar aynı kürsüde ve çok daha uzun bir süre Fırat Binasının alt katında beraber çalışmışlardı). Saatçioğlu, bilimsel seyahat ve tatbikatlarda özellikle Toprak ve Ekoloji Kürsüsü hocalardan birinin bulunmasına dikkat ederdi. Balıkesir Orman Bölge Müdürlüğü mıntkasında yapılan tatbikatta A. Irmak Hocamız ile berabermiş. Bir tatbikat noktasında; iki şoför kendi aralarında konuşuyormuş. Biri diğerine; gördün mü hocalardan biri (A. Irmak’ı kastederek) devamlı yere bakıyor. Diğer ise (Saatçioğlu’nu kastederek) devamlı ağaç tepelerine bakıyor. Herhalde yere bakanın ölüm vakti yakın demiş (Asaf Irmak hocamız, Saatçioğlu hocamızdan 5 yaş büyük ve hocamızdan 13 yıl sonra vefat etmiştir).

“Ben Şoförüm” Demiş

Bu olayın İstanbul Bölge Müdürlüğü mıntkasında geçtiği söylenir. Hoca tatbikatlarda gayet ciddi ve disiplinli davranırmış. Yine bir tatbikatta arazide konuyu anlatırken, tatbikatta bulunan bir kişinin anlatılan

konu ile ilgilenmediğini fark etmiş. Konuşmasını tamamladıktan sonra, ilgisiz görünen şahsa dönerek, anlattıkları ile ilgili soru sormuş. Muhatabı orman mühendisi, hocanın sorusuna doğru cevap veremeyeceğini düşünerek; hocam ben şu pikabın şoförüyüm demiş ve tatbikat noktasından işaret ettiği pikaba doğru yürüyerek gitmiştir.

Son Söz Olarak

1980-1981 yılında İÜ Orman Fakültesi’nden emekliye ayrılan öğretim üyeleri için 1982 yılında yapılan törende, Hocamızın konuşması şu sözlerle son bulmaktadır. “... **kanaatime ve duygularıma göre, emeklilik yaşamına huzur ve her bakımdan tatminkâr bir ruh haleti içinde sağlıklı, refahlı ve zinde olarak erişmiş olmak, hayır ile anılmak, memleketine feragatle hizmet etmiş her fani için en büyük nimet ve mutluluktur.**” Ölümünün 39. yılında Hocamızı minnet ve şükran duygularıyla anıyor, onu hayırla yâd ediyor, aziz hatırası önünde saygı ile eğiliyoruz.

EK RAPOR		T. C.	
Sayı : 96		I. Ü. ORMAN FAKÜLTESİ	
		SILVİKÜLTÜR KÜRSÜSÜ	
		Büyükdere - İstanbul	
		/ / 1977	
		12 8 7	
Ormancılık Araştırma Bölge Müdürlüğüne			
<u>Antalya</u>			
1.4.1977 tarihli davet yazınız üzerine, 18.4.1977 ile 22.4.1977 tarihleri arasında Antalya bölgesinde yaptığımız bilimsel gezi ve temaslarmızı içeren rapordan bir nüsha ekte sunulmuştur.			
Bilgilerinizi rica ederim. Başarı ve en iyi dileklerle.			
Kürsü Başkanı			
Prof.Dr.Fikret SAATÇIOĞLU			

**İ.Ü. Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsü Elemanlarının
ANTALYA Araştırma Bölge Müdürlüğü Ormanlarında
Yaptıkları tetkiklerle ilgili rapor**

Yazan

Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu - Prof. Dr. İbrahim Atay

Antalya Ormancılık Araştırma Bölge Müdürlüğü 1.4.1977 tarihli Silvikültür Kürsüsü Başkanlığına yazdığı bir yazıda; Silvikültür Kürsüsü olarak Antalya Bölgesinde bir bilimsel gezi tertiplenmesini rica etmiş bu vesileyle ve uygun bulduğu takdirde, Araştırma Bölge Müdürlüğünün, sonuçlandırılan silvikültürel araştırmalarının neticeleri hakkında bilgi sunmanın, devam eden araştırmaları hakkında direktifler alma olanağı bulacaklarını belirtmişlerdir. Antalya Bölgesinde bir geziyi bazı üyelerin şahsi çalışmaları ve tedrisata materyal toplama arzuları bakımından da yararlı gören Silvikültür Kürsüsü, meskur daveti müsbet karşılamıştır.

Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu, Prof. Dr. İbrahim Atay ve Asistan Dr. Melih Boydak 17-23 /Nisan/1977 tarihleri arasında Antalya Bölgesinde bilimsel incelemelerde bulunmuşlardır. Seyahatin ilk günü, Araştırma Bölge Müdürlüğünde Bölge Müdürü, Araştırma Bölge Şefi ve Araştırmacı Orman Mühendisleri ile bir toplantı yapılarak, Araştırma konuları, araştırma ormanları hakkında genel mahiyette bilgi alınmış ve mütakip günler için maksada elverişli bir program yapılmıştır. Yapılan program uyarınca heyetimiz bu seyahatinde Düzlerçamı-Yenice-Hacıbekar ile Bucak Araştırma ve Bük Araştırma Ormanlarında, Kemeragzı ve Side-Sorgun Kumul alanlarında incelemelerde bulunmuştur. Nihayet son gün, İncekum Eğitim Merkezinde bilimsel gezi neticeleri üzerinde genel bir değerlendirme toplantısı yapmıştır. 5 gün devam eden bu bilimsel gezide, üzerinde durulan noktaları şöyle özetlemek mümkündür.

- 1) Dr. Turan Özdemir'in Kızılçam Doğal Gençleştirilmesi konusunda Alçak, Orta ve Yüksek zonda tesis ettiği deneme alanlarına gençlik başarılı bir şekilde gelip yerleşmiş olup, halen sıhhatli bir şekilde gelişmektedir. Bu objeler gerek öğretim, gerekse pratik ormancılar ve araştırmacılar için değerli objelerdir. Hassasiyetle korunmalıdır; gerek bakım tedbirleri gecikilmeden uygulanmalıdır ve bu objelerden bakım problemlerini içeren araştırmalar için faydalanılmalıdır.
- 2) Sahası Türkiye'de daralmış ve meşcere vasıfları geniş sahalarda çok kere bozulmuş kıymetli ağaç türü Sedir ormanlarımızı titizlikle korumak, ıslah etmek optimal kuruluşa kavuşturmak ihtiyacındayız. Hal böyle iken, toplu üretim adı altında, Sedirde geniş alanlarda traşlama yapmak ve açılan sahaları da eksik imkân ve uygun olmayan metodlarla sun'i gençleştirmeye zorlamak isabetli olmaz; Sedirin biyolojini tanımak lazımdır.
- 3) Gerek Bucak Araştırma Ormanına giriş ve çıkışta, gerekse Bük Araştırma ormanına giriş ve çıkışta, ana yollar yakınındaki meşcerelerin perişan hali, bakım konusuna hiç önem verilmediğini açık olarak göstermektedir. Bakım muhtelif meşcere çağlarında hem Araştırma projeleri olarak ele alınmalı ve hem de bir Bakım Blokları taksimatı yapılarak pratik uygulama olarak mutlaka gerçekleştirilmelidir. Hiç değilse Türkiye'de Araştırma Ormanlarının diğer ormanlardan farklı bir durum (görünümü) olmalı, taranmamış bir başa benzememelidir.
- 4) Üçüncü maddede zikredilen bakım çalışmalarının araştırmaya yönelik olanlar hariç, ormanın tamamında rutin uygulamaların gerçekleştirilebilmesi eleman ve maddi olanak ister. Bu imkânı elde edebilmek için ilgililere, günümüz şartlarında, ara hasılatın her çeşidinin kıymetlendirilebi-

leceğini bakımın masrafı yanı sıra geliri de olabileceğini belki de lehte bir fark yahut denk olabileceği, ön deneme ve tespitlerle, gösterilmeli, anlatılmalıdır.

- 5) Araştırma istasyonu emekli Müdürü Sayın Lütfi Büyük Yıldırım, Kumul tespit ve Ağaçlandırması çalışmalarına Manavgat İşletme Müdürlüğü sırasında Side-Sorgun kumulunda başlamıştır. Araştırma müessesesine geçince de bu konuyu deneme mevzu olarak bir kere daha ele almış, Kemerağzı kumulunda bir deneme vazetmiştir. Fakat neticeleri alınıp bir neşriyat yapamadan emekliye ayrıldığı verilen izahlardan anlaşılmıştır. Halen müessesede özellikle bu konu ile uğraşan bir araştırmacı bulunmamaktadır. Heyetimiz, Antalya sahil arazilerinde kumulların önemli zararlar meydana getirdiği, geniş yerler işgal ettiği bu nedenle de konunun önemini koruduğu kanısındadır. Ormancılık Araştırma Bölge Müdürlüğü'nün, tespit ve Ağaçlandırılması başarı ile gerçekleştirilmiş örnek bir kumul ıslahı objesine sahip bulunması şayanı arzudur. Böyle bir obje (saha) Kemerağzı deneme alanını yahut Side-Sorgundaki deneme alanlarını genişleterek kazanılabilir. Prof. Dr. İ. Atay bu seyahatte, müessesenin genç araştırmacıları ile her iki kumul sahasına gitmiş, kendilerine mevcut tesislerin halihazır durumu ile gelecekte yapılması mümkün işleri mahallinde izah etmiştir.
- 6) Seyahatin son günü İncekum'da yapılan toplantıda Bölge Müdürü Turan Özdemir Araştırma Ormanlarının Amenajmanı, yeniden yapılırken, nasıl bir yol tutulsun ki, ormancılığın çeşitli dallarında yapılmakta ve yapılacak araştırmalara zarar vermeden, plan döneminde öngörülen istihsal yapılabilir? Yaş sınıfları metodunu terk etmeden bu gerçekleşebilir mi? İlerde de alınacak araştırma projeleri için rezerv sahalar ayrılmalı mı? Konularını ortaya getirmiş; halihazır planların, Bölge Şefini öngörülen etayı çıkarabilmek için denemelerin devam ettiği alanlarda kesime zorlandığını ifade etmiştir. Konuşmalar sonunda:
 - a) Ormancılık Araştırma Enstitüsü görev ve çalışmalarına ait yönetmeliğin 76. Maddesindeki esneklikten istifade etmek zarureti vardır.
 - b) Araştırma projeleri, plandan önce, ileri görüşle, geniş ufukla ve detaylı olarak yapılır. Projelerin yerleri, süreleri ve çeşitli safhalarda araştırmanın gereği müdahaleler belirlenir. Amenajman planı bunları tescil eder.
 - c) Ormanın eski hali (tanıtıcı) demonstrasyon sahaları olarak, denemelerde mukayese sahaları olarak rezerv sahalar olarak ayrılabilir. Bugünden düşünülmemiş araştırmalar için rezerv saha ayırma anlayışı ile Araştırma Ormanlarının plansız işletilmesi anlamına gelen, tüm sahaların rezerv tutulması fikri herhalde uygun görülmeyecektir.
 - c) Araştırma Ormanlarında bugün, gençlik bakımının araştırma konusu olan meşcereler ileride sıklık bakımının araştırma objeleri olacaklar, daha ileri yaşlarda da aralama konusundaki araştırmalara elverişli meşcereler haline geleceklerdir. Bu bakımdan ormanın tamamını rezerv saha olarak elde tutma zarureti yoktur.
 - d) Her halukarda yapılacak planın, ormandan istihsalı ön planda tutup deneme alanlarına kadar girmesi, deneme düzeninin seyrini bozması, silvikültürel istek ve zaruretleri aşması düşünülemez. Onun için, problemi, yani araştırmaları rahatsız etmeden Araştırma ormanlarının nasıl bir amenajman planı ile işletelim konusu, Fakültede Amenajman Kürsüsü öğretim üyelerinin de bulunduğu başka bir konuşma-tartışma ile bir esasa bağlamak ve yani heyetçe öneriler götürmek isabetli olur. 12.8.1977

PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU ANISINA

Prof. Dr. Cemil ATA¹ - Öğretim Üyesi, acemil@yeditepe.edu.tr

Saatçioğlu hocamı ilk görüşüm 1965 yılı güneşli bir Kasım ayıydı. Yer: İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Silvikültür Kürsüsü'nün olduğu geniş merdivenli binanın önüydü. Yeni öğrenciydim. Fakülteyi görmeye ve tanımaya gelmiştim. O gün fakültenin derslere başlama günüydü. Binanın önündeki geniş meydana bir Volkswagen arabası durdu ve içinden uzun boylu, çok temiz ve özenle seçilmiş kıyafeti içinde, o güne kadar gördüğüm insanlara hiç benzemeyen, 50'li yaşlarda fevkalade karizmatik bir insan çıktı. Dik duruşu, yürüyüşü, etrafa bakışı, kendine güveniyle işte ben profesörüm, bilim adamıyım diyen bir hali vardı. O anda aklımdan geçen şey: 'İşte gerçek bir profesör' bu olmalı diye düşündüm. Daha önce az da olsa bazı profesörler görmüştüm. Ancak hiçbirine benzemiyordu, her haliyle olağanüstü biriydi. İşte hedefin böyle biri olsun Cemil Ata diye içimden fısıldamıştım.

Halbuki ben Sivas'ta 20 yaşına kadar ilkokul mezunu, Devlet Demiryolları Fabrikaları'nda tornacı bir işçi olarak çalışmış, zar zor dışardan sınavlarla bo-

ğuşarak üniversiteye kayıt yapabilmış, burslu, zayıf, çelimsiz, yırtık ayakkabılı biriydim. Sen kim bu olağanüstü insan kim diye düşünmekten kendimi alamadım o gün. Şimdi 78 yaşımdayım, ben de profesörüm, çok çalıştım ancak Saatçioğlu Hoca gibi biri olmak ne mümkün, o ormancılık aleminin gelmiş geçmiş en mükemmel insanıydı, bilim adamıydı, tüm bu özellikler onun genetik yapısından kaynaklanıyordu.

Öğrenciliğimde sadece kısa süreli bir dönem Saatçioğlu'ndan ders alabildim. Hocamız kalbinden rahatsızdı, bize başladığı dersleri Prof. Dr. Besalet Pamay'a ve o günlerde Doçent olan Suad beye ve İbrahim beye devretmişti. Ancak asistanlığım sürecinde silvikültür derslerini verdi ve ben onun asistanlığını yaptım, her dersini zevkle takip ettim. Çok akıcı bir dille ve çok basite indirgeyerek konuları öğrenciye aktarışını hayranlıkla izliyordum.

Saatçioğlu hocamız Fidanlık, Bakım, Silvikültür I ve II kitaplarını yazarken önce Asistan Melih Boydak, ondan sonra Teknik Asistan olarak ben ve en sonda Asistan Ferhat Bozkuş kitapların elle müsvedde olarak yazılışında ve kitaplardaki çizimlerin aydınlar kâğıda yapılmasında hocayla çok yakın çalıştık. Hoca

Arap alfabesiyle çok iyi yazardı, ancak Latin harfleriyle yazmak ona zor gelirdi. Bu nedenle kitapların yazılışında hoca konuşur ben yazardım. Benim yazdıklarımı bölüm sekreteri Keriman Hanım daktiloyle yazardı. Bu yazımları defalarca okur, tashihini yapar hocanın onayını alarak baskıya gönderirdik. Matbaada kitabın basım aşamasını adım adım gözetir ve kitabı çıkarırdık. Saatçioğlu hocamız konulara öylesine hakimdi ki hiç ara vermeden saatlerce o konuşur ben yazardım. Cumartesi-Pazar, Levant'teki evinde ve Anadolu Hisarı'ndaki evinde, gece gündüz demeden hep çalışırdık.

Bir cumartesi günü öğleye kadar evinde çalıştık, öğleden sonra herhalde hocanın bir işi vardı ve çalışmak istemedi, bana 'Oğlum Cemil seni bu öğleden sonra azat ediyorum, sen nişanlın Olcay hanımı al sinemaya gidin' dedi. Azat etmek kelimesi bana o gün çok ağır gelmişti. Köleler 'Azat edilir ben köle miyim' diye aklımdan geçti ve o gün Teknik asistanlıktan ayrılmaya karar verdim. Pazartesi günü Fakülteye gittiğimde istifa dilekçemi yazarken Dr. Asistan Tolgay ağabey yanıma geldi ve ne yaptığımı sordu. Ben de durumu ona anlattım. Tolgay ağabey bana 'Oğlum hoca bizi kaç defa azat etti biliyor musun, azat etmek izin vermektir' diyerek beni teselli

¹ KTÜ Orman Fakültesi Silvikültür Anabilim Dalı Başkanı, Orman Müh. Bölüm Başkanı, Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Kurucu Dekanı, Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı olarak görev yapmıştır. Halen Yeditepe Üniversitesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanlığını yürütmektedir.

etti ve dilekçemi alıp yırttı attı. Bir gün yine kitap yazarken bir konuyu 'Hocam biz bunu daha önce de yazmıştık,' diye müdahale ettiğim de, 'Oğlum sen yaz, senin işin mekanik, benim söylediklerimi aynen yaz' diyerek beni uyarmıştı. Hocanın bu tür davranışlarına alışmışım. Sesimi çıkarmadan mekanik işime devam ettim. Hoca bazen böyle kırıncı olmakla ve dışardan bakanlara göre çok katı ve disiplinli, kibirli gibi görmelerine rağmen, tersine çok babacan, samimi, esprili bir insandı.

Trabzon'a ders vermeye geldiğinde bizim evimizde kalırdı, eşim Olcay bize lezzetli yemekler yapardı. Hoca da bizi lüks lokantalara götürür ve o zaman bize çok pahalı gelen yemekler ikram ederdi. Eşim Olcay ile çok iyi anlaşırıldardı. Akşamları evde veya dışarda şarap içer, hocadan esprili hikayeler dinlerdik. Saatçioğlu hocanın bu kadar alçakgönüllü, esprili, kültürlü ve hoş sohbet biri olduğunu anlatmak bazen kolay olmazdı.

Saatçioğlu hoca yazdığı kitapları ve yayınlarıyla ülkemizde çağdaş ormancılık, bilimsel ormancılık ve ülkemize uyarladığı bilimsel silvikültür anlayışının temelini attı. Ayrıca yazdıklarını bizzat uygulayıcı işletmelere göstermek amacıyla sayısız seminerler verdi. Hocanın her semineri büyük bir şölen halini alır ve ormancılıkta yankılar yapardı. Prof. Dr. İsmail Eraslan hoca ile el ele verdi ve modern ormancılığın temeli olan yaş sınıfları uygulamasını yılmadan, usanmadan, bizzat ormanlarda tatbikat yaparak özveriyle an-

lattı. Bugünkü çağdaş temel ormancılık uygulamalarının fikir adamı ve babası oldu. Orman Bakanlığı yaptığı dönemde, kısa süre içinde yapay gençleştirme, ağaçlandırma ve fidanlık konularında büyük atılımlar gerçekleştirdi. Çok büyük, ama gerçekten çok büyük bir insandı. Bilgiliydi. Bilimseldi. Gerçek ormancılığı, Türkiye ormancılığını, orman kurmayı ve yetiştirmeyi, orman bakımını özümsemişti ve bu bilgilerini hem kitaplara döktü ve hem de uygulamaya yön verdi, çok sayıda doktora öğrencisi yetiştirdi, bilime çok kıymetli katkılar yaptı.

Saatçioğlu hocamız çok özenli ve güzel giyinirdi. Günün modasına önem vermez, tam klasik bir insandı ve bilimle uğraşacak insanın modayla uğraşan insan değil, temiz ve özenli giyinen fakat geçici moda akımlarıyla zamanını harcayanlara karşı toleranslı değildi. Bir gün hocayla silvikültür kürsüsü merdivenlerinde karşılaştık. Ben günün modasına uygun olarak oldukça uzun saçlı, İspanyol paça pantolonlu, o günün bakış açısıyla çok şık giyinen ve gençler arasında örnek biri gibi görülen, doktora yapan, genç bir asistandım. Ayrıca bazı günlerde kaçamak yaparak film setlerine gidip orada ufak tefek sahnelerde görünür ve figüranlık yapardım. Herhalde bu durumdan hoca da haberdar olmuştu. Kürsünün önünde bana bakarak, günaydın bile demeden, 'Cemil oğlum bana bak, ayağını denk al, doktoranı eline verir seni gönderirim, bilim adamı olmak isteyen artistlikle, modayla uğraşan biri olamaz' dedi ve yürüdü gitti.

Hocanın bu konuşmasına o günlerde çok gücenmişim, ancak zaman içinde hocamın ne kadar doğru konuştuğunu özümsemişim ve gereksiz modaya uyma gayretinden uzaklaştım, hocamız gibi temiz ve özenli giymeye çalışan biri olmaya çalıştım. Bu olay beni çok olgunlaştırdı ve kendimi bulmama yol gösterdi. Hoca demek sadece bilim öğreten biri değil, aynı zamanda hayat dersi veren biri olması gerektiği dersini de almış oldum. Bilim adamı olacak insanların bilim için uğraşmayı ön planda tutması, her zaman önceliği okumaya, araştırmaya, yazmaya ve çizmeye ayırması gerektiğini gördüm.

Aslında hocamız özensiz giyenleri hoş görmezdi. Benim Teknik asistan olarak kürsüye alınmamı Saatçioğlu hocamıza Prof. Dr. Besalet Pamay hocam önermişti. Silvikültür derslerinde Besalet hocadan hep 100 puan (pekiyi) almıştım. Ayrıca Besalet hoca çizimlerimi de çok beğenirdi. Bir gün Saatçioğlu hocanın beni asistanlık için aradığını ve çağırdığını öğrendim. Çok güzel siyah bir takım elbisem ve güzel bir kravatım vardı, onları ve boyalı ayakkabılarımı giydim, beni çok gururlandıran bu konuyu görüşmek için kürsüye gittim, çok saygılı bir tavırla hocanın karşısına çıktım. Hoca beni baştan aşağıya şöyle bir süzdü ve nereli olduğumu sordu. Sivaslıyım hocam dedim. Hocanın herhalde Sivaslılar ile iyi anılacak ki, biraz konuştuktan sonra, Sivaslıları severim, şiveli

de konuşmuyorsun, özenli biri olduğun belli, iyi bir asistan olabilirsin, dilekçeni bugün yaz dekanlığa ver dedi. Çok gururlandım ve kürsüden ayrıldım, dekanlığa dilekçemi verdim.

Saatçioğlu hocamız, çok karizmatik, çok özenli giyinen, her an

etrafındakileri etkileyen, çok iyi ve anlaşılır konuşan, söylemek istediğini hiçbir şeyden çekinmeden söyleyen, ana dili gibi Almanca konuşan, Almanların dünyanın en bilimsel ormancılığını yaptığını çok iyi bilen ve o bilimsel anlayışı ülkemize özenle aktaran, yazdığı kitapla-

nı, yayınları ve uluslararası araştırmaları ile tanınan, çok sayıda doktora öğrencisi yetiştirerek bilime çok değerli insan kazandıran harika bir insandı.

Sevgili hocam ruhun şad olsun.

Demirköy Ekskürsyonu (1973). Sandalyede oturan hocalar (soldan sağa): Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu, Prof. Dr. Adnan Berkel ve Prof. Dr. Faik Tavşanoğlu. (S. Şengönül arşivi)

HOCALARIN HOCASI SN. PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU

Prof. Dr. Zeki YAHYAOĞLU¹ - Emekli Öğretim Üyesi

Yurt dışından (Almanya'dan) doktoramı bitirip yurda döndüğümde, doçentlik tezi çalışması için konu seçiminde Sn. Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu hocamızdan randevu alıp kendilerine danışmam gerekiyormuş. Anladığım kadarıyla bu durum geleneksel hale gelmişti Fakültede. Sn. Prof. Dr. İbrahim Atay hocamızın aracılığı ile hocamızla görüşmek üzere randevu aldım. Hocamızın fakültedeki çalışma odasına (emekliye ayrılmasına rağmen kürsüdeki odası muhafaza ediliyordu) giderken yanıma akıl defterimi de aldım. Uygulamada işletme şeflerinin böyle bir akıl defteri vardır her zaman. Vaktiyle uygulamada çalıştığım için, böyle bir akıl defterinden haberdardım.

Hocamızın yanına Prof. Dr. İbrahim Atay hocamla gittik, ben içerde kaldım. İbrahim Bey hocam ofisten ayrıldılar. Hocamızla sohbet başladık. Ne yapmak istediğimi kendilerine arz ettim. Sayın hocamızın bana cevabı “Bu konu lüks bir konudur, sen git ladinde bakım çalışması yap” demişti. Hocamız bu konuda

çok haklıydı. Çünkü çelikle ladin fidanı üretilene kadar, ladinle ilgili çalışılacak daha başka çok konular vardı. Konuşmalarımız devam etti. Ben akıl defterime notlarımı alıyordum. Ben not aldıkça hocamız bana öğüt vermeye devam ediyordu. Çalışmak istediğim konu ladinde vejetatif yolla (çelikle) fidan üretmekti.

Öğrencilik yıllarımızda hafızam beni yanıltmıyorsa, iğne yapraklı ağaç türlerinin çelikle üretilmeyeceği, ancak geniş yapraklı ağaç türlerinin (kavak, söğüt vb.) çelikle üretilebileceği anlatılmıştı. Fakat gerek Almanya'da gerek İsveç'te gerek Finlandiya'da gerek Danimarka'da (özellikle) yıllar öncesinde Avrupa ladinini (*Picea abies*) çelikle üretilmiş ve çelik fidanlarıyla meşcereler kurulmuş ve bu meşcereler idare sürelerini doldurmuş durumdaydı. Ben bu çalışmaları 1972 yılında yerinde gördüm. Bu durum dikkatimi çekmişti. Ben de doğu ladininde (*Picea orientalis*) aynı çalışmayı yapmayı düşünmeye başlamıştım.

Doktora çalışması sırasında ayrıca konu ile ilgili kaynak taramaları yapmaya başladım. Yurda dönerken valizimin yanı sıra konu ile ilgili kaynaklarla doluydu. Hatta köklendirme hormonlarını da (IBA, IAA vb.) temin ederek dönmüştüm.

Sayın Hocamızın görüşlerini aldıktan sonra Trabzon'a döndüm. Ben yine düşündüğüm konuda çalışmayı yapmaya devam ettim. Doçentlik tezi olmasa bile böyle bir çalışma yapmayı çok istiyordum. Altı ay sonra köklenmiş çelik örnekleri ile (canlı) tekrar hocamızla görüşmeye geldim. Çeliklerin kökleri de adeta tilkikuyruğu gibi bayağı güzeldi. Hocamız bu canlı örnekleri görünce, 6 ay önceki fikri değişmiş olacak ki beni kutlamıştı. Hatta dün gibi hatırlıyorum. “Bu konu da son zamanlarda aktüel olmaya başladı.” ifadesini kullanmışlardı.

Hocamızdan lisansta ders alma şansım olmamıştı. Ama ilk ve ikinci görüşmelerde kendilerinden çok ders aldım. Görüşmelerimizdeki konuşmalarımız sırasında akıl defterine aldığım notlar doçentlik tezimi yazarken (bizim zamanımızda doçentlik tezi zorunluluğu vardı) çok işime yaramıştı ve tezi daha rahat ve tutarlı bir şekilde yazabilmiştim. Hocamızın her sözünün her cümlesinin ayrı bir değeri vardı benim için. Çünkü hocamız yılların deneyimine sahipti.

Bilim adamı kolay yetişmiyor. Münih Orman Fakültesinde onu tanıyanlar bana sayın hocamız için Türkiye'nin Köstler'i de-

¹ 1968 İÜ Orman Fakültesi mezunu. Almanya'ya gitti. Göttingen kentindeki Georg-August Üniversitesi Orman Fakültesi ve Bitki Islah Enstitüsü'nde doktorasını tamamladı. 1976 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Silvikültür Anabilim Dalına Dr. Asistan olarak atandı. 1980 yılında doçent ve 1989 yılında profesör oldu. 1999-2005 yılları arasında Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi Dekanlığı görevinde bulundu.

mişlerdi. Bunu duyunca çok çok mutlu olmuştum ve gururlanmıştım. Prof. Dr. Köstler dünya çapında bir Alman silvikültür hocasıydı.

Doçentlik sınavının bir parçası olan deneme dersime gelmişti hocamız. Kendileri o zaman emekli idiler. Cemil Ata salonda hocamızın yanında oturuyordu. Deneme dersimin konusu seleksiyondur. Doğal seleksiyondan söz ederken bazı formüller (Hardy-Weinberg Kuralı, Seleksiyon Modeli gibi) vardı. Hoca-

mız Cemil Ata'ya, "Cemil Bey, Zeki Bey ne anlatıyor?" diye sormuş, Cemil Bey de genetik (seleksiyon) anlatıyor hocam demiş. Hocamız böyle bir soru sormakta çok haklıydılar. Çünkü bilim insanları her gün yeni yeni şeyler ortaya koyuyorlar, o dönemlerde teknolojik koşullar elverişli olmadığından literatür takip etmek zordu.

Hocamız gerçekten çok farklı bir insandı, kendine özgüveni tam ve otoriter bir kişiliğe sahipti. Tüm bunları hocamızın davra-

nışlarında görmek mümkündü. Özgüven tabii ki bilgi ile olabilecek bir şeydir. Kısa süreli görüşmelerimizde kendilerinden çok şey öğrendim ve meslek hayatımda bu öğrendiklerimi uygulamaya gayret ettim.

Kendilerini minnet ve saygıyla anıyorum. Mekânı cennet olsun.

Zonguldak-Karabük Büyükdüz Ormanında Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu (ortada) başkanlığında yapılan bir mesleki ekskürsion, 1973. (M. Boydak arşivi)

PROF. DR. KANİ IŞIK'TAN PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU İLE ANILAR¹

İlk Asistan Oluşum

Fakülteden mezun olunca, OGM'nün Bahçeköy Orman İşletme Müdürlüğüne Yüksek Mühendis olarak atandım. Oradan “ödünç olarak” İ.Ü. Orman Fakültesinde İnşaat ve Transport Kürsüsünde “teknik asistan” olarak görevlendirdiler. Fakültede görevli olduğum sürede (1966 güz dönemi) Milli Eğitim Bakanlığının bir duyurusu çıktı. Bakanlık (1416 sayılı yasa kapsamında), ormancılığın değişik alanlarında doktora yaptırmak ve özellikle yakın gelecekte açılması planlanan Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesine (Trabzon) öğretim üyesi yetiştirmek üzere yurt dışına doktora öğrencisi göndermek istiyordu. Çok ilgimi çekti ve buraya başvurdum. Sınav, İ.Ü. Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsünde yapıldı. Bu alanda sınava giren tek adaydım. Kürsüde yapılan sınavı kazandığım kısa süre içinde ilan edildi.

Hocamızı Ziyaretim

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu idi. Hoca, o zamanlar genç bir doçent olan Suad Ürgenç Hoca'ya “ABD'ye göndereceğimiz genç arkadaş, gitmeden önce bana

da gelsin, görüşelim...” diye haber bırakmış. Nisan 1967'de İstanbul'dan ayrılmadan önce “Allahaismarladık” demek için Silvikültür kürsüsüne geldim ve tabii ki Saatçioğlu Hocamızı da ziyaret ettim. Fikret Hoca'nın büyük bir odası vardı. İçeri girince Hoca'nın masasına doğru yaklaştım ve kendimi tanıttım. Hoca, yaklaşık 30 dakika kadar bana çeşitli tavsiyelerde bulundu. Onları ayakta dinledim. Bu tavsiyelerden şu üç tanesi aklımdan hiç çıkmadı:

- (i) **Bizim kürsüdeki** arkadaşlarımızdan çoğu Almanya ya da Avrupa ekolü (geleneği) istikametinde yetiştirildi. Şimdi sen de ABD'ye gidip Anglo-sakson ekolüne göre doktoranı yapacaksın. Çok iyi olur; bu Türkiye için yeni bir bakış açısı olacak.
- (ii) **İrsiyet konusu** ormancılıkta yeni gelişen bir konu, istikbal vadeden bir konu [Hoca, genetik, yani kalıtım terimi yerine irsiyet (*Arapça kökenli*) diyordu]]. Çalışmalarınız bu istikamette olsun.
- (iii) **Yurt dışında sadece kendi şahsını değil**, Türkiye'yi temsil ettiğini daima hatırla. Türkiye'nin modern yüzünü tanıttak için davran. Yanında Türkiye'yi tanıttıcı nitelikte bilgiler, belgeler, kitaplar, resimler götür. Sosyal yönden de kendini geliştirmeyi ihmal etme. Mesela,

sizi evine yemeğe davet eden meslektaşlarımız olacaktır. Onların evine giderken bir çiçek ya da uygun bir hediye götür...

Fikret Saatçioğlu Hocamızın bu önerileri, hem o günkü koşullarda bizzat benim için, hem de bugünkü genç meslektaşlarımız için geçerli olan çok değerli önerilerdir. Hocamızın bu tavsiyelerini, gerek yurtdışında, gerekse yurtiçinde bulunduğum sırada, koşullar izin verdiği ölçüde, en etkin biçimde yerine getirmeye çalıştım...

ABD'de Ülkemize dönmeden yaklaşık altı ay kadar önce (1973 sonu ve 1974 başlarında), bana burs veren MEB Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğüne (günümüzdeki adı, Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü) yazılı bilgi verdim. Doktora tez çalışmamı bitirdiğimi, halen doktora tezimden elde edilen sonuçları kapsayan birkaç yayın üzerinde çalışmakta olduğumu ve altı ay içinde ülkemize döneceğimi bildirdim. Aynı günlerde, Türkiye'deki dört farklı üniversitemizin ilgili birimlerine de (ayrıntılı özgeçmişimi de ekleyerek) birer dilekçe gönderdim. Onlara da, “İhtisas alanımla ilgili bir birimde (bitki genetiği, ekolojik genetik, popülasyon biyolojisi...) görev verilirse üniversitenizde çalışmak isterim” diye bilgi sundum. Dilekçe gönderdiğim üniversitelerden iki tanesi (ODTÜ

¹ Bu yazı, “Yarım Yüzyılın İçinden” adlı Prof. Dr. Kani Işık'la söyleşi kitabının (TOD Yayını, 2021), değişik bölümlerinde yer alan Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu ile ilgili anıların kısaltılarak birleştirilmesinden oluşturulmuştur.

ve Boğaziçi Üniversitesi), konuyla ilgili bölümlerin üniversitelerinde henüz kurulma aşamasında olduğunu; bir tanesi de (Hacettepe Üniversitesi) ilgili bölümlerinin öğretime açıldığını ve ihtisas alanımda yeni bir elemana ihtiyaçları olduğunu; her üçü de yurda döndüğümde tekrar görüşmek istediklerini belirttiler. Dilekçe gönderdiğim dört üniversiteden biri de tabii ki İstanbul İÜ Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsü idi. Hem Kürsü Başkanı Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu, hem de ihtisas sahamla daha yakından ilgili çalışmalar yapan Prof. Dr. Suad Ürgenç Hocalarım, bu konuda birbirleriyle aynı görüştüler. Her ikisi de ayrı ayrı yazdıkları mektuplarında Trabzon veya İstanbul'da birlikte çalışmaktan memnun olacaklarını belirtiyorlardı. Doktorayı bitirince öncelikli olarak, mecburi hizmetle yükümlü olduğum için, KTÜ Orman Fakültesinde görev almam gerekiyordu. Ama yukarıda adı geçen üniversitelerimizden de olumlu yönde cevaplar almıştım. Önümde, aralarından birini tercih etmek gibi bir seçeneğim vardı ve bu bakımdan şanslıydım.

Trabzon'a İlk Gidişimdi

Ankara temaslarının ardından, Kasım 1974'te Trabzon'u görmeye gittim. Trabzon'a ilk kez gidiyordum. Orman Fakültesi de 1971-1972 akademik yılında eğitim-öğretime açılmıştı. O günlerde Trabzon Orman Fakültesi dekanlık görevini, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden geçici görevle gelmiş olan Prof. Dr. Selçuk Bayoğlu yürütüyordu. Trabzon'daki farklı fakültelerin derslerini de, o günlerde İstanbul ve Ankara'dan Trabzon'a

uçakla gelip giden ve kendilerine "uçan hocalar" denilen hocalar veriyordu. Laboratuvarları ve araziye uygulama derslerini de yürütüp takip eden asistanlar da KTÜ kadrosuna alınmışlardı.

Kadro Sıkıntısı, Her Zaman ve Her Yerde Var

KTÜ Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Selçuk Bayoğlu'nu makamında ziyaret ettim. Selçuk Hoca beni çok sıcak karşıladı. Fakülte kadro konusunda bilgi verdi. Yakında bir "Dr. Asistan kadrosu" açılacağını, fakülte bu kadroyu bekleyen ve doktorasını bitirmekte olan başka bir eleman olduğunu, ikinci bir kadro işlemlerinin biraz zaman alacağını belirttiler. Mesajı almıştım. Ben de, hem HÜ ve hem de ODTÜ'de benim alanımda bir "Dr. Öğretim Görevlisi" kadrosu açacaklarını ve onlardan birine girme imkânı olduğunu belirttim. Dekan Bayoğlu'ndan, Ankara'daki iki üniversiteden birine geçebilmem için muvafakat vermelerini arz ettim. Dekan Hoca haklı olarak, "Biz yeni kurulmuş bir fakülteyiz ve sizin gibi yetişmiş elemanlara çok ihtiyacımız var, ben nasıl muvafakat verebilirim?" dedi. Kararlıydı. Aynı cümle içinde hem bir övgü yüklüydü, hem de bir umutsuzluk tohumu vardı. "Fakültenizde benim eğitim durumuma uygun bir kadronun yakında olamayacağını da belirttiniz. Bu durumda ben ne yapabilirim?" deyince, Dekan Hoca bir yol gösterdi: "Muvafakat konusunda İ.Ü. Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsü bize yazıp, 'ihtiyacımız yoktur' derse, biz ancak o zaman muvafakat verebiliriz"...

Bunun üzerine, zaman kaybetmeden dosdoğru İstanbul'a (İ.Ü. Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsüne) gittim. İki yıl önce (1972'de) Prof. Dr. unvanını almış olan Suad Ürgenç Hoca benim çalışmalarına çok yakın ilgi gösteriyordu. Kendisi de "ağaç ıslahı" konusunda bazı araştırmalar yaptığı için, benim ihtisas alanım olan "genetik" konusuna oldukça yakın ilgi duyuyordu. Önce onunla görüştüm. Suad Hoca İ.Ü. Orman Fakültesini tercih etmem ve İstanbul'da çalışmam konusunda beni teşvik ediyordu. Aralık ayının (1974) ortalarına gelmiştik. O günlerde Fikret Hoca Ankara'da Sadi İrmak hükümetinde Orman Bakanı olmuş, Silvikültür Kürsüsü Başkanlığı vekâletini de Prof. Dr. İbrahim Atay Hocaya bırakmıştı. Suad Hoca ile İbrahim Atay Hoca fikir alışverişi yaptıktan sonra şu görüş ortaya çıktı: "Trabzon'da kadro konusunda sıkıntı olursa, seni İstanbul Orman Fakültesine alınız. Ancak burada da kadro konusunun ne zaman açılacağı net olarak belli değil..." dediler.

Atay ve Ürgenç hocalarla yaptığımız görüşme sırasında şu "çözüm yolu" da önerildi: "Başka bir kürsüdeki bir hoca yakında emekli olacak, ondan boşalan profesörlük kadrosu Silvikültür kürsüsüne aktarılacak, kürsüdeki kıdemli bir doçent o yeni kadroyu atanacak ve oradan boşalan kadroya da siz başvurursunuz, atamanız yapılır"... Her iki Hocam da, bir çözüm bulmak için içten ve samimi çaba gösteriyorlardı. Önerilen çözüm yolunu hiç yadırgamadım; çünkü o zaman yürürlükte olan kadro sistemi bunu zorluyordu.

Trabzon ve İstanbul orman fakültelerinde kadro konusu bu kadar dolambaçlı olunca, Suad Ürgenç ve İbrahim Atay Hocalarıma, Trabzon Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Selçuk Bayoğlu'nun "muvafakat verme" önerisini anlattım. İbrahim Atay hoca şöyle dedi: "O konudaki bir karar ancak 'Fikret Hoca' verebilir... Biliyorsun, Hocamız şimdi Ankara'da Bakan"... Ankara'ya gitmeli ve Sayın Bakan ile görüşmeliydim.

Kızılay'daki Tarihi Taş Bina

Orman Bakanlığı o günlerde Kızılay'daki tarihi Taş Binada bulunuyordu. Başbakan Sadi İrmak hükümetinin Orman Bakanı da Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu idi (17.11.1974-31.03.1975). Taş binaya girip değişik kapılardan ve görevlilerden başarıyla (!) geçtikten sonra Bakanlık Özel Kalem Müdürlüğüne (ÖKM) kadar ulaştım. Ve baktım ki, ÖKM görev masasında fakültede bizden iki devre sonra mezun olan genç arkadaşlarımızdan Sami Yaşar Ölçer oturuyordu. Hikâyemi baştan sona Sami'ye de anlattım ve Fikret Hocamızdan bir randevu almada yardımcı olmasını rica ettim. Sami, Sayın Bakanın şu anda bir toplantıda olduğunu, durumu kendilerine aktaracağını, yarın öğleden sonra tekrar bir uğramamı söyledi.

İki gün sonraki randevu saatimden 10 dakika önce taş binaya tekrar geldim. Sami Bey, ismimi Sayın Bakana ilettili. Hemen sonra beni içeri aldılar. Sami beni tanıtip dışarı çıkarken, Bakan da çalışma masasından kalkıp odanın ortasına kadar yürüdü ve "Hoş geldiniz evladım" diyerek elini uzattı. Sıcak bir tokalaşmadan sonra, Hoca kendi koltuğuna

geçerken benim de, masasının hemen önündeki deri koltuklardan birine oturmamı işaret etti. Yurt dışındaki çalışmalarımı, tez konumu, "irsiyet" (genetik) konusu ile ilgili ABD'deki çalışmalarımı, hangi ağaç türünü çalıştığımı, araştırma sonucunda neler bulduğumu, Türkiye'de neler yapmayı düşündüğümü ve benzeri sorular sordu. Ben ise, ikinci bir doktora sınavı daha veren bir öğrenci heyecanı içinde, her soruyu cevapladım... Galiba sınavı başarı ile geçmiştim ki, söz, görev yapmak istediğim fakülte konusuna geldi. Bu konuda Trabzon'da Dekan Bayoğlu ve İstanbul'da Silvikültür kürsüsündeki hocalarımla yaptığım görüşmeleri anlattım. İÜ ve KTÜ ile ilgili kadro sıkıntılarını, HÜ veya ODTÜ'deki Biyoloji bölümlerinde "Dr. Öğretim Görevlisi" kadrolarının hazır olduğunu, bunlardan birine gitmek için "muvafakat" (ve izin) vermeleri isteğimi arz ettim.

"Sen de bizim mesleğin egzotik türü ol"

"Siz muvafakat verirsiniz Milli Eğitim Bakanlığı da ODTÜ veya HÜ'den birine gitmem için bana izin verecek" deyince, Fikret Hoca, yılların verdiği tecrübesiyle şöyle dedi: "Aman evladım, Türkiye'de maalesef koyu bir meslek taassubu var. Başka bir branştan gelenleri hemen dışlarlar, insana yol vermezler..." dedi. Ben de "Hocam, bazı egzotik orman ağacı türleri vardır. Bu türler, yabancı bir bölgeden getirilmiş olmalarına rağmen, geldikleri yeni bölgede daha gürlü ve daha gülbüz gelişirler. Örneğin, okaliptüs gibi, radiata çamı gibi... Ben de disiplinler arası bir konuyu (genetik) çalıştığım için

Biyoloji bölümlerinde de başarılı olacağımı düşünüyorum" dedim.

Fikret Hocam, ormancılıkla ilgili bu egzotik tür benzetmesini duyunca ikna olmuş bir ifadeyle gülümsedi. Bu arada, evli olup olmadığını sordu. Nişanlı olduğumu ve nişanlılığımın da Ankara'da yaşadığını belirttim... Şu son iki dakikaya kadar Fikret Hocamızı, fakültedeki öğrencilik yıllarım dâhil, hep ciddi bir yüz ifadesi ile görmeye alışmıştım. Oysa bu son bir kaç dakika içinde, biri bilimsel, öteki de insani özellikte olan bu iki konuyu konuşurken, gülümseme eyleminin Fikret Hocamıza ne kadar çok yakıştığını gördüm. Tam bu sırada Fikret Hocam şöyle dedi: "Tamam evladım, ben İbrahim'i arayıp, sana muvafakat vermesini söyleyeceğim". İstanbul'dan Prof. Dr. İbrahim Atay'ı telefonda görüştüğünden sonra, Fikret Hoca beni tekrar içeri aldı ve **"Hayırlı olsun evladım, sen de bizim mesleğin başarılı egzotik türü ol"** diyerek beni - uçmayı öğrenince yuvasından özgürlüğe, yepyeni ufuklara doğru uçup giden bir kuş misali- uğurladı... O gün, Sayın Bakan Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu'nun odasından ayrılırken, çok olumlu duygular içindeydim. Fikret Hoca, sınırlı bir süre için geldiği Ankara'da geçici bir siyaset adamı olmasının ötesinde, hem gerçek bir bilim insanı, hem de oldukça anlayış dolu bir duygu insanıydı.

Birbirine Zıt Gibi Görünen, Ama Birbirini Tamamlayan İki Küçük Ayrıntı

Bu arada şu iki olayı ve onlarla ilgili düşüncemi belirtmeden geçemeyeceğim. Fikret Hocamızla yaptığımız görüşmelerde,

birbirine zıt gibi görünen iki küçük ayrıntı vardı. Sonra anladım ki bu iki olay birbirine zıt değil, biri diğerini tamamlayan olaylardı.

Birincisi, yeni mezun ve genç bir **mühendis** olarak yurt dışına giderken (Nisan 1967’de), Fikret Hoca fakültedeki **Kürsü Başkanlığı odasında** bana çok değerli öğütler vermişti. Bu öğütleri ben, yaklaşık 30 dakika, devamlı ayakta durarak dinledim.

İkincisi, aradan yedi yıl geçtikten sonra oldu. Aynı Fikret Hoca, yurt dışından doktorasını bitirip gelmiş genç bir **bilim insanını**, **Bakanlık makamında**, salonun ortasına kadar gelerek karşılamıştı. Masasının önündeki koltuklardan birinde yer göstermiş, doktora çalışmalarımı, Türkiye’de bu alanda neler yapılabileceği konusunda görüşlerimi

ve geleceğe yönelik planlarımı dinlemiş; bu sefer, hep beni konuşturmuş, kendisi dinlemişti. En sonunda da, bu genç bilim insanının önünü kapayan sanal bürokratik engellerin kalkmasını sağlamış, böylece bu genç insanın arzu ettiği bir üniversitede göreve başlamasının yolunu açmıştı.

Bu gün hâlâ her iki olayı da şükranla hatırlıyor ve şöyle yorumluyorum: Birinci olay; bir **hocanın**, yetiştirdiği genç bir **mühendisin** enerjisine ve sebatına duyduğu güveni gösteriyordu. İkinci olay ise bir **bakanın**, bilime, **bilim insanına** ve bu insanın istediği bilimsel bir ortamda özgürce çalışması gerektiğine olan inancının bir sonucuydu.

Nitekim o gün “Taş Binada” Bakan Beyin odasından çıktığımda, Sami Ölçer ile odasında bi-

raz sohbet etme fırsatı da oldu. O anki duygularımı kendisi ile de paylaştım. Sami Bey de bana, benim duygularımı onaylayan ve tamamlayan kendi izlenimlerini anlattı: Fikret Hoca’nın herkesin fikrine saygı gösterdiğini, tenkit ve önerilere çok açık olduğunu tespit ettiğini; bu insani meziyetlerin Hoca’nın fakültede kendisi hakkında yaratılan imajdan çok farklı olduğunu anlattı. Hoca’nın, Bakanlık makamına gelir gelmez ormancılığın ana konularına derin bir vukufu el attığından büyük bir heyecanla bahsetti.

İşte o günden itibaren, üç farklı üniversitemizin Biyoloji bölümlerinde devam edecek olan “egzotik tür” maceram başlamış oldu. Hocamızı bir kere daha rahmetle ve saygıyla anıyorum.

Demirköy ekskürsyonu 1973. Ortada fötr şapkalı Saatçioğlu (S. Şengönül arşivi)

SAATÇIOĞLU HOCAMIZIN AZİZ HATIRASINA...

Prof. Dr. Musa GENÇ - Iğdır Üniversitesi Turizm Fakültesi Dekanı, musa.genc@igdir.edu.tr

Sanıyorum 1983 yılıydı ve son sınıf öğrencileri olarak hangi anabilim dalında yüksek lisans yapacağımızı konuşmaya başlamıştık. Nasıl konuşmayalım! Son sınıf derslerini yaptığımız amfinin penceresi öğrenci yemekhanesine bakıyordu ve çok sevgili Adil abim ve aynı gün doçent olduğumuz için bana kader arkadaşım diye hitap ettiğinde çok mutlu olduğum Gülen hanımefendi, sonradan KTÜ Orman Fakültesinde dokuz yıl beraber çalıştığımız rahmetli Ali abim, diğer yüksek lisans öğrencileri ile birlikte yemekhaneye giderken, biz son dersin yaklaşık ortalarında olurduk ve 4. sınıf amfisinin pencerelerinin önünden geçerlerken onlara imrenerek bakardık. Halkalı Orman Mekteb-i Âlisi'nden sonra biz ormancılardan ikinci yuvası olan bu mekânda en az bir yıl daha derslere devam etmek, birçoğumuz için artık vazgeçemediğimiz bir tutkuya dönüşmüştü.

Orman Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin kullandığı binada üç amfi ve bir konferans salonu vardı. Evet, 1983 yılıydı, yanılmıyorsa 23 Mart'ın içinde kaldığı haftaydı ve konferans salonunda Dünya Ormancılık Günü için toplanılmıştı. Konferans Salonundaki üç oturma bloğundan ortadakilerin en ön sırasında,

her haliyle özel bir İstanbul beyefendisi oturuyordu. Konferans salonunu hınca hınç dolu olarak bir Hayri babanın derslerinden, bir de o günkü halinden hatırlıyorum. İçeriye girememiş olmanın moral bozukluğuyla meraklı gözlerle içeriye bakıyor ve hocalarımızı yetiştiren bu fevkalade önemli şahsiyetin kim olduğunu merakla birbirimize soruyorduk. Son sınıf öğrencileri olarak, “Ormancı” olmanın ne denli önemli olduğunu ve bu ülke için ne kadar vazgeçilmez bir toplumun temsilcilerinden olacağımızı birbirimize söyleyip meraklı gözlerle içeriye bakıyor ve iştia yakla toplantıyı izliyorduk.

Toplantı katılımcılarından bir beyefendiye gösterilen hürmet ve ihtimam her şeyin ötesindeydi. Hafızam beni yanıltmıyorsa, doktorasını yeni bitirmiş veya bitirmek üzere olan Hasbi Ferhat Bozkuş hocamıza doğru ilerleyip, sarı saçlı, sanıyorum mavi gözlü ve favori bırakmadan tıraş olmuş bıyiksız yüzü ile herkesin etrafında pervane olduğu bu şahsın kim olduğunu soruverdim. Ferhat hocamın bana öyle hayretle dolu bir bakışı vardı ki, hızla yüzüme bakıp şöyle dediğini hatırlıyorum:

— Sen nasıl Saatçioğlu hocamızı tanımazsın. O sadece Türkiye'nin değil dünyanın takip et-

tiği bir hocadır. Bitirme ödevini, sakın silvikültür kürsüsünden aldım deme.

Gayet cılız bir sesle cevap vermiştim.

— Silvikültür kürsüsünden ve İbrahim Atay hocamdan.

Bana bu defa bütün vücuduyla dönüp;

— Bir de silvikültür kürsüsünden aldın öyle mi? Bakalım bu ayıbı nasıl temizleyeceksin. Sakın İbrahim hocama söyleme. Yoksa sana tez falan vermez, deyinverdi.

Korktum mu, sevindim mi? Galiba biraz korktum. Çünkü çok sevdiğim silvikültür kürsüsünden bitirme ödevi yapamamam söz konusuydu. Belki bir o kadar sevindim; çünkü tanışma imkanı olmasa da, Türkiye silvikültürünü kuran, Türkçe ilk silvikültür kitaplarını yazan bir büyük şahsiyet, çok merak ettiğim Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu beyefendiyi görebiliyordum ve O'nu görmüş olmanın bahtiyarlığı, tarifi imkansız mutluluklar vermişti bana.

Benden ders almış öğrencilerim hemen hatırlayacaktır. Derslerde çok sık kullandığım iki sözü hatırladım. İlk “kıyamet gibi gençlik” ikincisi ise “Altın mı tartıyoruz?” İlk söz, doğal gençleştirme sahalarına yapılan

tohum takviyesinde aşırıya kaçıldığında, alana gelen çok sıkı kızılçam gençliğini ifade etmek için kullandığım şahsıma ait bir söz. İkincisini ise, yüksek lisans danışmanım merhum Prof. Dr. Tolgay Odabaşı hocamdan öğrenmiştim. Hocam, bu sözü rahmetli Saatçioğlu hocamdan öğrendiğini söylemişti ve hocaların hocası Saatçioğlu'nun bu sözü, ormancılığın sarraflık gibi, inşaat mühendisliğindeki statik hesapları gibi çok hassas değerlere bağlı olarak yapılmadığını vurgulamak maksadıyla kullandığını anlatmıştı.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Silvikültür Kürsüsünde asistandım ve doktora babam Prof. Dr. Zeki Yahyaoğlu hocamdan "Popülasyon Genetiği" dersi alıyorduk. Hocamın doçent unvanını kazandığı dönemde, doçentlik sınav heyetinin huzurunda ve öğrencilerin önünde 45 dakika ders anlatma zorunluluğu varmış. Hafızam beni yanıltmıyorsa 1982 yılında, biz üçüncü sınıfta iken, KTÜ Orman Fakültesi'nde çalıştığım yıllarda iki dönem dekanımız olan Prof. Dr. Yalçın Örs hocamızın, doçentlik sınavının son aşaması olan "ders anlatım" bölümüne katılmış ve başarılı olan hocamızı kutlamıştık.

Yaşayan babam Yahyaoğlu hocam, yanıltmıyorsa ilk kez "Popülasyon Genetiği" dersini işlerken ve daha sonra farklı yıllarda ve yerlerde de bahsetmişti. Hocamın doçentlik ders anlatım sınavında işlediği popülasyon genetiği konusu için, dinleyiciler arasında olan Saatçioğlu

hocam, sınav jürisinde yer alan merhum Prof. Dr. Suad Ürgenç hocamın kulağına eğilerek,

— Yahya ne anlatıyor Allah aşkına; bunlar silvikültürün konuları mı? diye fısıldadığını söylemişti.

"Orman Ağaçları Islahı" ilk eser, Suad Ürgenç hocamıza nasip olmuştur. Bir sohbetimizde bu kitabını yedi yılda hazırladığını söylediğini anımsıyorum.

Rahmetli Saatçioğlu ile ilgili bir hatıramı paylaşmak istiyorum:

Bizim Üniversitede okuduğumuz yıllar (1979-1983) terörün zirvede olduğu, her gün insanların öldürüldüğü yıllardı. Fanatik duygu ve düşüncelerimden vazgeçmeğe karar verdiğim, aynı zamanda silvikültür derslerini almaya başladığımız 1982 ve 1983 yıllarında, Silvikültür Kürsüsünü çok sık ziyaret etmeye ve fırsat buldukça hocalarımla tanışıp, kısa fakat bana göre çok çok faydalı sohbetler yapmaya başlamıştım. Sağ-sol ayrımlarının hemen her konuya karıştığı bu günlerde, Silvikültür Kürsüsüne gidip hocalarımla sohbet etmem, bazı arkadaşların tarafından abes bulunuyordu. Benim onlara cevabım ise kısa ve özdü:

— Hocalarımın her biri bana göre ayaklı kütüphane. Onların okuyup bana anlattıklarını, belki bütün ömrüm boyunca hiç rastlayamayacağım. Ayrıca bana hiçbir hocam bugüne kadar dünya görüşümü sormadı. Biz hep bilimsel konuları konuşuyoruz.

Nitekim 1983-85 arasındaki yüksek lisans çalışmalarım içinde ve merhum Prof. Dr. Tolgay Odabaşı hocamın danışmanlığında hazırladığım yüksek lisans tezim Silvikültür kürsüsündeki hocalarım tarafından çok beğenilmişti. Öyle ki, öğrencisi olmadığım halde, KTÜ Orman Fakültesi Silvikültür Anabilim Dalına asistan olarak kabul edilmemde de, kıymetli Tolgay Odabaşı hocamın tavsiyeleri kanaatimce çok etkili olmuştu.

Saatçioğlu hocamızı anlatmak için zaman yetmez, kâğıtlar kıfayetsiz kalır. Pek çok yerine at sırtında giderek ulaştığı Türkiye ormanlarını mümkün olan en üst seviyede yerinde görüp tanıyarak yazmaya çalıştığı kitapların, şahsen yazdığım bütün kitaplarımda ve diğer bilimsel çalışmalarım da her zaman başucu eserim oldu ve olmaya devam ediyor. Söylemleri halen geçerliliğini koruyan, zamanını aşmış bir hocamızdır. Bu yönüyle de, her zaman eserlerinden yararlanan ve her zaman anılan büyük bilim insanları arasında ki yerini, kanaatimce almış bulunmaktadır.

Hocamızı bu duygularla önce rahmet sonra minnet dilekleriyle anarken, ailesine ve yetişmesine vesile olan bütün bilim insanlarına şükranlarımı gönderiyorum.

Saatçioğlu hocamızı da yâd ettiğim, "Kızılçam mı, zeytin mi?" tartışmaları üzerine yazdığım ve yayımlanmış şiirimden bir alıntıyla yazımı tamamlamak isterim.

Ağaçlar Karşılık Beklemez...

Yıllardır sürüyor bir tartışma,
Neredeyse herkesin kafasında aynı soru,
Kızılçamın yerinde önceden,
Zeytin mi yaşıyordu?
Babaannem anlatmıştı,
Düşman kaçarken yakmış,
Bağı, bahçeyi, evi, barkı,
Hatta Karıncalı'yı.
Kavrulmuş toprak,
O Eylül sıcaklığında,
Her yer tarumar.
Yangın kendiliğinden sönmüş,
Yakamayınca denizi.

Karıncalı dağdaki orman,
Yetişmiş kendiliğinden,
Kimse bir fidan dahi,
Dikmeden.
Kızılçam da hediyesi,
Rabbimizin bu coğrafyaya,
Türk ormancısının,
Her zaman yüzünü güldüren.
Seyretmeye doyum olmaz,
Zeytinin kardeşliğini,

Kızılçamla.
Yaka, Özdemir, Parlakdağ,
Yalçınar, Ayhan ve arkadaşları,
Birlikte çözdüler,
Kızılçamda gençleştirmeyi.
Hocalarından aldıkları
İlhamla.

Musa Genç

PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU HOCAMIZLA ANILARIM

Yusuf CENGİZ - Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürü (E), yusufcengiz45@hotmail.com

1967 yılında mezuniyetle birlikte Antalya Orman Başmüdürlüğü, Çıglıkara Örnek Orman İşletmesi, Çıglıkara Bölge Şefi Refiki olarak çalışma hayatına başladım. Çıglıkara, 1962 yılında Saatçioğlu hocamızın da büyük gayretleri ile kurulan beş örnek orman işletmesinden biri idi. Birkaç ay sonra, Kaş Orman İşletmesi, Lengüme Bölgesi kurucu şefi olarak (1968-1969), daha sonra da aynı işletmede Sütleğen Bölge Şefi olarak (1970-1973) görev yaptım. 1973 yılında, Bük Araştırma Ormanı Bölge Şefliğine atanarak (1973-1977), Ormancılık Araştırma Enstitüsündeki çalışma hayatım başlamış oldu. Bu kurumda, Araştırmacı, Uzman Araştırmacı, Müdür Yardımcısı (1995-1998) ve Müdürlük (1998-2005) görevlerini yürüttüm. Bu sürede birçok araştırmada, yürütücü, araştırmacı ve proje lideri olarak görev yaptım. 2005 yılında emekli oldum. Askerlik (1969-1970) ve Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsündeki Başuzmanlık görevim (1983-1988) dışında, çalışma hayatım memleketim olan Antalya'da geçti.

Göreve başladığım dönemde Antalya Orman Başmüdürlüğünde, yaş sınıfları yönteminin 1965 yılında ilk uygulanmaya başladığı kızılçamdaki doğal gençleştirme çalışmaları devam ediyordu. Görev yaptığım Len-

güme Şefliğinde de bu çalışmalara katılmış oldum. Lengüme Ormanlarında Prof. Dr. Besalet Pamay Hocamızın rehberliğinde yapılan çeşitli denemeler devam ediyordu. Hocamız uygulama ve incelemelerde bulunmak için sık sık bölgemize geliyor ve misafirimiz oluyordu (Fotoğraf 1). Yaş sınıfları yönteminin ilk uygulamaya başladığı yıllarda, Prof. Dr. F. Saatçioğlu hocamızın direktifleri ile yapılan konferans, tatbikat ve uygulamaları kayıt altına almak amacı ile Orman Başmüdürlüğüne bir kayıt cihazı ve işletmelere de bir fotoğraf makinesi alınmıştı. Bu işlerle daha çok, önce Başmüdürlükte kısım müdürü ve daha sonra da OGM Teknik Müşaviri olarak

görev yapan Turan Özdemir ilgileniyordu. Bu süreçte 1972 yılına kadar görev yapan Antalya Orman Başmüdürlüğü Mehmet Yalçiner, mesleğini seven, iyi bir Silvikültürçüydü (aynı zamanda iyi bir Botanikçi). Meslek yaşamının büyük bir kısmı Antalya yöresinde geçen Yalçiner, hocalara ve bütün akademisyenlere saygılı, aynı zamanda onu tanıyan hocalar tarafından da sevilen bir yönetici idi (Fotoğraf 2).

Saatçioğlu Hocamız ile Bük Araştırma Ormanı Şefi iken karşılaşmam, Enstitüdeki çalışma hayatımda da devam etti. Enstitüde yapılan birçok tatbikat ve uygulamaya katıldım. Hocamız, 1973-1975 yılları arasında

Fotoğraf 1: B. Pamay, F. Saatçioğlu ve Orman Genel Müdürü H. S. Karamızrak, 1967. Yaş sınıfları yönetimi ile ilgili bir tatbikat.

Fotoğraf 2: F. Saatçioğlu ve Antalya Orman Başmüdürü M. Yalçiner, 1970.

Fotoğraf 3: IUFRO kongresi Antalya Çıglikara ekskürsion noktasında Saatçioğlu Hocamız (siyah ceketli ve fötr şapkalı), 1975.

IUFRO Kongresi dolayısıyla sık sık Antalya'ya gelip Araştırma misafirhanesinde kalıyordu (Fotoğraf 3).

Antalya Araştırma Müdürlüğünden Ben ve Atila Alagöz 1978 yılında bir ay süreyle İ.Ü. Orman Fakültesi Silvikültür kürsüsüne Tohum, Ağaçlandırma ve Fidanlık konularında eğitim almak üzere gitmiştik. Bizim eğitim konularımızla daha çok sağ olsunlar öncelikle Dr. Melih Boydak ve Prof. Dr. Suad Ürgenç hoca ilgileniyordu. Fakülteye geldiğimiz ilk günü Melih Bey bizi hocaya çıkardı ve hazırlanan eğitim programını sunarak görüşlerini aldı. Zannederim hoca genel olarak programı beğendi, kendi de ufak tefek bir iki öneride bulunarak, *"Bakın çocuklar araştırmacılık zor iştir, meşakkatli iştir, bunun mevki, makam, para olarak karşılığı yoktur"* dedi. Bu buluşma her hafta Perşembe günleri devam etti. Hoca her hafta bizimle eğitimin nasıl

gittiğini, yararlı olup olmadığını sordu, fikirlerimizi aldı. Kursun bitiminde 4. haftanın sonunda bir aylık konuşması yaparak yine bizi uğurladı.

Hocamız ile ilgili birkaç anımı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Hocamız İle Antalya'da Bir Akşam Yemeği

1973 Yılı'nın Sonbaharı sanırım Eylül ayı, hocamız IUFRO Kongresinin ilk toplantısını yapmak üzere Antalya'ya geliyor ve Araştırma Müdürlüğü'nün alt katındaki bir odada kalıyor. Ben de o yılın Haziran ayında Kaş İşletmesi Sütleğen Bölge Şefliği'nden Bük Araştırma Ormanı Şefliğine gelmişim daha bekarım. Bana verilecek bölge şefi lojmanı boşaltılmadığından misafirhanenin bir odasında da ben kalıyorum. O zamanlar Orman Başmüdürlüğü'nün misafirhanesi araştırmankinden daha iyi olmasına rağmen hoca orada kalmaz araştırmayı tercih eder-

di. Bunun nedenini Bakanlıktan ayrıldıktan sonraki bir gelişimde açıkladı. Bir gün akşamüstü araştırmancının önünde hoca ile beraber ikimiz oturuyorduk bana söyledi. **"Oğlum ben bilim adamıyım, araştırmacıyım, bakan da olsam benim yerim araştırmadır."** dedi. Hoca bildiği gibi Sadi Irmak kabinesinde Orman Bakanlığı yapmış, hükümet güvenoyu alamamış ve yeni kabine kuruluncaya kadar 3.5 ay görevini sürdürmüştü. Evet, hocanın büyüklüğünü bir daha takdir edecektim. O akşam yemek için Antalya'nın en ünlü lokantası olan Yedi Mehmet'e gidilmişti. Yemekte Araştırma Müdürü Lütfi Büyükyıldırım, Müdür yardımcısı Erdoğan Güven, Araştırmacılardan Mustafa Solak, Süleyman Dingil, Uğur Şırlak, Kenan Alpacar ve Bük Araştırma Ormanı Şefi olarak da ben vardım.

Hoca perhiz ettiği için onun yemeği özeldi. Bizler kıdem sıra-

sına göre masaya oturduk. Biraz sonra hoca gözlerini bizim üzerimizde gezdirerek “İçinizde en genç kimse o yanıma gelsin, onun kadehine rakıyı ben koyacağım” dedi. O anda bütün gözlerin benim üzerime döndüğünü görünce ben bile şaşırmıştım, o ana kadar ben masanın en genci olduğumu düşünmemiştim, buna hazır değildim daha. O anda rahmetli Lütfi Bey, “Hadi bakalım Yusuf geç hocamızın yanına” deyince ben biraz sevinçli mi desem biraz korku mu, hafif bir titreme ile hocanın sağ tarafına usulcacık, neredeyse terbiyeli kedi misali geçerek oturacaktım. Ama çok heyecanlıydım. Bir taraftan da diğer arkadaşlarımla yüzüne bakmaya çalışıyordum, sanki onların bana birazda gıpta ile hafif bir gülümseme ile baktığını görür gibiydim. Belki de hadi hadi iyisin Yusuf, daha dün geldin hocanın yanını kaptın diyorlardı içlerinden. Ama işin aslını birde bana sorsanız. Tabi ki öyle bir hocanın yanında oturmak çok büyük bir onurdu, ama o yere de layık olmak vardı.

Acaba bunu becerebilecek miydim, yoksa bir pot mu kıracaktım hep bu korku vardı içimde orada oturduğum müddetçe. Biraz sonra hocanın; “*İsterdim ki, hepinizin kadehini ben doldurayım, hepiniz için onun kadehini dolduruyorum*” diyerek kadehimi uzatmamı söyledi. Hemen ellerim titreyerek usulcacık kadehimi hocanın önüne doğru uzattım ve hoca içki şişesini kaldırarak ilk rakıyı benim kadehime koydu. Ben neredeyse hocanın elinden rakı şişesini kapacaktım aldığım terbiye gereği

“Olur mu hocam öyle şey, es-tagfurullah, izin verin ben sizin kadehinize rakınızı koyayım” demek istedim ama o cesareti kendimde bir türlü bulamadım, belki de “çok sağ olun hocam” sesini bile hocaya duyuramadım, çünkü boğazımdan ses zor çıkıyordu heyecandan. Daha sonra hoca kadehini havaya kaldırarak ilk olarak bana “*hepiniz için, hadi oğlum şerefe*” diyecekti. Ondan sonra ben ne yaptım acaba o rakıyı içebildim mi? O akşam o mezelerden rahatça yiyebildim mi? Bilmiyorum. Ne olursa olsun ben o büyük insanın, o hocaların hocasının yanına oturmuşum, o büyük insanın elinden kadehime konulan rakımı içmişim, bundan daha büyük, onur olur mu, daha büyük mutluluk olur mu? Hani fakülteden beri hep duymuştum.

Hani Fikret Saatçioğlu hocaya ulaşılmazdı hani herkes ondan

çekinir, korkardı. Peki, ne olmuştu da bu büyük insan genç bir bölge şefini yanına oturtmuştu. Onun kadehine içkisini kendi eliyle koymuş ve sonra ilk olarak kadehini onun şerefine kaldırmıştı. İşte insanların büyüklüğü buradaydı. İşinde gayet ciddi, tekrarlanan hatayı affetmek yok ama özel hayatta mütevazı bir gönüle sahipti.

Fikret Saatçioğlu Bük Araştırma Ormanında

1978 yılı Mayıs ayında Düzlerçamı ve Bük Araştırma Ormanında hocamız yönetiminde “kızılçamda bakım” tatbikatı yapıldı (Fotoğraf 4). Bu tatbikattaki bazı deneme uygulamalar daha sonra yayın haline getirildi (Hocamız ve T. Odabaşı tarafından 1979 yılında Orman Fakültesi Dergisinde yayınlandı). Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu, Müdürümüz Dr. Turan Özdemir’in doktora babasıydı ve

Fotoğraf 4: Hocamız Bük Araştırma Ormanındaki tatbikatta(1978). Soldan sağa; S. Dingil, T. Neyişçi, **F. Saatçioğlu**, T. Özdemir, M. M. Solak, A. Alagöz ve U. Şırlak (A. Alagöz arşivi)

onu bir evladı gibi severdi. Turan Bey de hocaya saygıda hiç kusur etmez adeta ona ve eşine anne baba yakınlığı gösterirdi (Fotoğraf 5).

Hocamızın özel olarak geldiği bu tatbikata, Araştırma Müdürü Dr. Turan Özdemir, Süleyman Dingil, Tuncay Neyişçi, Uğur Şırlak ve ben katıldık. Bük Araştırma Ormanında tatbikat yapılan yer (Bölme No 3) Kayran' a çıkarken virajın altında biraz meyillice bir alan. Bu mevsim orman daha yağış almamış ve toprağın üzeri de tamamen çam ibreleri ile örtülü. Eğer ayakka- bınızın altı araziye uygun, dişli değil, düz ise toprak cam gibidir, kaydığınız gibi kendinizi uzun uzadıya yerde bulursunuz. Bu durumda bazen gülmekten yanınızdaki arkadaşlar bile, size yardımcı olamazlar. Bu karlı buzlu zamanlarda da böyledir. Her nedense böyle düşmeler

veya kaymalar elde olmayarak insanların gülüşmelerine neden olmaktadır. Bu nedenle hocamızın başına bir kaza gelmesin diye Turan Bey, ekibin en genci, güçlü kuvvetli, bayağı tombiş, ağırca olan şoför Adil Uyanık'ı hocamızın koluna girerek onun kayarak düşmesini önlemek üzere görevlendirdi.

Tatbikat bir saatten fazla kazasız belasız devam etti. Zaten araştırmadan katılan herkesin ayakkabı ve botları burada çalışmaya uygundu. Damga tatbikatı sürerken bir ara arkamızdan hocanın sesi geldi "kaaalk oğlum kaaalk" diyordu. Arkaya dönüp bakınca ne görelim şoför düşmüş, hoca eğilmiş onu yerden kaldırmaya çalışıyor. Tabi olan oldu herkes kahkahayı koyuverdi. Herkesin korktuğu olmamıştı, hocamız düşmemişti. Acaba tersi olsaydı ne olurdu. Hocamız düşse şoför onu kaldırmaya çalışsa yine güler miydik, yoksa bu durumda beklenmeden gelen gülmeyi içimizde tutabilir miydik? Evet büyük hocam sen yine ulu çınar gibi dimdik ayaktaydın, her zaman olduğu gibi kurtancılığın yol göstericiliğın sürmüştü. Toprağın bol olsun hocam, rahat uyu.

Orman Bakanı İken Bolu Milletvekili Müfit Bayraktar İle İlgili Anısı

Hocamız Orman Bakanlığı sırasında, İstanbul'da bir Ormancılık Araştırma Enstitüsü kurdu- ruyor. Ne yazık ki ileriki yıllarda bu enstitü iki kere kapatılmıştı. Hocamızın yine Antalya'ya geldiği zaman yemekte anlattığı anılarından birisiydi. Orman Ba-

kanlığı sırasında Bolu'daki uygulamalar ile ilgili olarak 5-6 kişilik bir grupla Bolu Adalet Partisi Milletvekili Müfit Bayraktar geliyor. Müfit Bayraktar AP'nin mecliste ağzı laf yapan birazda haşırca milletvekillerinden biridir. O zamanlar sıkça gazete sayfalarında çıkardı. Hocadan Bolu'nun bir ilçesindeki ormancılık uygulamalarının hemen durdurulmasını istiyor. Müfit Bayraktar da kendisi Orman Teknikeri olup milletvekilliğinden önce birkaç devre Orman Teknikerleri Derneği Başkanlığı da yapmıştır. Bu nedenle ormancılık uygulamalarına çok da yabancı değildir.

Hoca da her zamanki ağırbaşlılığı ile uygulamaların bilindiği gibi amenajman planlarına göre yapıldığını ama yine de konuyu bir daha inceleteceğini söyleyin- ce: Müfit Bey birazda yanındaki seçmenlerin yanında gücünü göstermek isteyeceğinden olacak ayağa kalkıyor: "Hoca hoca bizim bu isteğimiz derhal yerine getirilmez ise mecliste ben bunun hesabını size sorarım!" diyor. Bir ormancı mensubu tarafından kendine yapılan bu saygısızlığı kabul edemeyen hoca sinirlenerek ayağa kalkıyor ve milletvekiline birazda sesini yükselterek "Bakın beyefendi, ben istifa etmiş kabinenin istifa etmiş bakanıyım, bana nasıl hesap soracaksın hadi görelim sorun bakalım. Bana ne yapabilirsin?" deyince Müfit Bey bakıyor ki pabuç pahalı, hocanın hiç öyle kuru gürültüye pabuç bırakacak hali yok, hemen ayağa fırlıyor, hocanı yanına gelip öpmek için eline uzanıyor. Hocam siz beni yanlış anladınız ben hiçbir zaman öyle demek istemedim,

Fotoğraf 5: Hocamız Doktorantı Turan Özdemir ile birlikte.

siz bizlerin hepimizin hocası-sınız ben size karşı hiç öyle bir şey yapar mıyım deyip tekrar tekrar özür diliyor. Hoca da onu seçmenlerinin karşısında küçük düşürmemek için alnından öpe-rek affediyor.

Orman Bakanı İken Eski Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil İle İlgili Anısı

Bir başka örnek İhsan Sabri Çağlayangil; Demirel'in sürekli Dışişleri bakanlarından, eski Antalya ve Bursa valisi olup çok popüler ve renkli bir insan. Çağlayangil kabine dışı olduğu zaman, Saatçioğlu hoca Orman Bakanı iken bir gün bir istekte bulunmak üzere ceketinin düğmeleri ilikli olmak üzere makamına gelir ve elindeki bir

zarfı uzatarak "sayın hocam bir maruzatım var, şu dilekçeyi bir inceletmenizi istirham edebilir miyim?" der. Çağlayangil, ancak hoca buyrun oturun dedikten sonra teşekkür ederek oturur. Bu normal bir tayin isteğini, Saatçioğlu incelettirerek uygun bulur ve yerine getirir.

Saatçioğlu ile Çağlayangil'in ikinci karşılaşması mecliste olur. Saatçioğlu ön sıralarda bakanlara tahsis edilen yerde otururken, yine İhsan Sabri Bey, ceketinin düğmeleri ilikli olarak Saatçioğlu'nun yanına gelir, izin isteyerek yine, "sayın hocam bu maruzatımı da bir inceletmenizi istirham edebilir miyim" diye gayet, saygılı ve kibar bir dille bir zarf sunar. Hoca da "buyrun lütfen oturur musunuz" diye ya-

nındaki boş olan oturağı gösterir. Fakat Çağlayangil, hocanın bütün ısrarına rağmen oturmaz ve "önemli değil hocam" diyerek, Saatçioğlu'nun evraktaki yazıyı okuyuncaya kadar ayakta bekler. Sonrada saygılarını sunarak gider. Saatçioğlu, bu isteği de makul bir istek olarak bulur ve yaptırır. Bütün ısrarlarına rağmen İhsan Sabri Bey'in niye yanındaki boş yere oturmayıp ayakta beklediği, Saatçioğlu'nun kafasını günlerce meşgul eder. Saatçioğlu, daha sonra mecliste oturduğu yerin bakanlara tahsis edilmiş, bakanların dışında oraya kimsenin oturmadığı yer olduğunu öğrenir. Çağlayangil, bunu daha önce bakanlık yaptığından biliyormuş ve saygısızlık olur diye Saatçioğlu'na hatırlatmamış. İşte size iki anı iki örnek.

1960'lı yıllarda yaş sınıfları ile ilgili olarak yapılan bir tatbikatta F. Saatçioğlu Ortada montlu ve güneş gözlüklü. Saatçioğlu'nun sol tarafında İ. Eraslan, B. Pamay, A. Kalıpsız, G. Eliçin yer almaktadır (Y. Cengiz arşivi).

HOCAM PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU

Burhanettin SEÇKİN¹ - Silvikültür Dairesi Başkanı (E)

Burada geçmişi hikâye etmeye başlamadan önce şunu belirtiyim ki, merhum hocam ile pek çok diyalogumu sağlayan ve beni ona emanet ettiğine inandığım merhum Prof. Dr. Tolgay Odabaşı Hocam ile de bir hayli seminerler düzenledik. Ruhu şad olsun.

Bilindiği üzere; **orman mühendisliğimizin** sebebi hikmeti **silvikültür ve orman amenajmanı** nosyonumuza sahip olmamızdan ileri gelmektedir. Bu ortaya koyduğumuz iki bilim dalı **orman işletmeciliğinde amaçtır**. Fakültemizde eğitimini aldığımız diğer konular ise (yol yapımı, koruma, kadastro vs.) amaçla yönelik destekleyici hizmet dallarıdır.

Yine bilindiği üzere 190 yılı aşan bir süreyi geride bırakan ormancılığımız, pilot çalışmalar sürecini yaşamadan ve daha önemlisi hiçbir ana ağaç türümüzün tabii gençleştirilmesine ilişkin araştırmaların bulunmadığı dikkate alınmadan, ülkemiz genelinde 1963 yılında **yaş sınıfları metoduna göre orman amenajmanı planlamalarına** geçilmiştir.

Söz konusu planlamalar ile ana ağaç türlerimizin olgunlaşma

yaşlarında çok daha kısa **idare süreleri** ile işletilmeleri amaçlanarak (bunun altında yatan nedenin de **üretimi artırmak** olduğuna inanıyorum) amenajman planları düzenlenmiştir. Ortaya konulan bu planlar ile her yıl aşağı yukarı 70.000 hektar prodüktif ormanın yenilenmesi yani **gençleştirilmesi** öngörülmüştür. Daha açık bir ifade ile her sene 70 bin hektarlık prodüktif orman servetinin, yıllık üretim programı olarak hedeflenmesidir.

Yine düzenlenen orman amenajman planlarında, gençleştirme çalışmalarında tabii gençlik iki sene içinde alınamaz ise, tıraşlama yapılarak suni gençleştirileceği öngörülmüştür. Daha açık bir ifade ile bu planlamalarda hiçbir silvikültürel anlayış dikkate alınmamıştır.

Böylesine silvikültürel icapları dikkate almayan, rijit şablonal ilkelere sahip orman amenajman planları ile Türk ormancısı, tabirimi mazur görün, **afallamaya bocalamaya** başlamıştı. Üretimin baskısıyla da gençleştirme uygulamaları hızla suni gençleştirmeye kaymaya yönelmişti. Diğer önemli bir husus da ülkemizde çok yaygın bir biçimde hüküm süren daha ziyade **erozyon kontrolü** ve bununla birlikte bozuk ormanların ağaçlandırılması çalışmalarının

yapılabilmesi için 1969 yılında kurulan **Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü**'ne suni gençleştirme faaliyetlerinin kaydırılması öngörülmüştür. Diğer bir deyişle ne yazık ki AGM ana amaçlarının dışında işlendirilmeye başlamıştır.

Öyle inanıyordum ki; pek çok sağduyulu meslektaşım bu gidişattan fazlasıyla rahatsızlık duymaya başlamıştı. Çünkü **doğal orman kuruluşlarımız** yapay tekdüze ormanlar haline dönüşmeye başlamıştı. Yine üst orman zonundaki ormanlar ile yine muhafaza niteliği taşıyan ormanlar amenajman planlarında salt üretim ormanları olarak mütalaa edilerek, gençleştirilmeleri öngörülmüştü. Açıkçası, dev sahalar halinde **toplu üretim** adı altında yapılan bu tıraşlamaların yaygınlaşması üzerine, haklı olarak pek çok yöreden orman içi köylerimizin sert tepkileri yayılmaya başlamıştı.

Ne yazık ki; acı bir gerçek bazı orman işletmecilerimiz çok kestikleri ve çok sattıkları ile övünmeye başlamışlardı. Çünkü o dönemdeki orman işletmeciliği anlayışına göre, fazla yol yapmaya gerek duymadan ortalama 40-70 hektarlar düzeyindeki bir prodüktif ormanın bir yıl içinde **topluca tıraşlanarak üretilmesi**, müteakip yıllarda

¹ İÜ Orman Fakültesi 1961 mezunu olup Orman İşletme Müdürlüğü, Silvikültür Fen Heyeti Üyeliği (1976-1980), Ağaçlandırma ve Silvikültür Daire Başkan Yardımcılığı (1985-1990) ve Başkanlığı (1991-2000) görevlerinde bulunmuştur.

da aynı sahanın devamının yine aynı anlayışla üretime sokulması, **çok acı ki; ekonomik orman işletmeciliği çalışması** olarak mütalaa ediliyordu. Tabirimi mazur görün, **dev orman sahalarının yıl ve yıl tıraşlanma suretiyle birbirlerine eklenmesiyle orman ekosisteminin ne derece şoka sokulduğu akla bile getirilemiyordu.**

Hiç unutmam bu dönemlerde Fakültemizin Orman Hasılatı hocası Prof. Dr. Abdülkadir Kalıpsız hocam; 5-10 hektarlık bir produktif ormanın tıraşlanmasına neden olan bir işletmecinin günahı ve vebalinin “Fakir gariban köylümüzün çoluk çocuğunu ısıtmak bir merkep yükü odunu kesmiş olmasıyla asla mukayese edilemez.” ifadesinde bulunmuştu. Gariban vatandaşımız mahkemelerde süründürülüyor, ceza alması sağlanıyordu.

Ben de 1970’li yılların ilk yarısında Boyabat’ta Orman İşletme Müdürü olarak görevde bulunmakta, tabir yerinde ise tıraşlama kesimlerine direnmiyordum. Çok önemli bir anımı hatırlıyorum; 1975 yılının Mayıs ayı idi. Bölge Müdürlüğümüz olan Kastamonu’ya Orman Bakanı merhum Turan Kapanlı ile Orman Genel Müdürü merhum Cavit Dinçel, Müsteşar Turan Uğur ve AGM-ORKÖY-ORÜS Genel Müdürleri bir heyet halinde gelerek biz işletmecilerle birlikte bir toplantı yapmışlardı. Bu toplantıda çeşitli ormancılık konuları gündem edilmişti. Ben de toplantının sonlarına doğru cesaretimi toparlayarak söz istemiştim. Bana tanınan söz üzerine, ormanlarımızın geleceği üzerindeki endişe ve görüşlerimi söylemek istediğimi belirttim.

Yaş sınıfları metoduna göre düzenlenen orman amenajmanı planları ile hedeflenen gençleştirme uygulamalarının, tıraşlama kesimlerine yönlendirilmesi ile doğal orman formlarının tekdüze yapay ormanlar haline döneceği ve gelecekleri açısından hiçbir zaman stabil ormanlar olarak görülemeyeceğini, söz konusu yaş sınıfları metoduna göre düzenlenen orman amenajmanı planlarının hiç bir pilot çalışmaya dayandırılmadığı ve özellikle ana ağaç türleri itibarıyla tabii gençleştirilmelerine ilişkin hiçbir araştırmamızın bulunmadığı, daha önemlisi ve açıkçası yapılan planlamaların hiçbir silvikültürel icabı yani silvikültürel anlayışları dikkate almadığı, böylesine büyük eksiklikleri içeren planların yönlendirmelerinin sanırım sebebinin, teşkilatımızın ne merkezinde ne de taşrasında **silvikültüre** dair hiçbir kuruluş ve birimimizin bulunmadığından ileri geldiğidir.

Açıkçası, orman mühendisliği nosyonumuzun sebebi-hikmeti olan **silvikültürün**; 1970’li yılların ortasına gelinmiş olmasına rağmen ne yazık ki **literatürlerin** yani **bilim kitaplarının** henüz dışına çıkamamış olduğu ve süratle **merkezde** gerekli birimin kurulması ile işletmelerde de **silvikültür mühendisliklerinin** oluşturulması gerektiği görüşünde olduğumu, bu birimlerin oluşturulması üzerine **orman ekosistemleri ve ekolojik** anlayışları geliştirecek eğitimlerle birlikte bir taraftan da **araştırmaların** sürdürülmesinin uygun olacağını âcizane görüşlerim olarak belirtmiştim. Bu toplantının sanırım 3-4 ay sonrası idi. Merkezde Amenajman Dairesi bünyesinde **Silvikültür**

Fen Heyeti Müdürlüğü’nün kurulmuş olduğunu, Muğla teşkilatında da çok değerli meslektaşım Mehmet Yaka’nın Silvikültür Mühendisi olarak atandığını öğrenmiştim. Kısa bir süre sonra da Genel Müdürü merhum Cavit Dinçel’in emriyle ben de Orman İşletme Müdürlüğünden alınarak Amenajman Dairesi bünyesinde kurulmuş bulunan **Silvikültür Fen Heyeti Müdürlüğü’ne** atanmışım. 1977 yılında da Bölge Müdürlükleri bünyesinde Silvikültür Şube Müdürlüklerinin kuruluşu sağlandı.

Söz konusu Daire Başkanlığı bünyesinde 1981 yılına kadar büyük bir mücadelede bulunarak yılmadan silvikültürün icaplarını ortaya koymaya çalıştım. 1977 yılında da genç meşcere bakımları açısından **sıklık bakımları ile bozuk baltalıkların imar-ıslahı** yoluyla (bugünkü güncellenen tabiri ile **rehabillite** çalışmaları) iyileştirme çalışmalarını programlamaya ve yaygınlaştırmaya başlamışım.

Burada saygı içinde ruhunu şad edeceğim **Hocaların Hocası** Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu hocamdan da büyük destekler aldığımı, çeşitli silvikültür ekskürsionlarıyla bizlere cesaret vererek ışık tuttuğundan onu anmadan geçemeyeceğim. Yine en önemlisi, merhum hocamın kayın ormanlarının tıraşlanarak, ibreli ormanlara dönüştürülmesine karşı mücadelede yöneticilerle görüşerek büyük destek verdiğini ve daha da güçlendiği mi burada belirtmek isterim.

Nihayet, bu sıkıntılı mücadele dönemimdeki durumu çok iyi anlayan Orman Genel Müdürü merhum Musa Kesici 1981 yılında **Silvikültür Daire Başkanlığı**

kanlığı'nın kurulmasını sağladı. Benim pozisyonumu da Daire Başkan Yardımcılığına çıkartarak verdiği vekâleten görevle de şube müdürlüklerinin oluşturulmasını talimatladı. İnanın önce taşrada sonra merkezde candan özveri ile çalışacak meslektaşlar bulmakta çok zorluklar çektim. Açıkçası güçlenemiyordum. Merhum Musa Kesici'nin 1982 yılında emekli olmasıyla Başkanlığa kısa sürelerle atamalar oldu. Sanırım kadro almaları sebebiyle gerçekleştiren bunlar, nitekim kısa süre sonra da emekli oldular.

1984 yılına gelindiğinde, Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü kapatılarak OGM'nin içine alındı. Bu birleşme sonucunda Silvikültür Daire Başkanlığı **Ağaçlandırma ve Silvikültür Daire Başkanlığı** haline dönüştü. Ben de yardımcı pozisyonunda görevi sürdürdüm. Taşrada da Silvikültür Şube Müdürlükleri Ağaçlandırma ve Silvikültür Şube Müdürlüğüne dönüştü. İnanın 1980'li yıllar boyunca taşrada çok yoğun silvikültür seminerleri sürdürülerek meslektaşların silvikültüre motivasyonu peyderpey artırılmaya başlandı. Böylesine yoğun şekilde sürdürülen eğitimlerin yanı sıra olumlu tabii gençleştirme ve orman bakımı (genç meşcere bakımları) objeleri ortaya çıkmaya ve büyük bir gayretle de bu güzel örnek çalışmalar yaygınlaştırmaya başlanmıştı.

1991 yılına gelindiğinde de **Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü'nün** tekrar kuruluşu sağlanarak **Silvikültür Daire Başkanlığı** yine müstakiliyetini kazanmıştı. Ben de Daire Başkanı olarak görevlendirilmemle bir-

likte dört adet şube müdürlüğü-müze de layık, özveri ile çalışacak meslektaşlarımızın atanması ile **Silvikültür Dairesi** çok daha randımanlı çalışacak bir yapıya kavuşmuştu. 1970'li yılların ikinci yarısından itibaren silvikültürel çalışmalar açısından temayüz etmeye başlamış olan Muğla'da Mehmet Yaka ile (kızılçamın tabii gençleştirilmesi, genç meşcere bakımları üzerine) yine Mersin Orman Bölge Müdürlüğünde Şevket Ayhan meslektaşım (kızılçamın gençleştirilmesi ile Toroslarda sedir tohumunun ekimi yoluyla sedirde tabii gençliklerin alınması üzerine, silvikültürel çalışmalar ile ilgili başarılı örnekler yaratmaları üzerine) **silvikültüre gönül vermiş meslektaşlar** olarak öne çıkmışlardır.

Böylesine güçlenmeye çalıştığımız 1990'lı yıllar boyunca da yine fakültemizin silvikültür bölüm başkanı merhum Prof. Dr. Tolgay Odabaşı hocamız da pek çok eğitimimizde bulunarak bizlere ışık tutmasıyla birlikte, işletmecilerimiz de daha büyük bir şevkle ve heyecanla silvikültüre yönelmeye başladı. Ruhunu şad olsun Hocamızın...

Öyle inanıyorum ki 2000'li yıllara yaklaşıldığında pek çok silvikültürel sorun çözülmüştü. Yeni genç meslektaşlarımız bu ortaya konulan silvikültürel bilgiler ile ve daha önemlisi yaygın şekilde bulunan silvikültürel objelerin varlığı ile çok şanslıydılar. Yıllarca ifade etmeye çalıştığım gibi **silvikültürel uygulamaların sonucunu üretimidir. Üretim hedef değil sonuçtur. silvikültürel uygulamalar, amaçtır. Çağdaş orman işletmeciliğinde; silvikültür ormanının beynidir, amenaj-**

man ise kalbi rolündedir. Her ikisinin de uyum içinde birlikte sağlıklı çalıştığı oranda çağdaş orman işletmeciliği sürdürülür. Diğer bir ifade ile; **çağdaş orman işletmeciliğinde ormanın ekolojik-ekonomik ve sosyolojik değerleri en üst düzeyde tutulur.**

Orman İşletme Şefinin elindeki **damgası**, ressamın **fırçasına** eşdeğerdir. Şöyle ki; işletme şefi elindeki damgası ile ormanda yapacağı bilinçli müdahalelerle ışık oyunları ile orman ekosistemine artı değer katabilmelidir. **Silvikültürde hüner; doğadan ne kadar sapabileceğinin çok iyi takdir edilebilmesidir. Silvikültür; tabiatın akışına, seyrine yardımcı olabilme sanatıdır, bilimidir. Nitekim 1990'lı yılların başından bu yana camiamızda doğaya yakın orman işletmeciliği anlayışının yaygınlaşmakta olduğunu görüyoruz.**

Hepimizin bildiği üzere; **Son yirmi yıldan bu yana dünya gündemine oturan küresel iklim değişikliği-küresel ısınma dikkate alındığında, tabiat ormanları ile tabii gençleştirmelerle de edilen ormanların ne derecede değerli (stabilitesi yüksek) oldukları daha iyi anlaşılmaktadır.**

Burada yeri gelmişken **ülkemiz orman işletmeciliği açısından** vurgulamadan geçemeyeceğim çok önemli bir keşke...yi ortaya koymakta yarar görüyorum. Şöyle ki; 1963 yılında başlatılan **yaş sınıfları metoduna göre orman amenajman planlarının** düzenlenmesi yerine; bana göre, çok yoğun bir şekilde orman yollarının yapılması hedeflenmekle birlikte 20 yıllık bir süreci kapsayacak bir şekilde tüm prodüktif ormanların **temizle-**

me kesimleri ile öncelikle kuru, kovuk, çürükten arındırılması. Bununla birlikte gerçek **silvikültürel bakımlarının** yapılması. Özellikle ve öncelikle de **genç meşcere bakımları ile koruya tahvil amaçlı silvikültürel müdahalelerde** bulunulması, bu genç meşcere bakımları ile koruya tahvil uygulamalarının 5-7 yıllık periyotlarla en azından 3-4 evre sürdürülmesi, yine 0.1-0.4 kapalılığa sahip uygun ormanlarda da yerine göre tabii gençliklerin alınması amacıyla (**toprak işleme ve diri örtü temizliği vb.**) tedbirlerin alınması ve hiç acele etmeden 3-4 bol tohum yılının geçmesine sabırla imkân verilmesi.

Yerine göre kabul edilebilecek alt tabaka bireylerine silvikültürel bakımların yapılması, yine bazı bölümlerinin de tohum ekimi veya dikimlerle desteklenmesi suretiyle tamamlanması, yani silvikültür literatürümüzdeki ifadesi ile **imar-ıslah** edilmeleri, diğer bir deyişle son 20 yılı aşkın süredir kullanılan ifadesi ile **rehabilite** edilmeleri, yapraklı türlerimize ait yarı degrade ve sürgün kökenli ormanlarda da **koruya tahvil** amaçlı çalışmaların yapılması.

Çok bozuk yapraklı (öncelikle meşede ve kayında) orman alanlarında da canlandırma kesimleri ile ağırlıklı olarak kök sürgünlerinden oluşacak bireylerin kazanılması suretiyle **koruya tahvile** dönüşmeye uygun tabloların yaratılması, bu çalışmalar sürdürülür iken de ana ağaç türlerimiz itibarıyla farklı ekolojik yörelerde olgunlaşmış meşcereler içinde 2-4 hektarlık tabii gençleştirme modellerinin yaratılması amacıyla araştırma-

lara geçilmesi vb. **aynı şeyi ben de söyleyerek keşke...** 1963 te 20 yıllık bir süreç için böyle bir planlamaya **silvikültür** ile birlikte gidilseydi de diyorum. İnaniyorum ki böylesine bir temkinle yumuşak bir geçiş süreci yaşanarak ormanlarımızın çok çok daha yararına olacak şekilde bir evre geçirmiş olurduk.

Açıkkası; 40 yıla varan meslek hayatımın 25 yılı, yani 20. yüz yılın son çeyreği sürecinde tabirimi mazur görün tamamen **silvikültür sevdalı**sı olarak daima aktif şekilde geçti. **Merhum Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu hocamdan aldığım silvikültür ruhu ve heyecanı içinde ormancılığımıza olabildiğince hizmet etmeye çalıştığımıza inanıyorum.** Emekliye

aynılmadan kısa bir süre önce, Saatçioğlu Hocamız ile 1980 Haziran ayında geniş katımlı Demirköy Tatbikatında beraber olduk (Fotoğraf 1). Hocamız bazı rahatsızlıkları olmasına rağmen oturarak tatbikatı yönetmiş, tatbikat noktalarında bilgileriyle bizleri aydınlatmıştı. Saygı ile andığım merhum Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu ve Prof. Dr. Tolgay Odabaşı hocalarımız başta olmak üzere **Silvikültür**'ün kurulmasında önemli kararlar alan Genel Müdürlerimizi yâd ediyorum. Ayrıca silvikültürün ilk neferleri sayılan birkaç meslektaşımın hatırlanması amacı ile **silvikültürün gelişimini** kaleme almayı bir borç-görev saydığımı belirterek, tüm meslektaşlarıma başarılar, esenlikler dilerim.

Fotoğraf 1: Demirköy Orman İşletmesinde yapılan Silvikültür tatbikatı, 1980. Soldan sağa; Arş. Gör. F. Bozkuş, Doç. Dr. Doğan Kantarcı ve Burhanettin Seçkin (F. Bozkuş arşivi)

PROF. DR. FİKRET SAATÇIOĞLU HOCAMIZLA ANILAR!

Dr. Nurettin ELBİR¹ - Teftiş Kurulu Başkanı (E), nurettin.elbir@gmail.com

Yaşamımda; ormanın anlamını ve sevgisini, Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu Hocamızla özdeşleştiriyorum. Orman Fakültesindeki öğrencilik yıllarımda, orman ekosistemini tanımaya ilk olarak Hocamızla başladım. Doğanın kutsanacak orman yeşilini, ilk O'nun derslerinde öğrendim. Meslek tutkumun mimarı, değerli silvikültür Hocamız Saatçioğlu'yla anılarımı anlatmakta zorlanacağım. Çünkü o anılar bir yaşam tarzı idi.

Değerli Hocamızla, 1947 yılında Bahçeköy'deki Orman Fakültemizin 2. sınıf öğrencisi olduğum yıllarda tanıştım. Hocamız ağırbaşlı, olgun ve heybetli duruşuyla dersini anlatırken, kelimeleri ağır ağır telaffuz ederek, sözcükleri düşünce tonunda ifade ederdi. Tatbikatlara ağırlık verir, her hafta ormanda uygulamalı silvikültür tatbikatları yapardı. Tatbikatlarda Besalet Pamay ve İbrahim Atay asistan hocalarımız, uygulamaların bileşenleri idi. Bende bütün silvikültür tatbikatlarında asistan hocalarımızın, asistan yardımcısı olarak koşuştururdum.

Fakülte yıllarındaki silvikültür derslerine duyduğum bu ilgi Hocamın dikkatinden kaçmamıştı.

Okulu bitirip Orman Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğünde görev yaptığım yıllarda da Hocam bana orman tatbikatlarına katılma şansı vermişti. Özellikle doktora konumla (baltalık ve korulu baltalıklar) ilgili tatbikatlara mutlaka iştirak ederdim. Genellikle Teftiş Kurulu kadrosunda görev yapmama rağmen Hocamız, Orman Bakanıyla sağladığı diyalogla bu tatbikatlara katılmamı sağlamıştı.

Hocamız, baltalık ve korulu baltalık işletme şeklinin gerek ekolojik gerek ekonomik gerekse ormancılık tekniği uygulamaları yönünden koru ormanları işletmeciliğinin altında sayar ve bu nedenle Trakya'daki baltalık ve korulu baltalık ormanların koruya tahvili tatbikatlarına ağırlık verirdi. Onun katkısıyla Karamanbayırı Örnek Orman İşletmesi kurulmuştu. Demirköy Ormanları, hocamızın büyük katkıları ile daha fazla tahribattan korunmuştu. Bu tatbikatların Demirköy, Vize ve Kırklareli Orman İşletmelerinde yapardı. Bu tatbikatların hepsine Hocamın yanında bir asistan gibi katıldım. Hocamızın bir özelliği vardı, tatbikatlarda mutlaka not tuttururdu. Bu nedenle not tutar, daha sonra, bunları hocamız ve bakanlık yetkilileri ile paylaşır, daha sonra da meslektaşlarımızın faydalanmasına sunardık. Özellikle, üzerlerinde

çok büyük emeği olan 1948-49 mezunlarının OGM'de etkin olmasıyla yaptığı tatbikatların sayısı çoğalmıştı.

Silvikültürün Ülkemiz ormancılığına yerleşmesinde öncülük ve çok büyük katkılar yapmış bir hocamızdı. Hocamız Alman disiplini ile yetişmiş, tatbikatlarda bilimsel bir davranış içinde ve gayet ciddi idi. Uygulamacıların tek tek fikirlerini sorardı. Bu tatbikatlardaki özel sohbetlerinin konusu bile orman ve ormancılıktı. Bu yönüyle hayatını orman ve ormancılığa adanmış bir bilim adamıydı.

Hocamızın ülke ormancılığına bir katkısı da ağaçlandırma konusudur. Suni gençleştirme/ Ağaçlandırmanın ve bununla ilgili konuların (tohum, fidanlık vb.) ülkemiz ormancılığına yerleşmesini sağlamıştı. Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü'nün kurulmasında büyük katkıları vardır. Hocamızın başkanlığında kürsü elemanlarının katkılarıyla, AGM elemanlarının yetişmesi için birçok seminer ve tatbikat yapıldı. Birçok yörede rehberlik ederek yapılan ağaçlandırmalar ile örnekler vermiş, meslektaşlarımızı cesaretlendirmişti. Değirmen Boğazı ve Bursa civarındaki birçok ağaçlandırma hocamızın önderliğinde, Orman Başmüdürü Orhan Saatçioğlu'nun (Hocamızın kar-

¹ İÜ Orman Fakültesi 1950 mezunu olup, Orman Bölge şefliği, Bakanlık Teftiş Kurulu Müfettiş Üyeliği ve Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. Yurt dışında birçok ülkede ormancılık konularında araştırma ve incelemelerde bulunmuştur.

deşi) gayretleriyle gerçekleşmişti. Bu ağaçlandırmalar, yerleşim yerleri civarındaki ormanların yok olması sonucu oluşan sel felaketlerini önlemek için yapılmıştı. Özellikle Değirmen Boğazı ağaçlandırması (1957-1963), birçok ekzotik türlerinde bulunduğu bir arboretum örneğiydi (fidanların ağaç haline geldiği, çok daha sonraları bu alan mesire yeri haline getirildi).

Öğrenim yıllarında Hocamız, ormanlarımızdaki ağaç türlerini anlatırken, ormanlarımızda münferit olarak porsuk (*Taxus baccata*) ağaçlarının olduğunu ve porsuğun en çaplı ve yaşlılarının Kafkas Dağlarında bulunduğunu vurgulamış, Ortaçağ Avrupa'sında zamanla Rönesans'ın doğmasında etkili olacak olan Feodal Savaşlar nedeniyle yay ve ok yapımında kullanılan porsuk ağaçlarının ancak parklarda kaldığını anlatmıştı.

1951 yılında Karabük Orman İşletmesine bağlı Karakaya Orman Bölgesinde Bölge Şefliği yaparken, Yenice Ormanları içinde yer alan Kavaklı Serisi Kayın-Gökmar karışık meşcereleri içinde, porsuk ağaçlarının meşcerelikler halinde karıştıklarını ve 1100 m yükseklikteki bu porsukların 228 cm göğüs çapı ve 30 metreye varan boylarını tespit ederek, Hocamız derslerindeki verileri hatırlayarak büyük bir heyecan ve sevince kapılmışım. Hocama bu tespitlerimi bildirdikten sonra Hocamın önerileri üzerine, tespit ettiğim verileri çap, boy, yer, flora yapısı ve fotoğraflarıyla belgeleyerek, Almanya'da doktora yapan sınıf arkadaşım Selman Uslu'ya göndererek, en

yaşlı ve çaplı porsukların Yenice Ormanlarında olduğunu 1954 yılında Almanya Dendroloji Enstitüsüne tescil ettirdim. Porsuk üzerine yaptığım çalışmaları, Orman ve Av Dergisi'nin 1952 yılı 12. Sayısında ve 1955 yılı 8. Sayısında yayımladım.

Saatçioğlu Hocamın da telkinleriyle, Almanya'ya giderek 1962-1965 yıllarında Freiburg Üniversitesi Orman Fakültesinde "Türkiye'de Baltalık ve Korulu Baltalıkların Koruya Tahvili" konulu Doktoramı yaptım. Bu süreci de sizlerle paylaşmak isterim. Almanya'nın German Academic Exchange Service (DAAD) doktora akademik bursu ile gittiğim Freiburg Üniversitesinde; bilim ve uygulamada ekolojik, ekonomik ve sosyal olarak sürdürülebilir orman yönetiminin mevcut soruları ve zorlukları üzerinde eğitimim devam ediyordu.

Freiburg Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Schmid, yanında doktora yapmam için "Çam, Ladin ve Gökmar İbelerindeki Mineral Değerlerin Tespiti" konulu ön laboratuvar çalışmaları yapılmış bir tezi, bana doktora konusu olarak önerdi. Ancak Türkiye'de Fikret Saatçioğlu Hocamıza söz verdiğim için bu öneriyi kabul etmedim. Fakültenin Amenajman Silvikültür kürsüsünde Prof. Dr. Karl Abetz'in yanında baltalıklar üzerine doktoramı tamamladım. Böylece Saatçioğlu Hocama verdiğim sözü tutmuş oldum. Yurt dışına doktora yapmak üzere giden birçok arkadaşımızı yönlendirmiş ve onlarla yakinen ilgilenmişti.

Öğrencilik yıllarımızdan, Hocamızın "öğrenim birliği ve verimi" konusundaki bir anımı daha ifade etmek istiyorum.

1947 yılı Orman Fakültesi 2. sınıftayız. Diğer fakültelerde olduğu gibi öğrencilerin kurduğu **Orman Fakültesi Öğrenci Derneği**'miz var. Arkadaşlarımızdan bir kısmı Dernek Yönetim Kurulundalar. Dernek yönetimindeki arkadaşlarımızdan bazıları başarısız olmuş, bir yıllık eğitim süresi kaybetmişlerdi. Bu arkadaşlarımızın halen Dernek etkinliklerindeki görevlerine devam ettiklerini Hocamız öğrenmiş ve bir gün derste bizlere hitap ederek:

"Sınıf arkadaşlarınız gönüllü hizmet etkinliklerinde görev aldıkları için derslerinde başarılı olamamaktadır. Bu arkadaşlarınıza destek olmak amacıyla, başarılı arkadaşların Dernek yönetiminde yer alarak, arkadaşlarınızın öğrenim başarısına zaman ayırması için fırsat vermeniz gerekir." öneri ve tavsiyesinde bulunmuştu.

Hocamızın meslekte ve eğitimde başarı konusunda, toplumsal özveri ve paylaşım dersini de burada anımsamak isterim. Hocamızı saygı ve rahmet ile anıyorum.

Sonsuz saygılar...

HOCAMIZ PROF. DR. SAATÇIOĞLU

Aziz BOZATLI¹ - OGM APK Kurulu Başkanı (E), azizbozatli@gmail.com

Ormanlık Örgütünün yurt dışı eğitimlere ciddiyetle eğildiğine, ben de yaşadığım bir örnekle tanık olmuştum. 1975 yılında Kahramanmaraş Göksun'da ağaçlandırma mühendisi olarak çalışırken, Ağustos-Eylül aylarında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) kapsamında FAO tarafından Macaristan'da gerçekleştirilecek "Orman Yetiştirme Muhiti Teşhis ve Tanımı (Forest Site Diagnosis)" seminerine katılacaktım. Macarlar ve FAO temsilcileri dışında 16 ülkeden birer ormancı vardı.

FAO semineri için Macaristan'a gitmeden önce Bakanlık Dış İlişkiler Dairesi'nde formaliteleri tamamlıyorduk. Daire Başkanı **Orhan Kayakutlu** bana özetle şöyle dedi:

"Önemli bir konuda uluslararası düzeyde eğitime gideceksin. Dönüşünde öğrendiklerini teferuatlı bir rapor halinde makama sunmak zorundasın. Meslek hayatında da öğrendiklerini hep uygulayacaksın. Orada bir Türk olduğunu ve Ülkeni temsil ettiğini hiç unutmayacaksın."

Ankara'da Bakanlık Dış İlişkiler Daire Başkanlığı aracılığıyla pasaport ve vize işlemlerini tamamladım. İlk kez ve tek başıma yurt dışına çıkıyordum. O yıllarda THY'nin Budapeşte'ye uçuşu yoktu. Malev'in (Macaristan Havayolları) İstanbul'dan Budapeşte'ye Bükreş üzerinden Çarşamba ve Cumartesi olmak üzere haftada iki uçuşu vardı.

Elimdeki yazılı program gereğince Budapeşte'deki Sabacak Otel'e vardığımda resepsiyon görevlisi saat 19.00'da grubun tanışma yemeği olduğu bilgisini verdi. Odaya çıktım. Biraz sonra kapı çalındı. Oda servisi filan sandım, kapıyı açtığımda elli

yaşlarında birisi, kendini tanıttı:

"Ben Prof. Dr. Elemer Csesznak (okunuşu Çesnak), Prof. Saatçioğlu'nu tanıyor musunuz?" dedi.

Ben de;

"Tabii ki hocamdı, yakın zamana kadar da Bakanımızdı" dedim.

"Almanya'da beraber bulunduk. Çok seçkin bir bilim insanıdır." dedi.

Akşam yemekte görüşmek üzere ayrıldı. Prof. Csesznak, Macar teknik ekibinin başkanıydı². Orada olduğum sürece bana ayrı bir ilgi gösterdi.

Fikret Saatçioğlu hocamızın Almanya'da kazanmış olduğu itibarından bir Türk olarak gururlandım ve seminer süresince faydalanmış oldum. 1983 yılında ölen Hocamızı rahmet ve minnetle anıyoruz.

¹ 1969 Orman Fakültesi mezunu olup OGM ve AGM'de çeşitli görevlerde çalışmıştır. Mersin Orman Bölge Müdürü (1986-1992), Yüksek Fen Kurulu Üyeliği (1994-1995) ve APK Kurulu Başkanlığı (1997-1998) görevlerini yürütmüştür.

² **Editör Notu:** Prof. Dr. Elemer Csesznak, 20-30 Eylül 1975 tarihinde Türkiye'de düzenlenen IUFRO I. Çevre ve Silvikültür Toplantısı ve ekskürsiyonuna da katılmıştır.

F. Saatçioğlu, İzmir yöresi ağaçlandırmaları gezisinde, 1966 (İÜ-C Orman Fakültesi Silvikültür ABD arşivi).

Prof. Dr. F. Saatçioğlu, 1955 yılında karaçamın yeni bir varyetesini tespit etmiş ve ona “*Pinus nigra* Arnold var. *Şeneriana* (Saatçioğlu)” demek suretiyle eski Botanik Hocası Nuri Şener’in adını vermiştir. Bu varyete günümüzde Ebe Karaçamı olarak da isimlendirilmektedir (R. Tekdemir arşivi).

1953 yılından itibaren Prof. Dr. F. Saatçioğlu başkanlığında gerçekleştirilen (birçoğu OGM'nin talebi üzerine yapılan), mesleki tatbikat ve ekskürsiyonlar, kayıt altına alınırdı. Başlangıçta görevlendirilen kişilerce not tutma, 1960'lı yılların sonunda ses kayıt cihazlarının kullanımına dönüşmüştür. Bunların birçoğu daha fazla meslektaşın faydalanmasına sunmak amacıyla kitap haline getirilmiştir.

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği

Tuna Caddesi No:5/8

Kızılay / Ankara

T. 0.312 433 84 13 **F.** 0 312 433 26 64

www.ormancilardernegi.org

Türkiye Ormancılar Derneği

@ormancilarderne

turkiyeormancilardernegi

Üyelik Aidatları İçin

Türkiye Ormancılar Derneği
Ziraat Bankası - Yenışehir Şubesi
Şube Kodu 471

IBAN TR25 0001 0004 7139 7751 3950 02 (TL)

Hesaplarımıza yaptığınız
üyelik aidatı ve diğer ödemeleriniz için
Türkiye'nin tüm Ziraat Bankası
şubelerinden kesinlikle
herhangi bir masraf alınmayacaktır.

Derneğimizin yıllık üyelik aidatı 60 TL'dir